

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ

ДИПЛОМНА РОБОТА

**на тему: «Гендерні особливості переживання почуття психологічного
благополуччя студентською молоддю в умовах війни»**

студентки 2-го курсу магістратури

спеціальності «Психологія»

ОПП «Психологія дитинства та сім'ї з основами психотерапії»

Юлії ГАЛАЙ

Науковий керівник:

доктор психологічних наук, професор,
завідувачка кафедри психології розвитку

Олена ВЛАСОВА

Київ 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ СТУДЕНТІВ	8
1.1.Характеристика суб'єктивного благополуччя людини як психологічного феномену	8
1.2. Гендерні особливості психологічного благополуччя студентської молоді під час війни.....	15
Висновки до першого розділу.....	23
РОЗДІЛ 2 ПРОГРАМА ТА ДОСТОВІРНІСТЬ МЕТОДІВ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	25
2.1.Обґрунтування програми емпіричного дослідження гендерних особливостей психологічного благополуччя студентської молоді під час війни	25
2.2. Аналіз результатів адаптації обраних інструментів дослідження до умов використання на українській вибірці	27
Висновки до другого розділу.....	33
РОЗДІЛ 3 ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	35
3.1. Інтерпретація отриманих результатів дослідження за методикою Шкала психологічного благополуччя К. Ріфф (адаптація Карсканова С.В.)	35
3.2. Інтерпретація результатів дослідження, за методикою Індекс щастя Пембертона РНІ (адаптація О. Власової, Ю. Галай)	50
3.3. Інтерпретація результатів дослідження, за методикою «Тест життестійкості» С. Мадді (скрінінгова версія Є. М. Осіна)	58
3.4.Емпіричні моделі значущих відмінностей психологічного благополуччя студентської молоді під час війни за критеріями	

стать та гендер.....	67
Висновки до третього розділу.....	74
РОЗДІЛ 4 ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ СТАНУ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ПІД ЧАС ВІЙНИ ВІДПОВІДНО ДО ГЕНДЕРНИХ ТА СТАТЕВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ.....	76
4.1. Практичні рекомендації викладачам щодо покращення психологічного благополуччя студентської молоді під час війни.....	76
4.2. Практичні рекомендації студентам щодо покращення психологічного благополуччя студентської молоді під час війни.....	78
Висновок до четвертого розділу.....	83
ВИСНОВКИ.....	84
Список використаних джерел.....	88
ДОДАТКИ.....	92
Додаток А.....	92
Додаток Б.....	103
Додаток В.....	146
Додаток Г.....	168

ВСТУП

Актуальність теми. У всі часи, для того, аби зберегати й утримувати на відповідному рівні своє психологічне та фізичне здоров'я, людині було важливим переживання почуття власного благополуччя. На сьогоднішній же день феномен психологічного благополуччя не лише не втрачає своєї актуальності, а навіть навпаки: з розвитком психологічних наук та різноманітних течій даний термін теж зумів розширитися, поглибитися та постати не аби як гостро. У той же час людське суспільство не стоїть на місці, під час війни, людський побут зазнає чималих змін, які і самі люди.

На психологічне благополуччя людини завжди впливають різноманітні обставини, серед яких сьогодні є війна як джерело постійної травматизації, інгібітор задоволеності базових життєвих потреб. Під час війни у людини відбувається поступова зміна цінностей, поглядів на життя, стосунків з оточенням, ставлення до себе та свого життя не завжди очевидні, але неминучі. Війна порушує базове відчуття безпеки, захищеності, стабільності, передбачуваності, запускає тектонічні зміни у процесах життєтворення, самоактуалізації особистості як прямих, так і опосередкованих учасників травматичних подій. Чи доцільно ставити питання про психологічне благополуччя молоді на тлі констатації негативних наслідків воєнної травматизації? Так, оскільки суб'єктивне благополуччя людини виступає психологічним синонімом її ментального здоров'я, важливість підтримання якого лише зростає у воєнний час.

Період студентства у юнацькому віці вважається віком чи не найбільш активним, адже саме у період остаточного становлення особистості людина стикається з професійним становленням та напрацюванням активного життєвого досвіду в соціальній, інтимній та особистісній сферах. У цей період, коли людина досягає піку напруження своїх ментальних і організмних ресурсів, питання її

психологічного благополуччя відіграє одну з ключових ролей та впливає на результат того, як саме особистість пройде цей непростий етап. Разом із цим, важливою особливістю переживання почуття психологічного благополуччя студентів є гендерний компонент.

Гендерні дослідження наразі вважаються одним з провідних напрямків гуманітарних наук, зокрема, психології. Фундамент гендерних відмінностей проявляє себе у специфіці мислення, емоційних реакціях тощо. Вони закладаються генетично, опісля ж розвиваються та набувають своєрідності форм під час виховання батьками та взаємодії людини соціумом, створюючи собою гендерні стереотипи. Такі стереотипи пов'язані з реагуванням людини на напругу, стрес та різні життєві виклики, а отже впливають і на психологічне благополуччя особистості.

Почуття психологічного благополуччя розглядалося у роботах таких вчених, як Е. Дінер, Д. Канеман, О. Власова, А. Коваленко, Л. В. Куліков, А. Макгрегор, К. Ріфф, Н. Бредберн, М. Селігман, А. Уотерман, Н.М. Голубева та інші. Його вивчення також зачіпає багато галузей психології: диференціальну, соціальну, загальну, педагогічну, вікову, гендерну тощо. Так, педагогічна психологія торкається особливостей навчання та виховання, що впливають на формування психологічного благополуччя особистості. Диференціальна психологія розглядає особливості прояву почуття благополуччя у кожного індивіда, а також чинники, причини та специфіку його відмінностей відносно інших. У той же час соціальна розглядає взаємний вплив психологічного благополуччя людини на її взаємодію з соціумом та, навпаки, особливості впливу соціальних зв'язків на психологічне благополуччя людини. Психологія розвитку торкається особливостей формування, розвитку та прояву даного явища на різних вікових етапах. У свою чергу гендерна психологія вивчає особливості психологічного благополуччя у представників різної статі.

Об'єктом дослідження виступає психологічне благополуччя студентської молоді.

Предметом дослідження є гендерні особливості переживання почуття психологічного благополуччя студентською молоддю в умовах війни.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та емпіричному дослідженні гендерних особливостей переживання почуття психологічного благополуччя студентською молоддю в умовах війни.

Визначені мета, об'єкт та предмет дослідження дають змогу встановити відповідні завдання роботи:

1. Здійснити теоретичний аналіз та створити концептуальну модель дослідження гендерних особливостей переживання почуття психологічного благополуччя студентською молоддю в умовах війни.

2. Створити програму та визначити відповідний інструментарій для проведення емпіричного дослідження гендерних особливостей благополуччя студентів у воєнний час.

3. Провести статистичний аналіз та інтерпретацію результатів дослідження гендерних особливостей переживання почуття психологічного благополуччя студентською молоддю в умовах війни.

4. Надати практичні рекомендації які можуть покращити психологічне благополуччя студентської молоді під час війни.

Попередній аналіз літератури з обраної теми дозволив сформулювати наступні **гіпотези дослідження:**

1. Студентська молодь яка має андрогінний тип гендеру, в умовах війни є більш психологічно благополучна за фемінний та маскулінний типи.

2. Студентська молодь яка має фемінний тип гендеру, під час війни в Україні є більш психологічно благополучна за андрогінний та маскулінний типи.

3. Студентська молодь яка має маскулінний тип гендеру, на період війни є більш психологічно благополучна за фемінний та андрогінний типи.

Методи дослідження:

- *теоретичні*: аналіз та подальша класифікація, систематизація, конкретизація літератури, моделювання, порівняння теоретичних та експериментальних даних;

- *емпіричні*: 1) Статеву рольовий опитувальник С. Бем для визначення поведінкових особливостей, що традиційно асоціюються з чоловічими і / або жіночими полюсами гендерної ідентифікації; 2) Шкала психологічного благополуччя К. Ріфф (адаптація Карсканова С.В) для виявлення рівня психологічного благополуччя молоді; 3) Методика «Тест життєстійкості» С. Мадді (скрінінгова версія Є. М. Осіна) для виявлення рівня життєстійкості студентів; 4) Тест «Індекс щастя Пембертона» (адаптація О. Власової, Ю Галай) для дослідження рівня психологічного щастя студентської молоді.

- *статистичні*: для перевірки валідності адаптації методики РНІ, було використано критерій математичного аналізу t-Стюдента. Для перевірки надійності питань адаптації методики РНІ, було використано метод коефіцієнту лінійної парної кореляції Пірсона. Для виявлення статистично значущих відмінностей у психологічному благополуччя студентів різних гендерів та статей було використано критерій математичного аналізу t-Стюдента.

Наукова новизна: Аналіз літератури дає можливість констатувати, що дослідження зазначеної проблематики не дають остаточної відповіді на питання щодо гендерних особливостей переживання почуття психологічного благополуччя студентською молоддю. Також, повномасштабна війна в Україні, значуще впливає на психологічне благополуччя українців, що зумовлює досить відмінний предмет дослідження, відносно інших, вже існуючих робіт.

Практична значущість: результати дослідження можуть бути використані для глибшого наукового дослідження феномену гендеру, психологічного благополуччя, студентства та впливу війни на психіку людини. Наукова робота, демонструє новий погляд на значення та багатофакторність психологічного благополуччя, як стану

переживання суб'єктивного щастя. Досягнення ж стану психологічного благополуччя, значуще впливає на загальну задоволеність життям респондентом. Виходячи з чого результати роботи можуть бути використані психологами для індивідуальної терапевтичної роботи, для підвищення робочої ефективності працівників в компаніях, а також для покращення якості та ефективності навчального процесу у вищих навчальних закладах. Також дана робота може стати досить інформатиною в рамках дослідження психологічного впливу війни на психологічне благополуччя молоді і відповідно, можу закласти основи для реабілітаційної роботи психологів у військовий та пост військовий стан, спираючись на психологічне благополуччя, як на суб'єктивне переживання відчуття щастя. В процесі роботи, також, проходить дослідження валідності та надійності методика тест «Індекс щастя Пембертона» (адаптація О. Власової, Ю Галай), яка в подальшому стане цінним діагностичним інструментарієм в дослідження феномену психологічного благополуччя, та його особливостей, які неможливо дослідити за допомогою інших вже відомих адаптованих методів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ СТУДЕНТІВ

1.1. Характеристика суб'єктивного благополуччя людини як психологічного феномену

Проблема психологічного благополуччя почала набувати особливої популярності у роботах дослідників з 50-х років 20-го століття. Особливого значення в становленні цього поняття досяг Н. Бредберн, його роботи стали ідейними спонсорами подальших досліджень. Він привніс термінологію у поняття психологічного благополуччя, які чітко визначають саме щастя та нещастя, як суб'єктивне відчуття щастя або нещастя.[6; 38].

Котлова Л. визначає фактор психологічного благополуччя як поєднання психологічного здоров'я та задоволення соціальних, психологічних та матеріальних потреб. Таким чином задоволеність життям та відчуття щастя це похідна від нашого способу життя, дотримання психологічної гігієни та надання необхідних ресурсів для життєдіяльності психологічного і фізичного організму [13].

Явище психологічного благополуччя, визначається як дотичне до поняття екзистенційних переживань та потягів до самоідентифікації та самореалізації. Незадоволеність власним становищем, особистістю, стає визначальним фактором занепаду психоемоційного стану. Тож релігійне, професійне, творче самовираження є важливою частиною відчуття благополуччя, та розуміння, окремо взятий суб'єкт є потрібною людиною, у потрібному місці. А екзистенційна невизначеність та соціальна дезорієнтація є факторами незадоволеності життям, втрати відчуття щастя.

Нерідко психологічне благополуччя розглядають у контексті або тандемі із терміном життєстійкості. Під цим поняттям розуміється здатність людини протистояти важкостям життя, гідно та конструктивно їх проходити, в процесі

формуючи власну особистість. Досліджуючи саме зв'язок понять благополуччя та життєстійкості, психологи часто зазначають, що мається на увазі здатність залишатись щасливим, навіть стикаючись із складними життєвими ситуаціями, людина в процесі винаходить сенс та цінність життя.

Благополуччя, також корелює із поняттями ризику, контролю і життєвими цілями. Відчуття благополуччя є як складовою успіху у досягненнях суб'єкта так і ціллю праці та боротьби людини. Тобто шукаючи щастя, людина не здатна досягти цілі, але знаходячись у цьому процесі і діяльності, вона досягає бажаного відчуття благополуччя та задоволення. Тож благополуччя це не просто актуальний стан, або переживання, це також і процес життя, який сприймається у динаміці як ціль існування.

Психологи позитивної психології ж вперше висунули ідею про те, що для повноцінного, благополучного існування та функціонування недостатньо позбавити особистість проблем, однак необхідно звертати увагу на фактори благополуччя та діяльності людини, досліджуючи саме цю сферу.

Отож, психологічне благополуччя це не просто відсутність проблем, або благоприємні умови життя. Це внутрішній стан задоволеності та самоприйняття. Хоча об'єктивна якість життя і є важливою складовою становлення психологічного благополуччя, але не совною, оскільки ключову роль відчуття благополуччя складає особистість людини, її наративи та потяги.

Адлер А. зазначав, що поняття психологічного благополуччя є абсолютно залежним від соціального прийняття, та задоволення універсального глибинного почуття недостатності. Задоволеність потреби у прийнятті та значущості, або свідомий відхід від звичної моделі існування, детермінує формування психологічного благополуччя. Таким чином особа знаходиться у вічній погоні за власним щастям, яка ніколи не призведе до досягнення абсолютного задоволеності собою та життям [30].

Психологічне благополуччя, в науковій літературі являє собою цілісне самосприйняття людини, узгодженість внутрішньої та реальної самооцінки та самоставлення, яка є результатом соціальної взаємодії.

Також поняття психологічного благополуччя, визначають як стан ситуативного благополуччя, тобто відчуття для окремо взятого часового проміжку і ситуації. Цей вид благополуччя відображає загальну направленість людини на позитивність мислення, вміння радіти та насолоджуватись життям, що детермінує подальшу модель існування. Це також нерідко порівнюють оптимістом чи песимістом, які описують як актуальний стан особистості, так і її модель щастя, благополуччя.

Психологічне благополуччя це стійка властивість, в якій домінують позитивні емоції, довірчі взаємини, людина ж у той же час усвідомлює свої особистісні життєві смисли, а також має високий ступінь самоприйняття та позитивної мотивації.

Стан психологічного благополуччя нерідко протиставляють хворобі. Під цим розуміють протилежне значення цьому явищу, тобто стан повного психологічного здоров'я. Такі висновки зазнають певного скепсису, оскільки розуміння поняття повного психологічного здоров'я не має однозначного визначення та може видозмінювати від особи до особи. Видозміненим визначенням, відчуття особистісного психологічного здоров'я та задоволеності життям, поза середньостатистичними нормами та стандартами поняття здоров'я, щастя та принципами існування [19].

Окрім благоприємного самовідчуття, благополуччя також визначається відсутністю помилкового самосприйняття, яке могло бути нав'язано батьками чи соціумом. Цей феномен визначається внутрішнім відчуттям наявності та гостроти нав'язаної особистісної проблеми, із симптомами важкого самокартання. Вона відчувається людиною як абсолютно раельна, навіть якщо її існування ефімерне, тобто вона може ніяк не бути пов'язаною із реальністю. Що не відміння всепоглинаючого поглинаючого стану нещастя, та самобичування за помилки та проблеми, за які особа не має влади або не несе відповідальності, це ілюструє формулу глибинного, особистісного щастя або нещастя [8, С. 37-38].

Існує чимало підходів щодо вивчення зазначеної проблематики. Їх зазвичай поділяють на чотири основних напрямки [5; 18].

Так, до першої групи відносяться гедоністична та евдемоністична течії. Гедоністичні теорії включають в себе ті дослідження, які даний феномен описують у термінах задоволеності/незадоволеності та будуються на врівноваженості позитивного та негативного афекту (Н. Бредберн та Е. Дінер). Таким чином, структурність психологічного благополуччя складає гармонія у безперервному протистоянні та взаємодії позитивного та негативного аспекту нашого життя (Сененко С.) [27]. Заслугою Е. Дінер є впровадження у науковий лексикон такого поняття як «суб'єктивне благополуччя» [31].

Евдемоністичне розуміння даного питання базується на положенні, що особистісне зростання – визначний поняттям психологічного благополуччя. У даній течії воно розуміється як специфічний, унікальний вид існування особи, який заснований на індивідуальному становленні.

Інакше цей феномен сприймали (Е. Еріксон, А. Маслоу, К.-Г. Юнг, К. Роджерс, Г. Олпорт, Б. Ньюгартен, М. Яході тощо), вони говорили про благополуччя, як благоприємний спосіб функціонування психіки. Тим не менш, засновницею цього підходу стала К. Ріфф [38].

Третя група психологічного благополуччя заснована на базі психофізіології та її функцію збереження. Базове поняття даного підходу думка про те, що пояснити індивідуальні відмінності у вираженні даного явища можна шляхом розгляду генетичних факторів. Так, Р. М. Райан та Е. Л. Дісі висловлюють думку, що фізичне здоров'я має значний вплив на психологічне благополуччя [40]. В свою чергу, психосоматика як на прояв психологічного благополуччя є складовою багаторівневої структури психологічного благополуччя, як і соціальна адаптація, психічне здоров'я та психологічне здоров'я людини.

В рамках четвертої групи, поняття благополуччя проявляється через суб'єктивне відчуття щастя та задоволеності життям, в основі яких лежать виховання, потреби та цінності людини [24]. Тут дана проблема розглядається як переживання, яке залежить від суб'єктивних оцінок самого суб'єкту. Так, існує гіпотеза, що благополуччя як поняття яке являє собою відображення задоволеності

або незадоволеності актуальним етапом власного життя. Крім того, цей погляд також веде до можливості прогнозувати подальші [30].

Таким чином, проблематика психологічного благополуччя являє собою різнобічне, непросте питання, яке складається з великої кількості теорій та складових. Елементами розуміння психологічного благополуччя, виділяють ряд принципів [7]:

- позитивне та реалістичне ставлення людини до самої себе, прийняття власних особистісних характеристик, як негативних так і позитивних;
- здійснення самоактуалізації з метою пізнання власної особистості та актуалізації необхідних потреб;
- автономія особистості, здатність діяти незалежно, не орієнтуватись на рішення інших людей;
- суб'єктивна концепція навколишньої реальності, яка відображає неповторну картину сприйняття особистості;
- адаптивність психіки особи до соціальної взаємодії, вміння бути частиною групи, актуалізувати наявні цінності та якості спільноти та конструктивно їх інтегрувати.

Таким чином, психологічне благополуччя перебуває в тісному зв'язку зі мотиваційно-ціннісною сферою людини та особливостями її уявлень відносно себе. К. Ріфф же виділила основні компоненти психологічного благополуччя, а саме [38]:

- самоприйняття людини, а саме її розуміння та узгодження із власними позитивними та негативними особистісними характеристиками, як із частинами її унікальної, звісно не ідеальної особистості.;

- її позитивні відносини з іншими, налагодження благоприємних особистісних контактів заснованих на довірі, інтересі, конструктивних взаємовідносинах, дружбі;
- автономія людини, її здатність до індивідуальної незалежної поведінки, коли людина здатна приймати рішення засновуючись на власному досвіді та переживаннях. а не акцентує увагу лише на можливих рішеннях чи бажаннях інших людей. повністю детермінуючи цим власні вчинки;
- вираженість вміння щодо управління людиною навколишнім середовищем, здатність та відчуття особою можливості впливати та змінювати світ та зовнішні фактори, тобто відчувати себе важливою і діяльнісною особою яка не просто існує у заданих параметрах, а може змінювати їх в залежності від особистісного бачення та потреб;
- наявність мети в житті, як загальної так і часної ситуативної, відсутність же мети призводить до екзистенційної кризи, яка веде або до знаходження нових цілей, або до переходу стану людиною зі стану життя на стан існування, де дії та вчинки не мають сенсу;
- особистісне зростання людини, а саме динаміка зміни та росту відносно своїх попередніх станів. Важливо, що ріст особистості відчувався самою людиною як позитивна зміна особистості, яка проходить по волі та бажанні самого суб'єкта та робить його кращим, як соціальну істоту взаємодії так і як індивідуально-психологічну структуру.

Рівні психологічного благополуччя обумовлені їх впливом як на об'єктивні чинники та і на суб'єктивні. В свою чергу рівні поділяються на [1; 13]:

- рівень суспільства та соціальних інститутів, що включає економічне забезпечення суспільства, рівень його соціального розвитку, а також суб'єктивний аспект економічне забезпечення людини;

- рівень соціального захисту населення, прояв довіри/недовіри відносно державних інститутів суспільства, суб'єктивна оцінка успішності того захисту, що забезпечує суспільство;
- рівень соціальних груп, до якого можна віднести приналежність людини до тої чи іншої соціальної групи, наявність можливості отримати соціальну підтримку, а також рівень розвитку даної підтримки, існуючі уявлення соціуму щодо питань благополуччя, особливості комунікації всередині соціальних груп тощо).
- на індивідуальному рівні відповідно виділяються індивідуальні особливості людини, що впливають на вираженість психологічного благополуччя. Тут необхідно виділити особливості таких елементів, як самооцінка та самоствавлення, актуальний та переважаючий довгий час емоційний стан, особистісна та соціальна ідентичність людини, її вміння ставити перед собою досяжні, актуальні цілі та наявність ресурсу до їхнього досягнення, цінності та спрямованість індивіда, рівень його вміння протистояти тривалим навантаженням та стресу [4; 19].

Так, благополуччя розглядається як об'єктивний та як суб'єктивний вимір, може мати для людини об'єктивну та суб'єктивну сторони.

У зарубіжній психології існує система особистісних характеристик, які допомагають становленню психологічного благополуччя людини:

- «середній рівень суверенності психологічного простору», тобто особистісні кордони людини є адекватними відносно ситуації та соціуму в якому знаходиться особа, вона не пускає у своє життя й переживання кожного зустрічного, але і здатна до налагодження інтимно-особистісних взаємовідносин;

- «задоволення базових психологічних потреб», а саме потреба у соціальних зв'язках, безпеці, відпочинку, діяльності, позитивне спілкування і тд.;
- «реальні відносини зі світом; - самоефективність», людина має відчувати себе як важливу частину суспільства яка є значущою в контексті власної діяльності та важливою для власного соціального оточення. Під реальними відносинами розуміється саме деструктивні соціальні зв'язки які пов'язані на співзалежності, брехні, самонавіюванні, жалості і тд;
- «особистісне здоров'я», яке розглядається в контексті як фізичного так і психологічного здоров'я, оскільки обидва ці феномени спів залежні один від одного. Оскільки у форматі поганого фізичного здоров'я, зазнає погіршення і психічний стан, в свою чергу порушення психологічного здоров'я несе за собою як психосоматичні хвороби, так і погіршення загального фізіологічного самопочуття [3].

Сукупність цих факторів і детермінує формування психологічного благополуччя.

Дослідження фактору психологічного благополуччя, дає нам зрозуміти, що саморозвиток, соціальне та індивідуально-психологічне становлення особи і є тим ключем для формування психологічного благополуччя. Досягнення цього ж стану, покращує як саму якість життя так і ефективність у діяльності, адаптивність, допомагає гармонійному протіканню індивідуальних етапів життя [24]. Зважаючи на значущість цього поняття в нашому житті, дослідження в цій сфері позитивно впливають на соціально-психологічну динаміку України та світу в цілому.

1.2. Гендерні особливості психологічного благополуччя студентської молоді під час війни

Складність поняття психологічного благополуччя підкреслюється й різноманіттям чинників, що впливають на нього. К. Ріфф визначено найбільш вагомим

внутрішні чинники, що впливають на забезпечення психологічного благополуччя людини.

Перший чинник включає компоненти благополуччя, описані К. Ріфф [38], а також, мотивацію та готовність особи до постановки та досягнення цілей.

Другий містить афективні та захисні компоненти. Серед них здатність людини контролювати та інтегрувати афекти, а також можливість при необхідності дистанціюватися від них.

Третій включає регулятивні компоненти, тобто такі прояви, як схильність до аналізу та обмірковування вчинків, планування поведінки.

Четвертий зосереджений на здатності відчувати або проявляти прихильність (вдячність, люблячу турботу, почуття провини та ін.).

П'ятий передбачає компоненти соціальної спрямованості: вибір соціальної дистанції, автономність поведінки; автономність людини, її здатність враховувати як власні інтереси, так і інтереси інших.

Основними складовими суб'єктивного (психологічного) благополуччя є емоційний та когнітивний компонент особистості, їх задоволеність призводить до благоприємного психоемоційного стану та відчуття суб'єктивного щастя як в окремо взятий момент, так і в цілому в житті [24]. На думку Е. Дінера, психологічне благополуччя може бути використано як мірило суб'єктивного щастя людини [31]. Таким чином, можна стверджувати, що людина має високий рівень суб'єктивного благополуччя, якщо в більшості випадків вона відчуває задоволення від життя.

Звісно, що суб'єктивне благополуччя виражається саме через індивідуальні характеристики людини, та може залежати від багатьох особистісних чинників, серед яких можуть бути гендерний, віковий, соціальний, політичний компоненти.

У кожному з раніше існуючих суспільств та тих, що розвиваються на момент сьогодення, простежуються певні стереотипні гендерні уявлення (наприклад, що чоловіки більш орієнтовані на логіку, у той час як жінки сприймають комунікацію емоційно), які неодноразово ставали основою для протиставлення чоловіків та жінок, як у повсякденному житті, так і в психологічній науці [5]. Так, коли говорять про відмінність між представниками жіночої та чоловічої статі, виділяють терміни

«стать» і «гендер», а словосполучення «статеворольовий стереотип» та «гендерний стереотип» часто вживаються як рівнозначні [6]. Окрім того дані терміни покликані описувати стереотипи, пов'язані з маскулініними та фемінініними проявами поведінки.

Символіка чоловічого та жіночого з найдавніших часів пронизувала народну культуру та побут. У багатьох народів й досі існують ритуали, які закріплюють у свідомості людини їхню статеву приналежність, у той час як у більшості розвинутих країн такі ритуали та традиції відійшли на інший план, однак і досі не викорінилися зі свідомості деяких людей [2]. У той же час тема гендерних особливостей людини та її психологічних відмінностей від представників іншої статі все частіше входить до найбільш активно обговорюваних в сучасному суспільстві.

Гендерне питання все частіше з'являється у контексті не лише маскулініності, фемінініності або андрогінініності, а як більш широке поняття яке значущо відходить від понять чоловічої або жіночої поведінки та акцентують більше увагу на самоідентифікації осіб. На даний момент подібні градації є мало науково доказовими, оскільки їх основна функція - не пізнання чи розподіл характеристик, а скоріше соціально-гуманітарна. Мета цього починання - допомогти людям визначитись із власною ідентичністю та ідентифікувати себе з певною групою спільноти. Оскільки раніше гендерна система поділяла людей на середньостатистичних та осіб поза нормою, широкий спектр нових термінів та понять говорить, що різних людей норми багато і в цьому немає нічого дивного чи поганого.

Повертаючись до теми психологічного благополуччя особистості, вважаємо, що для людини важливим є актуалізація себе як повноцінного члена соціуму та причислення себе до певної групи спільноти. Гендер як психологічна характеристика може як сприйняти причисленню людини до певної групи, так і стати методом дискримінації та витіснення девіантів з її рамок. Тому гендерне питання набуває все більшої актуальності з кожним днем, де навіть соціально-політично світ поділяється на толерантні, гендерно позитивні угруповання та на представників традиційних поглядів. Важливо розуміти, що становлення будь якої гендерної

моделі, знижує задоволеність та благополуччя іншої спільноти. А прогресивна гендерна модель ставить під питання і реальність та доцільність статевої формули.

Питання психологічного благополуччя особистості включає в себе чимало складових, більшість з яких мають ті чи інші відмінності у представників різної статі. Звертаючись до фізіологічних та соціальних статевих характеристик, на даний момент ми ще можемо чітко прослідкувати жіночий та чоловічий психологічний портрет. Що допомагає нам визначити розходження у характеристиках психологічного благополуччя, представників різних статей.

У студентські роки гендерне питання стає визначальним у формуванні психологічного благополуччя та становленні особистості, оскільки воно інтегрує юнака у спільність соціальних ролей та міжособистісних взаємовідносин, ідентифікує його особистість як частину соціуму. Також відповідно до критерію особистісного становлення юнацький вік визначають як період визначення людиною внутрішньої позиції, свого місця в житті, формування світогляду, моральної свідомості і самосвідомості. У структурі особистісної ідентичності юнаків наявні домінування завищеного інтересу до свого благополуччя та переважання персональної ідентичності над глобальною. У юнаків формуються глибокі пізнавальні інтереси, розширюється коло потреб та свобод, що детермінує потребу у задоволенні нових потреб. Зміцнюється самоконтроль. Чоловіча та жіноча стратегії життєтворення відрізняються методами психологічного захисту. Для студенток більше вираженими методами боротьби зі стресом є:

- компенсація, заміщення власних важких переживань або проблем іншими видами діяльності, задачами;
- реактивність, зміна поведінки причиною якої є спостереження за їх діяльністю зі сторони третіх осіб;
- регресія як звернення до більш ранніх механізмів реагування на стрес, іноді її порівнюють з інфантильністю;

- проєкція або перенос власних переживань на інших людей, тварин або об'єкти. Це також може проявлятися через підвищене бажання піклуватись та допомагати комусь з метою лікування власних особистісних проблем та негативних переживань [18];
- копінг стратегії пов'язані із пошуком підтримки з боку інших людей: здатність до колективного вирішення проблеми та благоприємної соціальної взаємодії у випадку труднощів індивідуального вирішення проблем, пошук соціальної підтримки від інших (зауважимо, що дефіцит індивідуального стріжню у жінок для вирішення актуальних проблем не є доведеним та залишається лише у якості теорій [32].

Для юнаків чоловічої статі, типовими методами боротьби зі стресом є:

- витіснення, яке проявляється в більшій частині у ігноруванні проблеми, (юнак робить вигляд, що її немає). Нав'язливі думки заміщуються рутинною, роботою, залежностями і т ін. Через дану характеристику чоловіки схильні не помічати проблеми та не звертатись про допомогу;
- заперечення, цей захисний механізм досить деструктивно слідує в тандемі з витісненням, повністю не допускаючи чоловіка до процесу усвідомлення проблеми, та ставить у ситуацію поступового, гнітючого погіршення особистісного стану, який з часом інтегрується у вигляді деструктивної моделі поведінки;
- інтелектуалізація як метод пояснення та виправдання ситуації втрати психологічного благополуччя. Пояснення та аналіз проблемної ситуації, часто не виходить за рамки гендерно-нав'язаної чоловічої позиції, яка заперечує здатність особи до рефлексії та слабкості, у процесі чого і відбувається, той самий “лікувально-терапевтичний ефект”. А пояснення

навколишніх проблем, стирає сумніви чоловіка про те, що він і є творцем власного нещастя [17];

- компінг стратегії більше пов'язаний із самоконтролем, емоційною саморегуляцією [32].

Окремо від цього є думка про те, що рівень напруженості психологічного захисту у дівчат вище, ніж у юнаків. Такі свідчення не мають наукового підтвердження, але відзначаються у ряді робіт [22].

Існує безліч досліджень, які в тій чи іншій мірі намагались підтвердити схильність жінок до міжособистісної залежності, а носія чоловічої статі характеризувати як незалежну і автономну одиницю. На даний момент немає чітких емпіричних доказів, які б підтверджували цю думку, що і залишає це твердження ідеєю на рівні припущення [16].

Ще одним не підтвердженим але популярним у науковій літературі є судження про те, що для психологічного благополуччя чоловікам потрібно відчувати себе значущими, важливими, коханими найближчим оточенням. Юнакам важливо відчувати самостійність та владу над ситуацією, бути певним у відданості близьких.

Жінки ж переживають більш травматично досвід зовнішнього та внутрішнього звинувачення, яке інтегрується у незадоволеність собою та своїм життям. Через традиційний розподіл обов'язків жінки частіше незадоволені власним положенням в соціумі та своєю активністю. Вважається, що жінки більш скептичні до себе, свого тіла, знань, умінь, що детермінує їх незадоволеність життям, та внутрішнє нещастя, причиною якого є саме деструктивні установки, сформовані у ранньому віці, такі як заборони, догмати, стереотипи, очікування і т. Ін. [39].

Важливо мати на увазі, що окрім чисто індивідуального, гендерного чи статевого чинників, люди також часто стикаються із дискримінацією та стереотипами, які нав'язується соціумом. Гендер людини, як і стать, не перебувають у вакуумі, а постійно піддаються впливу ззовні. Певні якості та характеристики заохочуються, інші придушуються та засуджуються. Звідси впливає безліч

особистісних травм, незадоволеностей, дисгармоній та неприйняття, що безумовно погіршує стан психологічного благополуччя особистості.

Дослідження вікової динаміки психологічного благополуччя виходять із припущення про те, що його структура є відносно сталою, а відмінності між різновіковими групами носять переважно кількісний характер.

Студентський вік, або пізня юність, визначається у спеціальній літературі як складний і суперечливий, такий, що вимагає мобілізації всіх ресурсів особистості. Час студентства вважається чи не найбільш активним віком в житті людини, адже саме у цей період остаточного становлення особистості людина стикається з професійним становленням та напрацюванням активного життєвого досвіду в соціальній, особистісній та інтимно-особистісній сферах, визначає власні життєві цілі та смисли. У студентському віці зростають інформаційні навантаження, ускладнюються міжособистісні відносини, з'являються проблеми у зв'язку з відірваністю від сім'ї, проживанням в гуртожитку та ін. [12; 35]. Такі особливості здатні спровокувати у юної людини стан емоційної напруги, виникнення стресу, почуття тривоги, а також відчуття психологічного неблагополуччя. У той же час, соціальне оточення, зокрема, середовище ЗВО, вимагає від студента високого рівня самостійності та самоорганізації, не зважаючи на його чимале психофізіологічне навантаження [30].

Розширення інформаційного кола свідомості студента у пошуку власної ідентичності детермінує його переоцінку цінностей та активний самоаналіз. Це також пов'язано із переоцінкою власної гендерної ідентичності та відповідних стереотипів, юнак визначає наскільки особистісні характеристики відповідають соціальним очікуванням, та з рештою, чи варто їм відповідати. Нові правила, нове розуміння світу визначає нові цінності та потреби для відчуття особистісного благополуччя. Подібний перехід може нести за собою ідентифікаційну кризу, яка ускладнює визначення поняття психологічного благополуччя юнаком, або ж тотальне знецінення традиційних цінностей, на зміну яким приходять фаталізм та максималізм.

У студентському віці психологічне благополуччя як відносно стала структура особистості досягає своєї остаточної сформованості разом з іншими психічними функціями та індивідуальними особливостями. У разі ж низького рівня вираженості психологічного благополуччя, ускладнюється позитивне функціонування особистості та з'являються перешкоди на шляху як проходження професійної підготовки, так і подальшого життя людини [12].

Неблагоприємний вихід із юнацької кризи ідентичності детермінує інтеграцію деструктивних цінностей, і часто повний психологічний занепад та заперечення самого щастя як такого. Виходом з подібного стану юнака є повернення та повторне переживання екзистенційної кризи з віднаходженням конструктивних мотивів та цінностей по її завершенню.

Тож юнацький вік є важливим етапом переходу від дитячого стилю існування у повноцінне доросле буття, яке несе за собою зміну форми та поняття особистого щастя як у контексті соціальної взаємодії, так і індивідуального самосприйняття.

До всього вищесказаного, особливою змінною психологічного благополуччя для кожного Українця стала повномасштабна війна 2022 року. Психологічне благополуччя як аналог суб'єктивного поняття щастя, зазнало значних змін, пов'язаних із тривогою, страхом, стресом, які несе за собою російська агресія.

Психічні реакції на війну бувають різні, але в переважній більшості під час бойових дій у людей переважає парасимпатична система реагування, а саме - ступор. При цьому психіки людини через перенасичення психо-емоційних рецепторів сприймання поринає у дисоціативний стан. Людина немов стає не сприйнятливою для будь яких емоційних переживань, закривається в собі. Такий стан, також називають "життям на паузі", коли життя переходить в режим "існування" або "виживання".

Інші наслідки настають, коли людина стає жертвою психотравми (ПТСР). Рівень психологічного благополуччя при подібних травмах зазнає значного зниження, а стани можуть бути дотичними до депресивних. При своєчасній та регулярній психологічній роботі та підтримці симптоми ПТСР стають тимчасовими труднощами людини. Якщо ж травматична проблематика не була "пророблена", цей

стиль життя може бути інтегрований як звичний психоемоційний стан людини, замінюючи собою поняття психологічного благополуччя [40].

Гендерним аспектом переживання війни є механізми захисту та копінг стратегії.

Для чоловіків типовими методами є заперечення, інтелектуалізація, витіснення вони більше направлені на відсторонення від проблеми, відсуванням її на другий план. Типові чоловічі механізми являють собою: визначення та аналіз ситуації, обробка, та відкладання її на полицю. Ця стратегія може стати деструктивною, коли особа стає жертвою ПТСР. Як постраждалий вона схиляється до пошуку допомоги, але часто від неї відмовляється в силу актуалізації гендерного стереотипу чоловічої міцності. Такі ж блокування типові і для невдалих спроб налагодження інтимно-особистісного зв'язку з іншою людиною. Відмова від подальших стосунків аргументується, як правило, важливішими цілями вирішення “абстрактної” проблеми. Плюсами подібної стратегії є метод реагування безпосередньо під час стресової ситуації, оскільки чоловік абстрагується від речей, на які не має впливу та концентрується на актуальних задачах, залишаючи за собою здатність функціонувати автономно, незалежно від інших.

В переважній більшості для жіночої статі, типовим методом переживання стресу є компенсація, реактивність, регресія, проекція, пошук підтримки з боку інших людей. Жінки легше виходять зі стану ПТСР, стереотипно їм більше дозволено говорити про свої емоції та давати собі можливість демонструвати слабкість, що полегшує початок та процес проходження психотерапії. У процесі дії безпосереднього стрес фактору, жінки типово можуть бути більш дезорієнтованими, розриваючись серед великої кількості важливих задач та емоцій, втрачаючи можливість до раціональної діяльності та ставлячи під сумнів свої індивідуальні, не зв'язані з іншими особами дії.

В кінцевому підсумку повернутись до стану психологічного благополуччя після стрес фактору буде легше традиційній жінці (фемінному типу), а для чоловічого профілю (маскулінний) буде більш типовим нехтування власним психологічним здоров'ям та загострення психоемоційних травм на фоні ситуації в

країні. На період безпосереднього моменту боротьби чи стресу, чоловічий метод виживання може стати ефективнішим але наслідком цього стає психологічна ригідність, замкнутість та висока верогідність впаданя особи у залежності.

Висновок до першого розділу

1. Психологічне благополуччя розуміється як стійка властивість особистості, в якій переважають позитивні емоції, присутні довірчі взаємини, існує усвідомлення життєвих сенсів, а також наявний високий ступінь самоприйняття та позитивна мотивація. Благополуччя як поняття також детермінує відчуття психологічного здоров'я та відчуття суб'єктивного щастя як ситуативного поняття, так і динамічного.

2. Психологічне благополуччя є складним та багатогранним явищем: дана проблема вивчається з точки зору різних підходів, у той час як сама вона включає багато різноманітних складових, компонентів та рівнів. Складність поняття психологічного благополуччя підкреслюється й різноманіттям чинників (об'єктивних та суб'єктивних), що впливають на нього.

3. Важливими чинниками впливу на психологічне благополуччя особистості слід вважати гендерний та віковий аспекти існування людини. Гендерні та статеві розходження мають вплив на картину психологічного благополуччя для різних її представників. Найбільш значущою гендерною зміною є особливості виховання та гендерні стереотипи, які нерідко формують деструктивну систему цінностей та особистісних переконань людини. Останні насправді можуть бути мало пов'язаними з реальними потребами особистості. Подібні стереотипи глибоко інтегруються у свідомість людини та детермінують її образ психологічного благополуччя як представника окремої статевої або гендерної категорії.

4. Психологічне благополуччя досягає своєї остаточної сформованості разом з іншими психічними функціями та індивідуальними особливостями людини у пізній юності (студентський вік). Сам же вік студентства визначається як складний та суперечливий. Ситуація соціального розвитку у цей період життя особистості

вимагає мобілізації всіх її ресурсів. Через наявність великої кількості життєвих викликів та особистих очікувань цей час може стати для людини істотним випробуванням на шляху успішного подолання нею нових проблем життя та, у свою чергу, перешкодою досягнення високого рівня психологічного благополуччя.

5. Повномасштабна війна в Україні 2022 року стала значущою змінною яка суттєво перемінила цінності та потреби соціуму в аспекті досягнення та підтримання стану психологічного благополуччя населення. Травматичні події, пережиті людьми у процесах бойових дій, окупації, вимушеного переселення залишають шрами в ментальності мільйонів людей, через які відчувати себе щасливим таким людям стає набагато важче.

РОЗДІЛ 2 ПРОГРАМА ТА ДОСТОВІРНІСТЬ МЕТОДІВ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

2.1. Обґрунтування програми емпіричного дослідження гендерних особливостей психологічного благополуччя студентської молоді під час війни

Теоретичний аналіз наукової літератури щодо вивчення гендерних особливостей психологічного благополуччя студентської молоді під час війни дозволяє розглядати дану проблематику як одну з найвагоміших складових успішного проходження юнаками даного етапу свого життя, переходу в період ранньої дорослості та досягнення стану суб'єктивного щастя. Саме тому вивчення проблеми гендерних особливостей психологічного благополуччя студентської молоді під час війни є значним питанням для роботи українських практичних психологів.

З метою визначення гендерних особливостей психологічного благополуччя студентської молоді під час війни нами було проведено емпіричне дослідження. Його учасниками стали 110 студентів (76 жінок та 34 чоловіків) 1-3 курсів, факультету психології, Київського Національного Університету імені Тараса Григоровича Шевченка, віком від 17 до 21 років.

Проведення емпіричного дослідження передбачало вирішення наступних завдань:

1. Підібрати діагностичний інструментарій для проведення емпіричного дослідження гендерних особливостей психологічного благополуччя студентської молоді під час війни;
2. Провести аналіз та інтерпретацію результатів дослідження;
3. Надати практичні рекомендації які можуть покращити психологічне благополуччя студентської молоді під час війни.

Відповідно до визначеної мети та зазначених завдань дослідження нами було підібрано інструментарій за для вивчення гендерних особливостей психологічного благополуччя студентської молоді під час війни (див. Додаток А).

З метою визначення ступеню вираження поведінкових особливостей, що традиційно асоціюються з чоловічими і/або жіночими полюсами гендерної ідентифікації було використано статоворольовий опитувальник С. Бем, який використовується для діагностики психологічної статі людини, а також визначає ступінь вираженості андрогінності, маскулінності та фемінності в особистості. Даний опитувальник складається з 60 тверджень (якостей), на кожне з яких випробовуваний має відповідати «так» або «ні», оцінюючи тим самим наявність або відсутність у себе названих якостей.

Також для виявлення рівня психологічного благополуччя використовувалася Шкала психологічного благополуччя К. Ріфф (адаптація Карсканова С.В.), що призначена для вимірювання вираженості основних складових психологічного благополуччя, а саме: наявність мети в житті, позитивних відносин з іншими, особистісне зростання, управління оточенням, самоприняття та автономії. Кожен із зазначених компонентів відповідає певній шкалі, у той час як сама методика вміщує в себе 84 запитання, кожне з яких необхідно оцінити за 6-бальною шкалою [10].

Виявлення рівня життестійкості здійснювалося за допомогою методики «Тест життестійкості» С. Мадді (скрінінгова версія Є. М. Осіна), яка оцінює міру здатності особистості витримувати стресову ситуацію, зберігаючи внутрішню збалансованість та не знижуючи успішність власної діяльності. Дана методика включає в себе три

шкали: «залученість», «контроль» та «прийняття ризику» і складається з 12 запитань [36].

З метою виявлення рівня благополуччя та задоволеності життям за різними видами та детермінантами, була використана методика Індекс щастя Пембертона (РНІ) (адаптація О. Власової, Ю. Галай).

Виявлення гендерних особливостей психологічного благополуччя студентської молоді здійснювалося за допомогою критерію порівняння груп t-Стюдента.

Процедура проведення емпіричного дослідження відбувалася у чотири етапи, перший з яких був присвячений адаптації інструментацію дослідження до потреб україномовної аудиторії досліджуваних. Другий - визначенню рівня вираженості гендерних характеристик та показників психологічного благополуччя досліджених осіб, а також здійсненню математичного аналізу за допомогою t-критерію Стюдента для незалежних вибірок. Третій етап був присвячений аналізу та інтерпретації результатів дослідження, на основі яких на четвертому етапі дослідження було розроблено практичні рекомендації щодо покращення психологічного благополуччя української студентської молоді.

Залучення респондентів та робота з методиками відбувались дистанційно. Студентам було надано стимульний матеріал через сервіси онлайн тестування, що частково виключило вплив артефактів втоми та поганого настрою на характер наданих відповідей, але також і зменшило можливості контролю благоприємності умовами здійснення тестування та сумлінності роботи респондентів.

2.2. Аналіз результатів адаптації обраних інструментів дослідження до умов використання на українській вибірці

Аналіз результатів проведення емпіричного дослідження, в ході якого відбувалося вивчення гендерних особливостей переживання почуття психологічного благополуччя студентською молоддю під час війни, дає можливість проаналізувати отримані дані та узагальнити відповідні висновки.

Насамперед першої методики, а саме статевої ролі опитувальника С. Бем, було отримано результати, відповідно до яких лише 10.5% жінок серед сучасної студентської молоді виявляють домінування фемінних рис особистості, а 5.2% є представниками маскулітного типу гендеру. Відповідно 84.1% визначаються андрогінним типом особистості.

У чоловіків рівень андрогінності склад 88.1% від загальної кількості респондентів. Представниками маскулітного типу стали 5.8%, так само як і фемінного типу 5.8%. Кількісні показники отриманих результатів подано у таблиці 2.2.1.

Таблиця 2.2.1

Показники гендерної ідентифікації студентів різної статі (N=110, у %)

<i>Стать респондентів</i>	<i>Показники гендерної ідентифікації студентів</i>		
	<i>Маскуліність</i>	<i>Андрогінність</i>	<i>Фемінність</i>
<i>Жінки</i>	5.2	84.1	10.5
<i>Чоловіки</i>	5.8	88.1	5.8

Так, за результатами таблиці 2.2.1. можна констатувати, що серед представників сучасної студентської молоді домінуючою психологічною статтю є саме андрогінна. Це говорить про те, що з розвитком суспільства, а з ним і суспільної свідомості та індивідуальної свідомості людини, представники чоловічої та жіночої статі все більше відходять від класичного стереотипного уявлення щодо розподілу будь-яких якостей особистості, які прийнято вважати чоловічими або жіночими, відкриваючи для себе доступність будь-яких з них без необхідності відповідати певних стандартам, аби вважатися представником тої чи іншої статі.

Разом із цим 10.5% жінок серед студентської молоді, продовжують відносити себе до тої психологічної статі, що стереотипно приписана їм відповідно до їхніх біологічних стандартів. З рештою, як незначна частина жінок так і чоловіків віднесла себе до протилежного, відносно стереотипного сприйняття статі, гендеру.

Тож більшість осіб схильні уникати крайнощів щодо якостей, які виявляють, та залишають за собою право свободи вибору якостей, гармонійно поєднуючи у собі риси як маскулінного, так і фемінного типу.

Подібні результати, де переважна більшість респондентів є представниками андрогінного типу, може призвести до того, що не всі наявні кореляційних зв'язки гендеру та психологічного благополуччя могли бути виявлені в цій роботі, через недостатню кількість респондентів. Тож можливими шляхом для більш детального дослідження проблематики гендерних особливостей переживання почуття психологічного благополуччя студентською молоддю під час війни, є розширення діагностичної вибірки до 1000 респондентів і більше. Щоб кількість респондентів маскулінного та фемінного типів перевищувала або дорівнювала 50 особам. Подібна кількість респондентів допоможе якісно дослідити наявні зв'язки між психологічним благополуччям і гендером.

Зважаючи на вище сказане, в подальшій роботі психологічне благополуччя буде також корелювати зі статтю респондентів, досліджуючи соціально-біологічний гендер досліджуваних, як особливість переживання психологічного благополуччя студентською молоддю під час війни. Вивчення статево рольових відмінностей, допоможе детальніше дослідити поняття гендерного аспекту психологічного благополуччя, та виявити чим детермінується індивідуальна ідентифікація юнака та його соціально-фізіологічна стать.

Докладніше даний феномен був описаний у розділі 1.2., де було описано розповсюдженість досліджень та наукових робіт які визначають особистісно психологічні відмінності осіб різних статей, як представників відмінних гендерів, формування яких детерміноване соціальним впливом та особистісним самосприйняттям [20, 16, 15, 16, 31, 6].

Для розрахунку валідності україномовного варіанту методики Індекс щастя Пембертона РНІ (адаптація О. Власової та Ю. Галай), використовувались результати за подібною загальною шкалою психологічного благополуччя з методики Шкала психологічного благополуччя К. Ріфф (адаптація Карсканова С.В.).

За результатами дослідження психологічного благополуччя за Пембертоном, 110 респондентів отримали такі результати: низький рівень - 20%, середній рівень - 58.1%, високий рівень - 21.8%. За результатами дослідження психологічного благополуччя за К. Ріфф, тіж 110 респондентів отримали такі результати: низький рівень - 19%, середній рівень - 63.6%, високий рівень- 17.2%. Кількісні показники за шкалами психологічного благополуччя представлені у таблиці 2.2.2.

Таблиця 2.2.2

Співвідношення рівня психологічного благополуччя за методикою Індекс щастя Пембертона РНІ (адаптація О. Власової, Ю. Галай) і шкали психологічного благополуччя К. Ріфф (адаптація Карсканова С.В.), 110 осіб за кожною методикою, (у %)

<i>Рівень психологічного благополуччя</i>			
<i>Методики дослідження</i>	<i>Рівні прояву</i>		
	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>
Індекс щастя Пембертона РНІ (адаптація О. Власової, Ю. Галай)	20	58.1	21.8
Шкала психологічного благополуччя К. Ріфф (адаптація Карсканова С.В.)	19	63.6	17.2

Результати математичного аналізу за критерієм t-Ст'юдента, показали відсутність статистично значущих відмінностей між загальними показниками психологічного благополуччя досліджених осіб, які отримані за різними методиками (Додаток Г). Цей результат перехресної валідності показує, що методика Індекс щастя Пембертона РНІ (адаптація О. Власової, Ю. Галай), є

валідною і її результати можуть бути використані для аналізу статевих та гендерних особливостей психологічного благополуччя студентської молоді.

Для перевірки надійності тестових запитань адаптації О. Власовою і Ю. Галай методики “Індекс щастя Пембера” РНІ ми використали метод ретестування. Перепроходження тесту, також проходило в онлайн режимі, через два тижні після першого тестування. Кількісні показники із результатами рівня психологічного благополуччя за різними датами проходження методики представлено у таблиці 2.2.3.

Таблиця 2.2.3

Співвідношення рівня психологічного благополуччя між першим та другим проходженням методики Індекс щастя Пембера РНІ (адаптація О. Власової, Ю. Галай), 61 особа за кожним проходженням, (у %)

<i>Рівень психологічного благополуччя</i>			
<i>Суми</i>	<i>Різні періоди проходження методики Індекс щастя Пембера РНІ (адаптація О. Власової, Ю. Галай)</i>		
	<i>Перше проходження методики респондентами</i>	<i>Друге проходження методики респондентами</i>	<i>(y_i-уср)²</i>
<i>Загальна сума результатів психологічного благополуччя</i>	126	125	22.85

$$\eta = \sqrt{\frac{\sum(\bar{y} - y_x)^2}{\sum(y_i - \bar{y})^2}}$$

$$\eta = \sqrt{\frac{17.184}{22.85}} = 0.867$$

де

$$\sum(\bar{y} - y_x)^2 = 22.85 - 5.67 = 17.184$$

За результатами порівняння рівня психологічного благополуччя першого та другого проходження методики РНІ, ми отримали результати ($\eta=0.867$) (детальна інформація про математичний аналіз надійності методики РНІ вказано у Додатку Г), що вказує на високу надійність адаптації за шкалою Чеддока та відповідність надійності загальноприйнятій шкалі наукових методів дослідження дійсності, яка має відповідати подібним результатам $0.8 < \eta$.

Друга перевірка надійності тестових запитань адаптації О. Власовою і Ю. Галай методики “Індекс щастя Пембера” РНІ, проводиться за допомогою методу розщеплення. Тестові питання методики РНІ, які відповідають за діагностику рівня психологічного благополуччя, ми поділили на дві рівні групи питань. Кількісні показники із загальною сумою балів за парними та непарними номерами методики представлено у таблиці 2.2.4

Таблиця 2.2.4

Співвідношення результатів тестування парних та непарних тестових запитань за методикою Індекс щастя Пембера РНІ (адаптація О. Власової, Ю. Галай), 110 осіб за кожним проходженням, у балах

<i>Рівень психологічного благополуччя</i>			
<i>Суми</i>	<i>Градація за нумерацією питання Пембера РНІ (адаптація О. Власової, Ю. Галай)</i>		<i>Розрахункові значення</i>
	<i>Непарні питання</i>	<i>тестові Парні тестові питання</i>	<i>(y_i-уср)²</i>
<i>Загальна сума результатів психологічного благополуччя</i>	4199	4082	83109.2

$$\eta = \sqrt{\frac{\sum(\bar{y} - y_x)^2}{\sum(y_i - \bar{y})^2}}$$

$$\eta = \sqrt{\frac{60771.058}{83109.2}} = 0.855$$

де

$$\sum(\bar{y} - y_x)^2 = 83109.2 - 22338.14 = 60771.058$$

Детальніша інформація про математичний аналіз надійності методики РНІ в адаптації О. Власової та Ю. Галай за допомогою методу розщеплення вказано у (Додатку Г).

Результати математичного аналізу результатів дослідження надійності методом розщеплення. Показало відповідно ($\eta=0.855$), що говорить високу надійність адаптації О. Власовою і Ю. Галай методики “Індекс щастя Пембера” РНІ та підтверджує коректне розуміння респондентами суті адаптованих тестових запитань.

Висновки до другого розділу

Зважаючи на проаналізовані результати, ми можемо підтвердити валідність обраних методик та різнобічно дослідити феномен гендерних особливостей психологічного благополуччя студентської молоді під час війни.

Розширення обсягу дослідження до статево рольових закономірностей формування психологічного благополуччя, допоможе більш детально дослідити саме гендер як складову психологічного благополуччя, окремо від статі. Виявлення збігів та розбіжностей між традиційним образом жінок та чоловіків і внутрішньою самоідентифікацією людей, як передбачається, розширить науково-психологічні уявлення про соціальний вплив на становлення механізмів свідомості людини, формування суб'єктивних схем організації життя студентської молоді.

Як свідчать результати чинного дослідження, українське студентство очевидно відходить від традиційної відповідності жінок фемінному типу, а чоловіків маскулінному. Привертає увагу і той факт, що переважна більшість респондентів є представниками найбільш інтегрованого андрогінного типу гендеру. Також прикметно, що наявна певна кількість чоловіків, які є представниками фемінного типу, і, навпаки, виявлені жінки із маскулінним типом. Ця тенденція говорить про

те, що в динамічному українському суспільстві поступово зникають традиційні обмежувальні рамки сприймання людської статі. І все ж на даному етапі розвитку українського суспільства, як суспільства мультиукладного та мультикультурного, гендерні або статево-рольові стереотипи все ще мають значний вплив на соціальні уявлення чоловіків та жінок, що викликає до життя соціальну нерівність між статями, яка, існуювши тисячоліттями, ціпко закріпилася у масовій суспільній свідомості, що і виступає джерелом трансмісії таких стереотипів від покоління до покоління.

Зауважимо, що невелика кількість респондентів фемінного та маскулінного гендеру може негативно вплинути на репрезентативність результатів чинного дослідження, через що для більш детального дослідження гендеру як складової психологічного благополуччя студентів, доцільно було б розширити досліджувану вибірку як мінімум до 1000 респондентів. У свою чергу, аналіз результатів статевих закономірностей має вищий рівень достовірності та може претендувати на належний рівень наукової достовірності на невеликій (110 осіб) вибірці студентів 1-3 курсів психологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Результати ж дослідження за гендерним аспектом необхідно розглядати як вірогідні зв'язки типів гендеру і психологічного благополуччя студентів, які можуть бути підтверджені в рамках більш широкого наукового дослідження.

Дана робота також може слугувати в якості прикладу для побудови подальших досліджень даного феномену.

РОЗДІЛ 3
ІНТЕРПРЕТАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЕМПІРИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ
ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ
СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

3.1. Інтерпретація отриманих результатів дослідження за методикою Шкала психологічного благополуччя К. Ріфф (адаптація Карсканова С.В.)

При діагностиці загального рівня психологічного благополуччя за допомогою Шкали психологічного благополуччя К. Ріфф (адаптація Карсканова С.В.) нами були отримані результати, відповідно до яких 21% жінок мають низький рівень психологічного благополуччя, 60.5% середній та 18.4% високий. При цьому стосовно чоловіків було виявлено, що 14.7% чоловіків мають низький рівень вираженості шкали, 70.5% середній рівень, а 14.7% високий. Кількісні показники отриманих результатів подано у таблиці 3.1.1.

Таблиця 3.1.1

**Рівневі показники психологічного благополуччя у студентів різної статі,
(N=110, у %)**

<i>Рівень психологічного благополуччя</i>	
<i>Жінки</i>	<i>Чоловіки</i>

<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>
21	60.5	18.4	14.7	70.5	14.7

Таким чином, відповідно до результатів, зазначених у таблиці 3.1.1, можна вважати, що студенти мають переважно середній рівень психологічного благополуччя.

Значна кількість середніх, а не високих показників у таких результатах може бути через наявність великої кількості вимог, які висуває до студентської молоді оточення, яким молода особа не завжди здатна відповідати в міру браку досвіду, знань, навичок, відповідальності і т ін. Причинами цього можуть бути і військові дії у країні, і неможливість вести активний спосіб життя, порушення навчальних та особистих комунікацій, тощо. Тим не менше, як засвідчують результати дослідження і чоловіки, і жінки студенти в майже рівній мірі адаптовані до життя, здатні переживати складнощі та насолоджуватись ним.

Діагностика рівня психологічного благополуччя із використанням Шкали психологічного благополуччя К. Ріфф (адаптація Карсканова С.В.) виявила, що 70% студентів фемінного типу мають високий рівень психологічного благополуччя, 20% отримали середній рівень і лише 10% низький. У свою чергу, 12.7% студентів андрогінного типу показали показники психологічного благополуччя на високому рівні, 68% мають середній рівень, на залишку 19.3% респондентів мають низький рівень психологічного благополуччя. Натомість 66.6% маскулінних респондентів показали середній рівень загального психологічного благополуччя, а решта досліджуваних 33.3% виявила низький рівень. Кількісні показники отриманих результатів подано у таблиці 3.1.2.

Таблиця 3.1.2

Рівневі показники психологічного благополуччя студентів відповідно до їх психологічного гендеру (N₂=110, у %)

<i>Рівень психологічного благополуччя</i>								
<i>Маскулінні студенти</i>			<i>Андрогінні студенти</i>			<i>Фемінні студенти</i>		
<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>
33.3	66.6	0	19.3	68	12.7	10	20	70

Результати дослідження показали, що студенти фемінного типу, зі статистичною значимістю $p < 0.01$, мають вищий загальний рівень психологічного благополуччя, ніж респонденти маскулінного та андрогінного типів (Додаток Б). Для нас очевидно, що це пов'язано з психологічними характеристиками, які приховуються за даними гендерами. Пропонуємо наступні інтерпретації отриманих відмінностей:

- високий рівень задоволеності у респондентів фемінного типу може говорити про вищу адаптивність юнок в період військових дій, їх зосередження на локальних сімейних драмах і зменшення уваги до “поганих” новин. Певною мірою, війна об'єднує сім'ї та родичів із схожими поглядами на конфлікт і проблеми, які він викликає. Комунікація, соціальна взаємодія корелюють із типовим для феміного типу копінгом стратегій з пошуку соціальної підтримки та наданні її. Знаходячись у процесі психоемоційної допомоги, фемінний тип може почувати себе корисним та значущим суб'єктом соціуму, що проявляється у задоволеності життям таких осіб. Для перевірки подібної інтерпретації, потрібно провести дослідження, яке буде виключати юнацький вік як змінну і розглядатиме психологічне благополуччя на відрізках під час військових дій та без них, в порівнянні із маскулінним типом. Якщо у фемінного типу зміни між психологічним благополуччям під час війни та після будуть статистично нижчими, то це може підтверджувати гіпотезу

різного характеру реагування на війну, різними гендерами, або відкривати нові змінні, які мають вплив на даний феномен.

- загальним знаменником для вищого рівня психологічного благополуччя для фемінного типу, може виступати адаптивність фемінного типу до нових соціальних груп та ролей, даний тип не відчуває дискомфорту знаходячись у менш значущій позиції в аудиторії чи очах інших. Основною цінністю для фемінного типу є не визнання, а соціальне прийняття, яке не залежить від статусу чи досягнень респондентів, а отримується за допомогою соціально компетентних дій.
- певно, що нові друзі, соціальні зв'язки, романтичні інтереси також можуть позитивно впливати на переживання стану психологічного благополуччя і цей благоприємний вплив, можливо, посилений типовими фемінними інтересам та потребами, у своб чергу, коли ці явище в меншій мірі задовольняють типові потреби маскулінного типу особистості.
- андрогінний тип гендеру, є досить адаптивним. Середні показники за Шкалою Ріфф у нього скоріше за все вказують на загальне зниження рівня психологічного благополуччя, причиною якого є зовнішні чинники, такі як сім'я, соціум, політика, відчуття власного комфорту та безпеки і т ін..
- можливо маскулінный тип має менший рівень психологічного благополуччя через завищене цілепокладання, яке виявляється у потребі перемагати та досягати успіху в різних аспектах свого життя, вимірюючи свій рівень щастя своїм успіхом та результатами. Для студентського віку подібна шкала виміру є досить не репрезентативною оскільки, юнацтво є періодом проб та помилок, під час нього люди часто не досягають значних звершень, а займаються своїм професійно-особистісним зростанням, яке часто не барвить перемогами, звершеннями та результатами, що і призводить до глибинного відчуття невдахи.

- також нижчий рівень психологічного благополуччя у маскулінного типу, може говорити про потребу цього гендеру у домінуванні, визнанні, бажанні бути важливим і знауцим. Відповідно юнацький вік не визначається статусністю і домінантністю. У процесі навчання таким особам потрібно слідувати правилам групи і бути підпорядкованим учнем, а у звичному соціумі, традиційно вік співставляється статусу і повазі. В такому ключі вчинки та погляди юнака будуть вважатись аматорськими та незначними, оскільки він або вона ще не бачили світу і прожили коротше життя за більшість людей. Подібна соціальна позиція є незадовільною для маскулінного юнака і впливає на його почуття психологічного благополуччя.
- ще однією можливою складовою подібних результатів є війна в Україні, жертвами якої стали також і маскулінні юнаки. Гіпотетично, цей тип гендеру може більше вважати себе зобов'язаним допомагати та захищати вітчизну, що може створювати почуття провини за недостатню відданість та допомогу. Ця ідея може бути доведена або спростована в рамках подальших наукових досліджень.

Результати дослідження показали, що 21% жінок за шкалою автономії отримали низькі показники, 47.5% є представниками середнього рівня, а 31.5% виявили високий рівень автономії. В свою чергу, всього лиш 17.6% чоловіків отримали низькі показники за шкалою автономії, не набагато більше юнаків 23.5% отримали середній рівень шкали, а переважна більшість досліджуваних здобули високий рівень за шкалою автономії. Кількісні показники результатів шкали автономії отриманих серед юнаків подано у таблиці 3.1.3.

Таблиця 3.1.3

Показники шкали автономії відповідно до статі у студентів (N₂=110, у %)

<i>Шкала автономії</i>

<i>Жінки</i>			<i>Чоловіки</i>		
<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>
21	47.5	31.5	17.6	23.5	58.9

Відповідно до результатів, юнаки чоловічої статі із статистичною значимістю $p < 0.05$ мають вищий рівень автономії під час військових дій, ніж жінки (Додаток В). Предикторами таких результатів дослідження могли стати ряд вікових, соціальних та індивідуальних особливостей.

З точки зору соціально-психологічних умов, для юнаків чоловічої статі самостійність та прийняття індивідуальних рішень є тією особливістю поведінки, яку суспільство традиційно очікує від молодих людей як у майбутніх чоловіків. Ці ж характеристики заохочуються і у романтично-особистісному спілкуванні, де впевненість та незалежність чоловіків є потенційно привабливою характеристикою для дівчат, тоді як мінливість, залежність від думки оточуючих, особливо від романтичного партнера, є скоріше характеристиками, очікуваними від дівчат. Тобто, жінки, з рольової точки зору, в ході традиційної соціалізації привчаються до чуйного сприйняття критики та зміни, як мінімум демонстративно, для того, щоб відповідати соціальним очікуванням.

Мається на увазі саме стереотипне виховання статево-рольових характеристик молоді, оскільки гендерний аспект не має статистично значущих відмінностей між представниками маскулінного та фемінного типів. Це говорить про те, що не зважаючи на орієнтацію на власні сили, самостійність, відповідальність які властиві маскулінному типу, вони в тій самій мірі залежні від соціальної точки зору, як і андрогінний і фемінний типи гендеру. Таким чином подібна якість може інтеріоризувати не як особистісно психологічна характеристика, а як статево-рольова потреба для того, щоб відповідати очікуванням соціуму як зі сторони жінок так і чоловіків.

З точки зору викликів військового часу, автономія може бути актуальним новоутворенням для юнаків чоловічої статі. Це може залежати як від того, що на даний момент в Україні повнолітні студенти чоловічої статі хоч і не є військово зобов'язаними, оскільки навчаються у вищому навчальному закладі і в більшості своїй не є резервістами, все одно в реаліях війни є обмеженою групою відносно виїзду за кордон та відповідальності за постановку на військовий облік.

Сьогодні важко остаточно визначити як подібні зміни могли вплинути на становлення автономії українських юнаків. Можливо подібна відповідальність та обмеження прискорили їх дорослішання, і юні чоловіки стали більш відповідальними і самостійними, ніби готуючись до найгірших сценаріїв свого життя. Також це може бути пов'язане із загостренням соціального тиску на фізично здорових чоловіків, які в даний момент не захищають країну від загарбників й сприймаються соціумом як боягузи, і “не чоловіки”, що призводить до підвищення фокусування юнаків на власних переживаннях та індивідуальному сприйманні ситуації. Подібна позиція корелює із такими захисними механізмами чоловіків як інтелектуалізація, заперечення і витіснення, де негативна інформація заміщується автономними рішеннями та індивідуальним баченням юнака.

Діагностика шкали наявності позитивних відносин з іншими показала, що половина (50%) студентів маскулінного типу отримали низькі показники за цією шкалою, третина (33.3%) мають середній рівень, і всього лишень 16.7% виявили високий рівень позитивних відносин з іншими. В той же час, 41.4 % студентів андрогінного типу, отримати середні показники за даною шкалою, але більшість, а саме 58.6%, все ж мають високий рівень позитивних відносин з іншими. Фемінний тип, наближений до результатів андрогінного, де 60% студентів отримали середній рівень за шкалою, а 40% високий. Кількісні показники шкали позитивних відносин з іншими результатів отриманих серед студентів подано у таблиці 3.1.4.

Таблиця 3.1.4

Показники шкали позитивних відносин з іншими відповідно до психологічного гендеру студентів (N=110, у %)

<i>Шкала позитивних відносин</i>								
<i>Маскулінні студенти</i>			<i>Андрогінні студенти</i>			<i>Фемінні студенти</i>		
<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>
50	33.3	16.7	0	41.4	58.6	0	60	40

Результати дослідження показали, що студенти маскулінного типу, зі статистичною значимістю під 0.05 відносно фемінів та значимістю 0.01 відносно андрогінів (Додаток Б), мають нижчий рівень позитивних відносин ніж у андрогінного та фемінного типів. До того ж важливо, що між андрогінним і фемінними типами, немає статистично значущих розбіжностей, що говорить про особливий вплив саме маскулінності на зниження позитивних відносин у студентів.

Під низькими показниками позитивних відносин розуміється, невисока кількість довірливих відносин з іншими, що проявляється у недостатній теплоті, відкритості, турботі. Це також може говорити про ізоляцію, фрустрацію, самовпевненість, неготовність йти на комунікацію та компроміси.

Для маскулінного гендеру, типовими є прояви традиційних “чоловічих” характеристик, які детермінують безкомпромісність, готовність до боротьби, жага до перемог та звершень. Уникнення позиції слабкості та демонстрація своїх сильних сторін. Таким людям дійсно важче виходити на інтимно особистісний зв’язок, оскільки іостанній робить їх честь та значущість вразливими і ставить під питання їх силу і здатність вирішувати свої проблеми самостійно.

Вважається, що для налагодження інтимно-особистісних відносин, найкращий варіант - це показати приклад співрозмовнику та поступово йти йому на зустріч, довіряючи йому свої секрети та важливі думки. В подібні ситуації, маскулінна особа буде важко йти на таку взаємодію, оскільки довіра важливих моментів та власних таємниць, робить його або її вразливим, що залучає механізми захисту, серед яких може бути уникнення та агресія.

Дружні відносини маскулінного типу, часто, не обходяться без масок та образів, які захищають респондента та роблять конкурентно спроможним серед інших.

Також, для маскулінного типу зниження показників шкали позитивних відносин може свідчити про тенденцію до зрушення суспільства до андрогінного типу гендеру, через що фемінний і особливо маскулінный тип гендеру стрімко зменшується серед представників українського населення. Це призводить до того, що представники такого мало комунікативного і більш принципового типу особистості, як маскулінный, зменшують коло спілкування з іншими. Оскільки їх цінності та наративи не є близькими для представників фемінного та андрогінного типів, а як ми вже писали раніше, маскулінный тип малорозповсюджений серед соціуму, тому їм важче знайти однодумців.

В цьому контексті мислення, фемінний тип є більш адаптивним та направленим на пошук близьких міжособистісних зв'язків, як серед представників свого гендеру, так і інших. Така інтерпретація має в основі досить очевидну глобальну тенденцію сучасного динамічного світу. Вона являє собою не просто перехід від маскуліності до андрогінності, а реальне витіснення цього типу особистості із соціального кола, що призводить до поступової інволюції цього гендеру як неефективного, у порівнянні з іншими. Ці ідеї також підтверджує нижчий рівень психологічного благополуччя у осіб маскулінного типу, ніж у фемінного і андрогінного, оскільки відсутність достатньої кількості близьких міжособистісних зв'язків у соціумі негативно впливає на людей як на соціальних істот, а метод вирішення проблем через інтелектуалізацію, уникнення, заміщення тільки погіршує ситуацію, не даючи їм виходу із ситуації.

Для дослідження даного феномену, варто провести дослідження гендерного аспекту характеру соціальних взаємодій та спілкування. Виявити, чи є кореляційний зв'язок між налагодженням близьких міжособистісних стосунків маскулінів та іншими представниками маскулінного типу, або їх вибір друзів не залежить від гендеру людини і друзями маскулінів можуть бути в однаковій мірі як андрогіни, так і феміни. Другим параметром дослідження має бути виявлення чи схильні

представники андрогінного і фемінного типів шукати близькі міжособистісні зв'язки між собою, чи в рівній кількості долучаються до близьких відносин і з маскулінами, як і до інших гендерів.

Андрогінний же тип сам по собі має досить високі значення за шкалою позитивних відносин. Це говорить про здатність легко йти на комунікацію та будувати міжособистісні стосунки з іншими людьми. Як вже зазначалось, андрогінний гендер, виділяється своєю мобільністю та здатністю користуватись різними механізмами взаємодії зі світом, що і детермінує його успішність у побудові позитивних відносин з іншими.

Дослідження рівня здатності впливати на оточення за методикою психологічного благополуччя К. Ріфф, показало, що переважна більшість студентів фемінного типу, а саме 70%, мають низький рівень здатності впливати на оточення і лише 30% отримали середні показники. У свою чергу, 16% андрогінів отримали високий бал за шкалою, 55.3% середній, а 28.7% мають низький рівень впливу. Результатами маскулінного типу гендеру стали 83.3% респондентів на середньому рівні і 16.7% на високому. Кількісні показники результатів шкали здатності впливати на оточення отриманих серед студентів подано у таблиці 3.1.5.

Таблиця 3.1.5

Показники шкали здатності впливати на оточення відповідно до психологічного гендеру студентів (N₂=110, у %)

<i>Шкала здатності впливати на оточення</i>								
<i>Маскулінні студенти</i>			<i>Андрогінні студенти</i>			<i>Фемінні студенти</i>		
<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>
0	83.3	16.7	28.7	55.3	16	70	30	0

Дослідження показало статистично значущі відмінності за шкалою впливу на оточення у фемінного та маскулінного типів, ($p < 0.05$) та фемінного і андрогінного

($p < 0.01$) гендеру (Додаток Б). Прикметно, що за цією ж шкалою у представників жіночої та чоловічої статі не було виявлено статистично значущих відмінностей між показниками здатності впливати на оточення того ж масиву респондентів. Ці результати переконливо вказують на те, що фемінні особистісні характеристики певним чином знижують відчуття здатності впливати на оточення у їх конкретних носіїв.

Відповідно до інтерпретації методики Ріфф, низькі показники з шкалою здатності впливати на оточення констатують нездатність або небажання поліпшити актуальні обставини, пасивне прийняття складнощів життя, безвідповідальне ставлення до можливостей, втрата почуття контролю, влади над власним життям, для таких осіб характерно, що обставини, які задовольняють потреби респондента, як правило, створюються самі по собі. Для фемінного типу, подібні характеристики є досить типовими, оскільки даний тип гендеру не виділяється бажанням та наративом до боротьби, суперечки, відстоювання своєї думки і т. ін. Фемінний тип більше схильний до наративу про те, що те, що ти несеш у світ, те і отримуєш.

Подібний наратив, ставить фемінний тип особистості в ситуацію, де потреби та бажання суб'єкта є повністю залежними від дії випадкових зовнішніх чинників, які можуть як нагородити особу, задовільнивши її потреби, так і залишити її ні з чим. Також, подібна безучасність може заважати респондентам досягати успіхів у своєму житті та зупинитись на моделі уникнення невдач.

Андрогінний тип, також має невисокі показники здатності впливати на оточення. Це може бути пов'язано із механізмами адаптації та видозміни. Не кожному перепону андрогінний тип готовий та воліє долати. Він готовий йти на незначні поступки. Головною його ціллю є не відчуття перемоги та звершень, а особистий комфорт та задоволення власних потреб.

Загальна тенденція до недостатнього, переважно середнього рівня здатності впливати на оточення у юнаків, говорить, що в даному віковому періоді ця здатність не розвинена достатньо, а також про те, що респонденти не мають реальної можливості змінити свої життєві обставини повсякчасно. Подібні результати

можуть бути пов'язані з обмеженими можливостями студентів реалізовувати власні амбіції. Причин цьому можна навести принаймні чотири:

- перша причина це те, що амбіції юнаків є дещо завищеними та не реалістичними. Це на пряму пов'язано із феноменом юнацького максималізму та зведенням всього до абсолюту. Студенти воліють взяти повний контроль над власним життям, соціумом, політикою, військовими діями в Україні та радикально змінити обставини на свій лад тут і зараз. Це також може бути пов'язано із бажанням юнаків здобути повний рівень самостійності, який більшості з них ще є недоступним в міру фінансової та особистісної несамоствійності, оскільки вони ще знаходяться на етапі поступового досягнення соціальної зрілості.
- другою причиною слугує обмежені можливості юнаків, які можуть йти у тандемі з першим пунктом. Тут навіть реалізація своїх незначних потреб та бажань ускладнюється через підпорядковану позицію в соціумі та малу фінансову самостійність, яка не дає діяти студенту відірвано від фінансово-економічної рамки батьківської сім'ї, яка ним все ще опікується.
- третя причина чисто соціальна, радянська парадигма, яку нав'язувала нашому народу поколіннями, говорить про те, що Я, остання буква в алфавіті. Індивід не є значущою фігурою та має приймати як належне будь які проблеми та несправедливості і лише вірити в те, що вони колись, самі собою або кимось будуть вирішені. Тоталітарна диктатура недавніх часів, стверджувала, що деякі речі в житті не змінити, і їх краще залишати на вирішення "старшому брату", тобто державі, яка все вирішуватиме й пояснить як до них ставитись. Хоча сучасні студенти не жили в період радянської пропаганди, вони все одно є вихованцями своїх батьків, які подібні нарративи інтеріоризували та актуалізували у вихованні майбутнього покоління. Досліджень відносно даної ідеї є безліч і вплив радянського союзу на свідомість українців важко переоцінити [23].

- четверта причина, повністю пов'язана з війною в Україні, та кризовими обставинами для кожного українця, які вона спричинила. Практично кожен український громадянин втратив повний контроль над своїм життям та став жертвою ситуації, в яку кожен день нас занурює російська агресія. Нemoжливiсть контролювати власне життя, знижує віру та відчуття того, що ми в принципі щось вирішуємо. Сьогодні може бути тихий спокійний день, в який люди в тилу живуть наближеним до звичного життям, а завтрашній, одномоментно, може зруйнувати всі плани і можливості людини, зруйнувавши її віру в те, що вона має значний вплив на своє життя, а не існує за плином обставин.

Шкала мети в житті методики К. Ріфф вимірює міру сенсу життя людини, почуття спрямованості, виявляє наявність сенсу існування, цілепокладання, суб'єктивної ідентифікація подальших перспектив, намірів, переконань. Результати шкали мета в житті, продемонструвала, що 66.6% маскулiнів мають низький рівень за цією шкалою, в той час коли всього 33.3% респондентів мають середній рівень. Відсоток отриманих результатів за андрогiним типом показав, що 25.5% респондентів мають низький рівень показників, 57.5% здобули середній рівень, а 17% отримали високі бали. Результати фемiнного типу гендеру наступні: 40% респондентів на середньому рівні і 60% на низькому. Кількісні показники шкали мета в житті характерні для студентів різного гендеру подано у таблиці 3.1.6.

Таблиця 3.1.6

Показники студентів за шкалою мета в житті відповідно до їх психологічного гендеру (N=110, у %)

<i>Шкала мета в житті</i>								
<i>Маскулінні студенти</i>			<i>Андрогінні студенти</i>			<i>Фемінні студенти</i>		
<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>

66.6	33.3	0	25.5	57.5	17	60	40	0
------	------	---	------	------	----	----	----	---

Результати статистичного аналізу показали, що студенти андрогінного типу, статистично на 0.05 рівні значущості, мають вищий рівень за шкалою мети в житті, ніж студенти фемінного та маскулінного типів (Додаток Б). Андрогінний тип ближчий до середнього рівня шкали, а фемінний і маскулінный, майже в однаковій мірі мають переважно низький рівень наявності мети в житті.

Подібні результати можуть вказувати на ряд причин, але головною змінною для розуміння причини більш успішного пошуку сенсу життя андрогінами є їх адаптивність, здатність звертатись до різних моделей поведінки та стилів життя, змінюватись. Цілепокладання у андрогінів більш адаптивне та видозмінюється із дією різних чинників. Маскулінный і фемінний типи є більш сталими в цьому розумінні та обумовлені чіткими ціннісними орієнтація і стратегіями реагування, що може призводити до неуспіху та втрати цілей, мети і іноді навіть сенсу життя. Причинами загального зниженого цілепокладання для всіх гендерів вважаємо наступні:

- юнацький вік обумовлює пошук зміни особистісних орієнтацій, провідної діяльності та екзистенційних ідей. Новий образ світогляду поступово інтеріорізується у свідомість юнака, у процесі чого ціль та сенс життя для юнаків, певною мірою стає втраченим та невідомим.
- війна в Україні детермінує так званий, “підвішений стан” особистості, в якому люди не можуть ідентифікувати свої цілі та можливості в житті, оскільки знаходяться у постійно мінливому світі, де переважна кількість значних подій не залежить від них. В ситуації нездатності впливати на світ, та боротись з його випробуваннями, формується навчена безпомічність, яка призводить до глибокої екзистенційної кризи, оскільки єдина ціль в житті людини залишається лише бажання того, щоб цей жах швидше закінчився і люди могли повернутись до нормального життя.

Під самоприйняттям у методиці психологічного благополуччя К. Ріфф розуміється позитивне ставлення людини до себе, прийняття своїх різних сторін індивідуальності, як позитивні так і негативні, це також і прийняття себе минулого, вибачення собі за попередні помилки та цінність власної особистості, яка проявляється у бажанні не зраджувати собі. Дослідження шкали самоприйняття не показало статистично значущих відмінностей між представниками різних гендерів і студентами за жіночої та чоловічої статевою приналежністю.

Показники шкали самоприйняття відповідно до статі респондентів є такими, що 26.3% жінок мають низькі результати, 63.2% - середні і лише 10.5% - високі показники. Чоловіки, у свою чергу, показали такі результати: 23.5% - низький рівень, 51.1% - середній і 26.4 - високий. Кількісні показники шкали самоприйняття юнаків студентського віку подано у таблиці 3.1.7.

Таблиця 3.1.7

Вираженість шкали самоприйняття у студентів різної статі (N=110, у %)

<i>Шкала самоприйняття</i>					
<i>Жінки</i>			<i>Чоловіки</i>		
<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>
26.3	63.2	10.5	23.5	51.1	26.4

Аналізуючи результати, ми бачимо, що студенти в більшості своїй мають середній та низький рівні самоприйняття, що говорить про проблемність даного питання для цієї вибірки. Звертаючись до невисоких результатів за шкалою самоприйняття, юнаки певною мірою незадоволені власним особистісним образом

або корять себе за проступки минулого, заважаючи актуальному існуванню.

Причинами подібного явища можна вважати наступні:

- юнацька самоактуалізація та пошук себе, ситуація, коли старі цінності та роздуми стають незначущими і змінюються на нові, цей процес переходу може в певній мірі нагадувати особистісну кризу і значуще знижувати загальний рівень самоприйняття особистості студента.
- соціальний вплив та стереотипи. Тиск зі сторони суспільства обумовлює ряд стандартів, яким має відповідати юнак. Ці образи, окрім того, що нерідко є досить не реалістичними, також часто не є референтними для молодих людей. Постійна напруга між тим, хто Я, ким хочу бути Я і яким мене хоче бачити оточення, деструктивно впливає на власне самоприйняття студентів і детермінує частий стан незадоволеності собою.
- інша модлива причина низького рівня самоприйняття - спільні психологічно-особистісні характеристики досліджених осіб, які обумовили вибір конкретної професії. Дослідження проходило серед респондентів які навчаються на 1-3 курсах бакалаврату психологічного фаху. Як ми знаємо, вибір саме цієї професії, нерідко пов'язаний із глибинною потребою у вирішенні особистісних проблем. У практиках допомоги іншим майбутні психологи часто шукають способи допомоги собі та вирішити власні запити. У процесах навчальної діяльності інтерес їх до практичної психології трансформується і дійсно стає професійним спрямуванням. Для підтвердження даної ідеї, варто провести дослідження для студентів різних курсів навчання психологічного факультету. І якщо студенти 1-го курсу бакалаврату отримують статистично нижчий рівень самоприйняття ніж студенти 4-го, це і буде підтверджувати дану гіпотезу або відкривати нові змінні для дослідження подібного феномену.

3.2. Інтерпретація результатів дослідження, за методикою Індекс щастя Пембертона РНІ (адаптація О. Власової, Ю. Галай)

Методика РНІ в адаптації О. Власової та Ю.Галай була використана у дослідженні з метою різнобічного аналізу психологічного благополуччя студентів під час війни за гендерним та статевим критеріями. Прийнятні результати перевірки вказують на те, що її показники можна використовувати в якості достовірних результатів дослідження.

Дослідження шкали евдемонічного благополуччя за методикою Індекс щастя Пембертона РНІ (адаптація О. Власової, Ю.Галай) показав, що 15.7% жінок мають середній рівень за шкалою, а 54.2% - високий. У свою чергу, 5.8% чоловіків мають низький рівень евдемонічного благополуччя, 29.4% - середній, а переважна більшість (64.7%) отримали високий рівень за шкалою. Кількісні показники за шкалою евдемонічного благополуччя відповідно до статі респондентів, представлені у таблиці 3.3.1.

Таблиця 3.3.1

Вираженість шкали евдемонічного благополуччя методики РНІ у студентів різної статі, (N=110, у %)

Шкала евдемонічного благополуччя					
Жінки			Чоловіки		
<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>
0	15.7	84.2	5.8	29.4	64.7

Результати дослідження показали статистично значущі відмінності, (значущість на $p < 0.01$) між евдемонічним благополуччям студентів жінок та чоловіків (Додаток В). Це говорить про те, що жінки краще усвідомлюють власний сенс життя, ціль існування і вона, у свою чергу, їх більшою мірою задовольняє.

Не зважаючи на те, що чоловіки-студенти в нашому дослідженні є більш залученими до зовнішньої діяльності та активним у процесах впливу на світ, все ж цілісність мети існування є більш репрезентативною характеристикою для дівчат. Це може бути пов'язано з низкою психологічних причин:

- жінки є більш емоційно комунікативними. Для їхні розмови про емоції, переживання, відчуття не тільки не ганяться суспільством, а і заохочується, на відміну від хлопців, оскільки, як ми і писали раніше, статеві стереотипи диктують чоловікам правила бути сильним, незалежним, емоційно стабільним та стійким, не приймати власної слабкості й боротись із життєвими проблемами. Емоційна комунікація та саморефлексія, ведуть до того, що жінки краще актуалізують власні переживання та психо-емоційні потреби які перетворюються у внутрішні мотиви та цілі життя, які і зумовлюють високий рівень евдемонічного благополуччя. Також підтвердженням даного феномену є те, що жінки частіше за чоловіків звертаються до психологів. І мова йде не про те, що у чоловічої статі менше психотерапевтичних запитів, причиною тут є вплив саме статево-рольової стереотипізації, з огляду на норми якої, чоловік має приховувати власні проблеми, через страх бути слабким та висміяним соціумом.
- вплив повномасштабної війни в Україні 2022 міг викликати у чоловічої частини населення невпевненість у завтрашньому дні. Невідомо, скільки триватиме війни за свободу країни і скільки людських життів ще знадобиться, щоб захистити суверенітет України. Можливість в майбутньому потрапити під військовий призов може викликати у чоловіків стан безцільності життя та очікування найгіршого. Мета та сенс життя, які

були в голові у студентів-чоловіків до початку війни, вже є не актуальними в умовах можливої повної військової мобілізації, а обмеження виїзду для осіб чоловічої статі не залишає можливості робити юнакам власний вибір. Тут мова йде не лише про вплив військової служби на евдемонічне благополуччя, а насамперед наголошується стан очікування респондентами, моменту, коли вони будуть вимушені ризикувати власним життям заради вищих цілей.

- студенти чоловічої статі на факультеті психології в меншій мірі задовольняються навчальним процесом та чекають на професійну самореалізацію. Це більше пов'язано з можливими думками студентів про те, що їх діяльність в університеті не має сенсу, не наближає їх життєві цілі. Подібне припущення, звісно, має бути підтверджена емпірично, перш ніж буде використовуватись в ролі репрезентативного висновку у інтерпретації результатів.

Дослідження евдемонічного благополуччя, також показало статистично значущі відмінності за гендерним критерієм, а саме: всього 16.6% маскулінів отримали середні бали за шкалою, а решта 83.3% - високий. 3.1% андрогінів отримали низький рівень евдемонічного благополуччя, 12.7% - середній, і 84% - високий. В той же час 10% фемінів отримали низький рівень за цією шкалою, 70% - середній, і лише 20% - високий. Кількісні показники за шкалою евдемонічного благополуччя у співвіднесенні з гендером респондентів, представлені у таблиці 3.2.2.

Таблиця 3.2.2

Показники шкали евдемонічного благополуччя у співвіднесенні з гендером студентів (N=110, у %)

Шкала евдемонічного благополуччя методики РІН		
<i>Маскулінні студенти</i>	<i>Андрогінні студенти</i>	<i>Фемінні студенти</i>

<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>
0	16.6	83.3	3.1	12.7	84	10	70	20

Аналіз зв'язку евдемонічного благополуччя і гендеру студентів показав, що респонденти фемінного типу мають статистично нижчі показники евдемонічного благополуччя за респондентів андрогінного типу ($p < 0.01$) (Додаток Б) та студенти маскулінного типу ($p < 0.05$) (Додаток Б).

Для глибшого розуміння з шкали варто проаналізувати, який наратив закладений у дане благополуччя. Якщо шкала мета в житті методики Ріфф говорить більше про самий сенс життя, розуміння респондентом свого призначення та життєві цілі. То евдемонічна шкала в РНІ вказує на здатність позитивно впливати на світ, змінювати його в кращу сторону, розуміючи саме це власним сенсом життя. Вона також про здатність людини залишатись чесним перед світом і собою, стати частиною світу та жити з ним в гармонії як особистість. Виходячи з такого бачення, ми розуміємо, що шкала евдемонічного благополуччя РНІ, більш співзвiчна за змістом з шкалою здатності впливати на оточення методики Ріфф, аніж із шкалою мета в житті.

В такому разі результати даної методики підтверджують результати методики Ріфф і акцентують увагу на тому, що фемінний тип менше намагається змінювати світ навколо себе, втрачає ініціативу у власних рішеннях та більше піддається впливу оточення. Для фемінного типу подібні характеристиками є досить типовими, оскільки дана характеристика не виділяється бажанням та наративом до боротьби, суперечки, відстоювання власної позиції і т.ін. Подібний наратив, ставить фемінний тип особистості в ситуацію, де потреби та бажання суб'єкта є повністю залежними від випадкових зовнішніх чинників, які можуть як нагородити особу, задовільнивши її потреби, так і залишити її ні з чим.

Для маскулінного та андрогінного типів гендеру більш характерним є високий рівень евдемонічного благополуччя, оскільки цим типам більше притаманно

впливати на зовнішній світ, змінювати його задля себе. Але в даному випадку, андрогінний тип отримав вищий бал, оскільки в контексті даної шкали, грає роль також і цілепокладання респондентів, їх мотиви. Оскільки андрогінний тип схильний уникати непотрібних сутичок і орієнтується на власну вигоду, тому цілі і загальний сенс життя відчувається цими респондентами як досяжний.

Аналіз гедоністичного благополуччя показав, що переважна більшість маскулінів мають середній рівень шкали, а саме 83.3% респондентів, тоді як лише 16.5% отримали низькі показники. 8.5% андрогінних студентів отримали низькі бали за шкалою, 40.4% середні, а 51% високі. Фемінний же тип поділився на 60% осіб з середнім рівнем гедоністичного благополуччя та 40% - з високим. Кількісні показники за шкалою гедоністичного благополуччя відносно гендеру респондентів, представлені у таблиці 3.2.3.

Результати математичного аналізу рівня вираженості шкали гедоністичного благополуччя у респондентів з різним гендером показали статистично значущі відмінності, ($p < 0.05$) між маскуліним та андрогінним типами і фемінним типом (Додаток Б).

Таблиця 3.2.3

Показники шкали гедоністичного благополуччя у студентів різного гендеру (N=110, у %)

Шкала гедоністичного благополуччя								
<i>Маскулінні студенти</i>			<i>Андрогінні студенти</i>			<i>Фемінні студенти</i>		
<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>
16.6	83.3	0	8.5	40.4	51	0	60	40

Звертаючись до значення гедоністичного благополуччя, яке досліджувалось у методиці РНІ, ми розуміємо, що основними об'єктами дослідження стала низка характеристик. Це - здатність радіти дрібницям, шукати щастя навіть там, де його важко розгледіти на перший погляд, здатність акцентувати увагу на гарному в житті. Фактично - це здатність людини налаштовуватись на позитивні емоції та переживання у власному житті, а не жити тільки поразками та невдачами. Виходячи з подібного розуміння, ми констатуємо, що такі наративи також перегукуються зі шкалою психологічного благополуччя методики К. Ріфф, а гедоністичне благополуччя виступає істотною частиною благополуччя в цілому. Аналізуючи результати РНІ, ми розуміємо, що можливо саме низький рівень гедоністичного благополуччя і є тією причиною, чому маскуліни, отримали низькі показники за шкалою загального благополуччя також. Причинами цього слугує низка пояснень:

- респондентам маскулінного типу, в принцип, важче радіти дрібницям і свої досягнення вони звикли вимірювати у перемогах та досягненнях. Помилково вважати, що цей тип гендеру визначається певною цілеспрямованістю, бо не готовий миритись з меншим. Досягати успіху це не означає не радіти дрібницям і прямувати до цілі переступаючи через не значущі моменти. Гедоністичне благополуччя, насправді, це в принципі здатність людини радіти життю. Яких би маскулін не досягав успіхів, він все одно буде незадоволений власними результатами та зовнішніми чинниками. Оскільки щастя та благополуччя віднаходяться людиною не по факту результату та перемог, а у процесі їх досягнення, саме динамічне становлення та самовдосконалення несе нам радість в житті.
- хоча маскуліни відчують здатність позитивно впливати на світ, змінювати його, боротись, вони, все одно мають статистично нижчі показники гедоністичного благополуччя за респондентів фемінного та андрогінного типів. Причиною цьому може бути так зване нерозуміння істинної мети, тобто досягнення локальних цілей не підвищує загальний рівень задоволеності життям, а лише відставляє істинне щастя на крок

вперед. Це може бути пов'язано з нарративною думкою про те, що результат і є репрезентацією щастя, хоча справжнім глибинним показником задоволеності життям є відношення особи до життя, як до шляху задоволення та самовдосконалення.

- нездатність насолоджуватись незначними речами призводить до загального зниженого відчуття психологічного благополуччя. Оскільки головний феномен радості - це не привід радіти, а здатність людини це робити.
- фемінний та андрогінний типи гендеру краще налаштовані на прийняття позитиву та легше знаходять його у своєму житті. Можливо це також може бути пов'язано з відсутністю нарративу про вимір щастя за допомогою власних досягнень та звершень.

На загал, звертаючи увагу на результати гедоністичного благополуччя, ми бачимо, що студенти факультету психології, в середньому, мають не високий рівень за шкалою, що говорить про загальну неблагоприємну тенденцію, причинами цього може бути дяр закономірностей:

- складнощі війни, могли в принципі знизити загальний рівень здатності людей радіти дрібницям повсякденного життя, коли навколо у повсякденній дійсності країни, яка втягнута у воєнний конфлікт агресором, стається багато страшних речей і переживається болю, що негативно впливає як на гедоністичні переживання людей, так і на їх загальне благополуччя. В період війни, не звертати увагу на тривожні новини, політичні рішення, військові злочини і т.ін. - це неповага до наших захисників та співвітчизників, які страждають від російської агресії. Поки велика частка наших співвітчизників ризикує життям заради свободи, знаходяться на окупованих територіях або в полоні, люди які знаходяться

позаду лінії бойових дій, не мають право забувати про ту ціну, яку платять Українці за спокій та благополуччя.

- Важливо пояснити, що радіти не забороняється під час війни, але життя, немов нічого не сталося, засуджується нашим суспільством. Натомість заохочується активна політична та соціальна позиція, яка на пряму пов'язана з акцентуванням уваги на негативних аспектах життя, або їх подолати, не кажучи вже про прямий негативний вплив війни на психологічне благополуччя.
- складнощі здійснення освітньої діяльності та виконання навчальної роботи. Знову ж причиною цього є війна в Україні, але змінною є саме нездатність студентів вести відповідне для їх віку та звичних стандартів життя. Військові дії та обстріли ізолювали студентів від безпосередньої аудиторної взаємодії, навчально-професійного та неформально-дружнього спілкування. Перебої з електроенергією ускладнюють процес навчання та ставлять студентів у ситуацію постійної напруги через потребу але неможливість виконання на обраному рівні якості своїх навчальних обов'язків на тлі загального впливу створеної агресором енергетичної кризи на рівень життя суспільства. Подібний феномен і призводить до загального зниженого рівня індивідуального, тобто гедоністичного благополуччя.

В результаті дослідження психологічного благополуччя за методикою РНІ, шкали загальне самопочуття, соціальне благополуччя, позитивний і негативний досвід не показали статистично значущих відмінностей між різними генедрами та статями. Тому подальший розгляд методики не несе в собі необхідної інформації для дослідження теми феномену гендерних особливостей переживання психологічного благополуччя студентами під час війни.

Як бачимо, представлення дослідження психологічного благополуччя студентів демонструє широку варіативність прояву різних видів та чинників

благополуччя у різних статей та гендерів. Для більш глибокого розуміння формування та стабільності психологічного благополуччя юнаків далі вважаємо за доцільне дослідити їх життєстійкість як спосіб досягнення та збереження психологічного благополуччя особистості під час війни.

3.3. Інтерпретація результатів дослідження, за методикою «Тест життєстійкості» С. Мадді (скрінінгова версія Є. М. Осіна)

Поняття життєстійкості у психології розуміється як здатність людини протистояти труднощам цього світу, як систему переконань, направлених на спротив навязливим думкам та соціальному тиску. Виявлення рівня життєстійкості здійснювалося за допомогою методики «Тест життєстійкості» С. Мадді (скрінінгова версія Є. М. Осіна). За задумом автора, отримані результати мають продемонструвати картину розбіжностей у показниках життєстійкості студентів як різних гендерів, так і статей, доповнюючи загальну картину аналізу психологічного благополуччя, де життєстійкість розуміється не лише умовою підтримки проявів щастя, а і важливою складовою його формування.

Дослідження показало, що 15.7% жінок отримали низький рівень за тестом життєстійкості, 47.3% середній, а 31.5% високий. В той час як 58.9% чоловіків отримали середній рівень життєстійкості, а 41.1% високий. Кількісні показники результатів шкали життєстійкості у студентів, подано у таблиці 3.2.1.

Таблиця 3.2.1

Показники тесту життєстійкості у студентів різної статі (N=110, у %)

<i>Шкала життєстійкості</i>					
<i>Жінки</i>			<i>Чоловіки</i>		
<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>
21	47.3	31.5	0	58.9	41.1

Дослідження життєстійкості також показало статистично значущі відмінності ($p < 0.01$) між чоловіками та жінками (Додаток В). З іншого боку, математичний аналіз вказує на відсутність кореляційного зв'язку між гендерними особливостями студентів та їх життєстійкістю. Змістовно результати тесту життєстійкості в певній мірі перегукуються з даними за шкалою автономії в методиці психологічного благополуччя К. Ріфф (адаптація Карсканова С.В.) (Таблиця 3.1.3), де студенти чоловічої статі також статистично значуще, отримали вищі результати за жінок.

Поясненням даному явищу може бути схильність соціуму нав'язувати ідею жінкам про відповідність соціальним очікуванням і прийняття критики. Таким чином у процесах соціалізації, респондентки замість того, щоб чинити супротив соціальному тиску, стають до нього чутливими та інтеріорізують його змісти. Хоча звертаючи увагу на відсутність кореляційних відмінностей між статями за шкалою самоприйняття в методиці психологічного благополуччя К. Ріфф (адаптація Карсканова С.В.) (Таблиця 3.1.7), ми розуміємо, що супротив чоловіків є більш зовнішнім. Чоловіча боротьба з труднощами може бути ефективнішою у локальних ситуаціях як реакція на тригер, але травматичні наслідки для психіки юнака через соціальний тиск, труднощі життя та помилки самого досліджуваного є однаковими для обох статей. В обох ситуація, подібні тригери призводять до зниження рівня самоприйняття та психологічного благополуччя в цілому.

Нижчий рівень життєстійкості у дівчат також може бути пов'язаний з соціально-нав'язаним нарративом про те, що чоловік (батько, а потім чоловік) має "стояти перед жінкою" та приймати всі удари життя на себе, а супутниця лише підтримує свого коханого. В такому розумінні навичка життєстійкості стає не просто непотрібною для жінок, вона стає деструктивною, оскільки слабка, не здатна себе захистити, дівчина у традиційному баченні є більш конкурентоздатною у пошуках партнера, аніж сильна та незалежна.

Традиційне виховання також формує специфічне сприймання міжстатевих відносин чоловіками, які вбачають свою роль у відносинах як фізично і психологічно сильного чоловіка, який захищає слабку та тендітну жінку. Це дуже

глибинний наратив. І наявність сильної жінки поруч, буде сприйматись традиційно вихованим чоловіком, як власна непотрібність. Навіть звичний ритуал залицяння повністю пов'язаний з тим, що чоловік відкриває двері, носить важкі речі, захищає від небезпеки, пригощає смачненьким, емоційно підтримує і т. ін. Тобто має високий рівень життєстійкості та захищає жінку як особу, яка має рівень життєстійкості нижчий.

Хоча подібні наративи у двадцять першому сторіччі стали менш вираженими, вони всеж присутні у взаєминих молодих людей та мають значний вплив на суспільну свідомість.

Ще однією причиною вищого рівня життєстійкості у хлопців, може бути активні військові дії в Україні, які почались 2014 і 2022 року. Підвищення соціальної відповідальності суспільства в особливий спосіб впливає на чоловіків, оскільки вони за статевою приналежністю сприймаються громадянським суспільством як майбутні захисники. Ще в дитинстві хлопчиків вітають з Днем захисника та говорять привітання, пов'язані з їх силою та стійкістю перед майбутніми проблемами та війнами. Хлопчик з дитинства розуміє, що в житті може настати момент, коли ти повинен стати сильним і ризикнути всім заради близьких та країни. Юнаки, хоч і не є вже хлопчиками, але глибинні установки залишились з ними назавжди, будь яка проблема та кризова ситуація, сприймається чоловіками як період коли треба бути сильними та проявити себе як чоловіки, стати на захист жінок та дітей. Подібні міркування можуть пояснити підвищений фон життєстійкості чоловіків та їх готовність справлятися з проблемами та труднощами у кризові періоди, наприклад війни в Україні.

Дослідження шкали залученості тесту життєстійкості показало, що 14.4% жінок отримали низький рівень за шкалою, 54.1% - середній, а 31.5% - високий. У свою чергу, 61.8% чоловіків отримали середній рівень життєстійкості, лише 8.8% - низький, а 29.4% - високий. Під залученістю розуміється задоволеність власною діяльністю, здатність до пошуку важливих для себе речей в житті, відчуття значущості та здатності позитивно впливати на цей світ. Це також певною мірою перегукується з вольовими зусиллями та мотиваційною орієнтацією, в форматі саме

цілепокладання та відчуття здатності їх досягати, здатності впливати на зовнішній світ. Залученість також говорить і про контроль власного життя особистістю, її віри в те, що особисті вчинки, дійсно змінюють світ.

Кількісні показники результатів шкали життєстійкості у студентів, подано у таблиці 3.2.2.

Таблиця 3.2.2

Рівневі показники шкали залученості у студентів різної статі (N=110, у %)

<i>Шкала залученості</i>					
<i>Жінки</i>			<i>Чоловіки</i>		
<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>
14.4	54.1	31.5	8.8	29.4	61.8

Результати кореляційного аналізу показали статистично відмінності ($p < 0.05$) між рівнем залученості різних статей (Додаток В). Це вказує на вищий рівень залученості у чоловіків ніж жінок. Математичний аналіз гендерного аспекту як змінної шкали залученості, не показав статистично значущих відмінностей.

Можна сказати, що студентська молодь, за наявності високого рівня залученості проявляє себе як особистість, що отримує задоволеність від здійснюваної діяльності, а також має переконання, що саме залученість до діяльності визначає її успіх та цікавість для особистості.

За наявності високого рівня залученості особа, проявляє себе як особистість, що отримує задоволеність від здійснюваної діяльності, а також має переконання, що саме залученість до діяльності визначає її успіх та цікавість для особистості. У той же час у разі високого рівню контролю, особистість виявляє переконаність в тому, що боротьба дозволяє вплинути на результат подій, а також в тому, що саме вона обирає свою діяльність. У разі наявності високого рівню готовності до прийняття

ризиків, студент розглядає будь-яку діяльність, як спосіб набуття досвіду, та готовий діяти на свій страх і ризик.

В нашому дослідженні, переважна більшість чоловіків отримала високі показники за шкалою залученості, а жінки в більшості отримали середні результати. Такі результати можуть вказувати на ряд причин:

- нижчий рівень залученості у жінок може корелювати з нижчим рівнем їх автономії. Можливо, дівчата студентського віку в загальному, є більш соціальними. Їх фокус сприймання більше зосереджений не на особистій життєстійкості, а на колективній стабільності. Така теорія схиляє нас до думки, що жінки у юнацькому віці більше орієнтовані на соціальну взаємодію, та суспільне вирішення проблем, тоді як хлопці заточені лише на власних бажаннях та досягненнях.
- підвищений рівень залученості чоловіків може бути пов'язаний із характером обраної діяльності. Саме практична психологія є фахом який у двадцять першому сторіччі є більш популярним серед жінок та стереотипно починає сприйматись, як типова жіноча робота. Чоловіки які все ж обрали спеціальність психології, немов пішли не перекір суспільству та відстояли свої потреби. Це говорить більше не про знижений фон життєстійкості дівчат, а завищений у чоловіків. Це говорить скоріше про життєстійку вибірку серед всіх чоловіків, тих хто готовий впливати на своє життя та приймати соціально непопулярні рішення. Це також підтверджує те, що чоловіки більш задоволені власною діяльністю та зацікавлені нею, оскільки, статистично, це є їх більш особистим вибором ніж у жінок, оскільки цей вибір не був соціально схвальним і не нав'язаним.
- відчуття залученості, гіпотетично може залежати від навчального оточення юнака та задоволеність власним колективом. Для чоловіків, колектив психологічного факультету, в більшості своїй, складається із дівчат. На тлі вікового зростання цікавості до романтично-особистісних стосунків, це

може підвищувати і задоволеність хлопців освітньою діяльністю, а також підвищувати їхню впевненість у собі. Або ж робити хлопців більш демонстративними внаслідок неусвідомлюваного бажання сподобатись протилежній статі, як мінімум для особистісного ствердження. Ця інтерпретація є досить науково хиткою, через що вона повинна бути підтверджена емпірично за допомогою методик, які досліджують поведінку жінок та чоловіків у колективах, зміганих за статтю.

- ще однією причиною вищого рівня залученості у чоловіків є стереотипне статево-рольове виховання. Хлопчиків, як майбутніх заробітчач, батьки виховували як людину, яка має любити та розвивати своє ремесло, привносити в цей світ нове та змінювати власне існування на краще. Майбутні чоловіки за умов гендерезованого виховання, не мають установки ставати домогосподарками, приймати фінансове благополуччя чи неблагополуччя як даність. Вони повинні навчатись, працювати, розвиватись, щоб в майбутньому стати гідними чоловіками та фінансово демонструвати своє піклування за дітьми та дружиною. Подібні цілі, детермінують високу мотивацію до роботи, обумовлюють віру в те, що змін можна досягти лише за допомогою кропіткої власної праці. У свою чергу, гендерезоване виховання дівчаток, навпаки, розвиває у дівчат позицію другого номера сімейної системи, який має бути підтримкою для номера один. Тобто суспільство, нав'язує дівчатам стереотип, що їх основним життєвим обов'язком є виховання дітей та підтримка чоловіка, а кар'єра це - так, необов'язковий бонус. Подібний глибинний наратив знижує загальну віру жінок у можливість впливати на життя та змінювати світ, оскільки їх несвідомим переконанням є віра в те, що вони повинні стати підтримкою та помічником для того, хто ці зміни зробить.

Результати дослідження за шкалою контролю показали, що 15.7% студентів жіночої статі мають низький рівень контролю власного життя, 57.8% отримали середній рівень, а 42.1% - високий. У свою чергу, всього лише 5.8% респондентів

чоловічої статі отримали низький рівень контролю над власним життям, 35.2% - середній, а переважна більшість (58.8%) - високий рівень. Кількісні показники за шкалою контролю відповідно до статі студентів представлені у таблиці 3.2.3.

Таблиця 3.2.3

Вираженість у студентів різної статі показників за шкалою контролю методики життєстійкості (N=110, у %)

<i>Шкала контролю</i>					
<i>Жінки</i>			<i>Чоловіки</i>		
<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>
15.7	57.8	42.1	5.8	35.2	58.8

Результати математичного аналізу результатів дослідження показали відсутність статистично значущих відмінностей між шкалою контролю у чоловіків і жінок. Але критичний результат за t-критерієм Стьюдента становив 1.97, коли емпіричний показник становив 1.9 (Додаток В). Таким чином ми можемо припустити, що в дослідженні на більшій вибірці, можуть прослідковуватись відмінності за шкалою контролю та бути статистично значущими і доповнювати результати дослідження.

Для підтвердження виявленої тенденції, рекомендуємо провести дослідження з більшою вибіркою, де дана гіпотеза може бути як підтверджена так і спростована.

Якщо припустити, що при дослідженні більшої вибірки, результати за шкалою контролю будуть статистично значущими, тоді поясненням подібних результатів можуть стати наступні міркування:

- традиційне виховання чоловіків заохочує їх до діяльності та впливу на суспільство, спротиву життєвим труднощам і боротьби з проблемами. Батьки у хлопчиків вкладають більш діяльнісну позицію, ніж у дівчат.

Причиною цього може бути як наратив про те, що чоловік має піклуватись про себе і свою сім'ю самостійно, як мінімум у фінансовому плані.

- контроль власного життя може бути важливішою ціннісною орієнтацією саме для чоловіків. Стереотипи суспільства заохочують хлопців приймати більшу участь у відстоюванні інтересів сім'ї. Наприклад, етикет зобов'язує шукати та бронювати місця у ресторані для себе та супутниці, продумувати маршрут пересування та спосіб як туди дістатись і в разі, якщо під час вечері, партнерша буде не задоволена умовами чи обслуговуванням у закладі, традиційно, чоловік має розібратись з проблемою або швидко підібрати благоприємну альтернативу цьому закладу. В даному прикладі мається на увазі не модель кожної пари окремо, а соціальний образ чоловіка у суспільстві в цілому. Це як очікування від чоловіка у процесах взаємодії з жінками, так і методи його залицяння. Звісно, що контроль детермінується не тільки в контексті романтичних відносин, але саме такий контекст допомагає нам прослідкувати нав'язувану соціумом модель поведінки жінок та чоловіків.

У той же час, у разі високого рівню контролю, особистість виявляє переконаність в тому, що її боротьба дозволяє вплинути на результати подій, а також в тому, що саме вона обирає свою діяльність. У разі наявності високого рівня готовності до прийняття ризиків, студент розглядає будь-яку діяльність як спосіб набуття досвіду, та готовий діяти на свій страх і ризик.

Для детального розуміння статево-рольової поведінки, важливо вказати, що гендерний критерій дослідження не показав статистично значущих відмінностей за шкалою контролю. Це говорить про те, що хоч маскулінний тип і вважається активним, учасливим, контролюючим, але фактично ці характеристики не виділяються його серед інших. Контроль, як і сама життєстійкість зазнають більшого впливу зі сторони статево-рольового виховання та статево-рольового соціального очікування, аніж від гендерної орієнтації досліджуваних. Оскільки в загальному плані, життєстійкість - це суб'єктивна оцінка людиною власної здатності

долати життєві перешкоди та впливати на оточуючий світ, фемінний, андрогінний та маскулінний типи, в однаковій мірі є життєстійкими, різницею між ними може виступати саме методи боротьби та захисту суб'єкта. Дана ідея може бути підтверджена або спростована в рамках подальших наукових досліджень.

В теорії життєстійкості Мадді, прийняття ризиків розуміється як глибинне переконання людини, що негативні ситуації які стаються з ним в житті, ведуть до особистісного зростання та самовдосконалення. Особа готова діяти навіть не маючи точних гарантій, що діяльність буде успішною та не призведе до поразки. Певною мірою це також розуміння того, що в основі будь якого ризику, лежить діяльність, яка веде до розвитку.

Результати дослідження студентів різної статі за шкалою прийняття ризиків показали, що 21% жінок отримали низькі результати, 36.8% - середні, а 42.1 - високі. Серед чоловіків: 17.6% отримали низький рівень, а середній та високий рівень по 41.2%,. Кількісні показники за шкалою прийняття ризику відповідно до статі студентів представлені у таблиці 3.2.4.

Таблиця 3.2.4

Показник шкали прийняття ризику у студентів різної статі (N=110, у%)

<i>Шкала прийняття ризику</i>					
<i>Жінки</i>			<i>Чоловіки</i>		
<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>	<i>Низький рівень</i>	<i>Середній рівень</i>	<i>Високий рівень</i>
21	36.8	42.1	17.6	41.2	41.2

Дослідження шкали прийняття ризику не показали статистично значущих відмінностей ні між представниками різних статей, ні між представниками різних гендерів. Це приводить нас до усвідомлення стереотипності думки про те, що чоловіки є більш ризиковими та діяльнішими за жінок, і маскулінний гендер являє собою сильний та безстрашний образ мужчини, який не боїться помилок. Можливо, певні соціальні та статево-рольові очікування ставлять нас у ситуацію, де респонденти уникають невдач та іноді віддають перевагу бездіяльності.

3.4. Емпіричні моделі значущих відмінностей психологічного благополуччя студентської молоді під час війни за критеріями стать та гендер

Узагальнення значущих відмінних результатів дослідження статевої особливості психологічного благополуччя та життєстійкості студентської молоді під час війни показало, що Евдемонічне благополуччя жінок (2.8) значуще вище, ніж у чоловіків (2.5). А середній бал за Шкалою автономності у жінок-студенток (2.1), нижче, за чоловічий показник і складає 2.4. Також у жінок нижчими є показники за шкалою життєстійкості (2.1), і залученості (2.1), у порівнянні з чоловіками (2.4 та 2.5, відповідно). Кількісні середньостатистичні показники за шкалами юнаків різної статі проілюстровані у діаграмі на рис. 3.4.1.

Середньо-статистичні результати за шкалами (якщо 1-низький рівень, 2-середній, 3-високий).

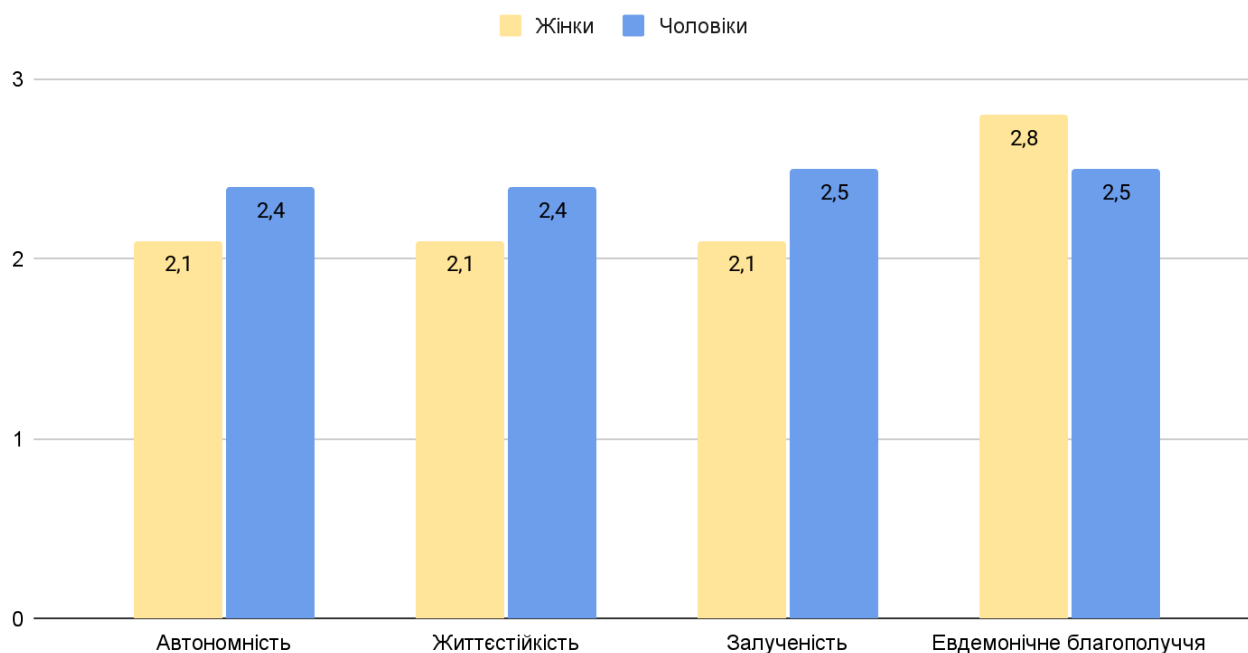

Рис. 3.4.1 Діаграма значущіх статевих відмінностей у показниках психологічного благополуччя та життєстійкості студентської молоді під час війни

Результати дослідження показали, що студенти-чоловіки статистично переважають у таких складових благополуччя як автономія, життєстійкість та залученість. У свою чергу, жінки мають вищий рівень евдемонічного благополуччя. Поясненням подібних результатів є низка особливостей та закономірностей організації суспільного виховання.

Чоловіків з дитинства привчають бути захисниками, сильними й непорушними поряд з тендітними жінками. Модель сучасної сім'ї, яку діти часто застають у власному домі, також показує, що жінка - це про домашній комфорт, виховання, доброту, любов, емоційність, емпатійність і т.ін. Тоді як чоловік - це вирішення проблем, сила, фінансове забезпечення, емоційна стабільність та скупість. Виходячи з образу сімейних відносин, які склались, та виховання, хлопчики та дівчатка інтеріорізують рольові характеристики, закріплюючи їх у своїй поведінці як власні риси характеру. В процесі формування ці якості підкріплюються як соціальною оцінкою, так і стереотипами групової поведінки.

В підлітковому віці статево-рольові характеристики потужно утверджуються на тлі організмених змін людини. Дівчата починають виявляти в зовнішності фізичні атрибути жіночності, які роблять їх більш привабливими в очах протилежної статі та привертають їх увагу до себе як представниці статі жіночої. Чоловічий ж організм у підлітковому віці зазнає активних гормональних впливів тестостерону, який передує росту м'язів, появи широких плечей, волосистості обличчя і тіла, роблячи підлітків все більше відповідними статево-рольовим образам чоловіка. Усі ці фізичні, виховні та соціальні чинники призводять до того, що хлопці врешті-решт постають перед своїми дівчатами, в очах яких вони мають відповідати образу життестійкості та здатності до боротьби із труднощами світу не тільки за себе, а і за свою сім'ю. Виходячи з цього, в ідеалі, чоловік стає більш залученим, оскільки власні проблеми та проблеми сім'ї стають його відповідальністю і потребують від нього рішучих дій та вчинків, а автономія є проявом цієї самої життестійкості, оскільки чоловіків навчають не покладатись на допомогу ззовні, а розраховувати на власні сили і самопоміч.

В такій парадигмі жінки соціально навчаються бути слабкими та залежними від чоловіка. Оскільки жінка за чоловіком, як за кам'яною стіною, тому може не бути автономною, а бути залежною, і може не бути життестійкою, бо її захистять. У свою чергу, залученість не є визначальною характеристикою для жінок, оскільки їх робота є більш локальною і потребує важкої рутинної праці без значних перемог та звершень. Звісно, що велика кількість сучасних жінок мають та розвивають власну кар'єру, але в уявленнях масової свідомості це не обов'язкова відповідальність жінки, головна її кар'єра - це щаслива сім'я і діти.

З цього також виходить, що чоловіки є менш евідентно благополучними, оскільки вони є емоційно скупими, демонстративно стійкими та стриманими. Але ця стриманість і сила є результатом архівації власних проблем та переживань, чоловіки важче йдуть на інтимні розмови та взаємодії, менше діляться своїми переживаннями, оскільки цей спосіб поведінки руйнує образ сильного й стійкого

чоловіка, який може захистити сім'ю від будь-яких проблем та, відповідно, бути конкурентноздатним та соціально визнаним.

Звісно, що ці характеристики не можна назвати повсякчас універсальними для всіх. Зокрема, студенти 1-3 курсів (респонденти чинного дослідження) ще знаходяться на стадії становлення власної відповідності чоловічому та жіночому образу. Тому вони можуть мати менші розходження, ніж більш дорослі респонденти. Але ми маємо розуміти, що виховний, фізіологічний та соціальні чинники значуще впливають на людську психіку і безумовно формують особистість людини певної статі у її індивідуально-типологічній своєрідності.

З точки зору гендерних особливостей, середні показники за статистично значуще відмінними шкалами розділились наступним чином:

- шкала психологічного благополуччя: маскуліни 1.6, андрогіни 1.9, феміни 2.6.
- шкала позитивних відносин: маскуліни 1.6, андрогіни 2.4, феміни 2.4.
- шкала впливу на оточення: маскуліни 2.1, андрогіни 1.8, феміни 1.3.
- шкала мета в житті: маскуліни 1.3, андрогіни 1.9, феміни 1.4.
- шкала евдемонічного благополуччя: маскуліни 2.8, андрогіни 2.8, феміни 2.1.
- шкала гедоністичне благополуччя: маскуліни 1.8, андрогіни 2.4, феміни 2.2.

Кількісні показники відмінностей психологічного благополуччя юнаків-студентів за критерієм “гендер” проілюстровані у діаграмі на рис.3.4.2.

Середньо-статистичні результати за шкалами (якщо 1- низький рівень, 2-середній, 3-високий).

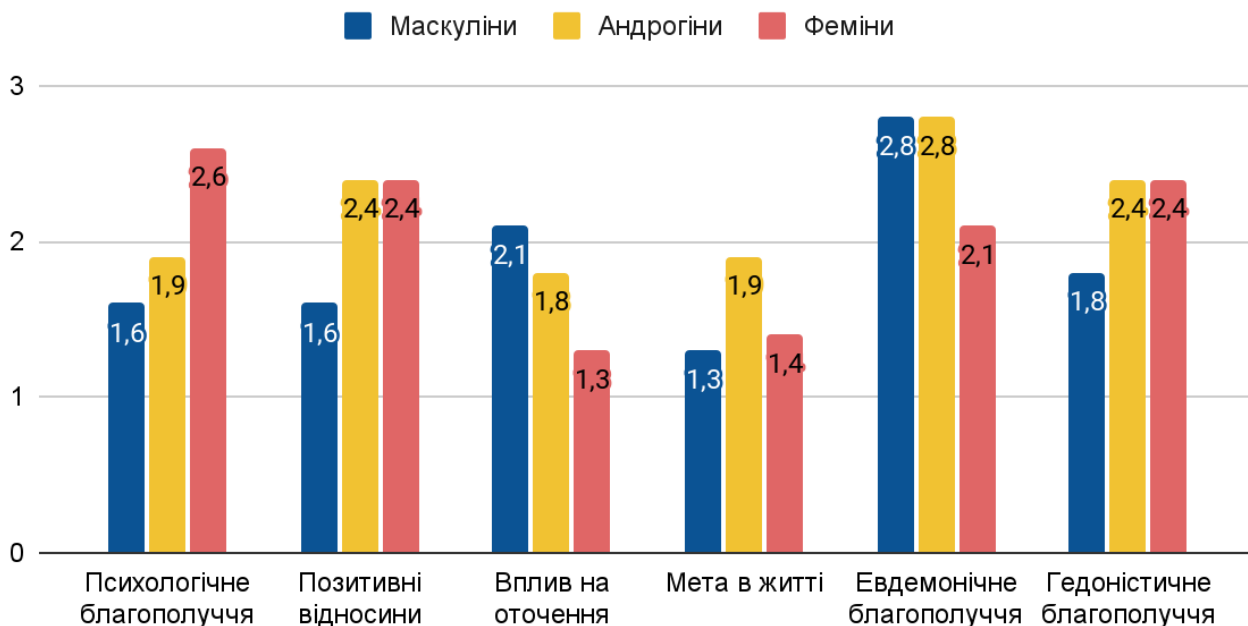

Рис. 3.4.2 Діаграма статистично відмінних показників психологічного благополуччя представників студентської молоді за критерієм “гендер” під час війни

На початку аналізу рівневої моделі важливо нагадати, що через обмежену кількість респондентів, обсяг юнаків фемінного та маскулінного типу є недостатнім для того, щоб робити статистично обґрунтовані висновки, у зв'язку з чим аналіз та інтерпретація даних виступає в якості теоретично допустимих зв'язків гендеру та психологічного благополуччя студентів, які можуть бути підтверджені в рамках більш широкого наукового дослідження.

Результати дослідження демонструють три різні картини психологічного благополуччя, які обумовлені психологічними характеристиками різних гендерів. Цілісним та логічним поясненням специфіки благополуччя кожного типу гендеру, на нашу думку, виступають наступні міркування:

- маскулінний тип в переважній кількості впливає на оточення, змінює його за своїми потребами. Цей тип гендеру готовий діяти у власних інтересах і є

поєднанням мотиваційної та вольової сфер людини у локальній ситуації, яка несе для маскуліна пряму вигоду. Відповідно до цього, маскуліни мають високий рівень евдемонічного благополуччя, оскільки готові піклуватись про власні потреби та говорити про речі, які їх не задовольняють. Таким чином, вони знаходяться в більшій гармонії зі світом, оскільки не очікують, що їх проблеми та негаразди будуть вирішення самі по собі і особисто впливають на світ, приймаючи ризики. Ці ризики, можливо і призводять до зниження позитивних відносин, оскільки все ж, не зважаючи на гармонію зі світом, маскуліни є досить конкурентними і схильні до боротьби навіть там, де вона не потрібна. Подібна життєва позиція ізолює цей тип гендеру від великої кількості інтимно-особистісних зв'язків, залишаючи поверхнево дружні або конкурентні. Це також може бути пов'язано із чіткими особистісними кордонами маскулінів, які принципово відстоюються даним гендером і роблять їх менш соціально мобільними. Виходячи із конкурентного стилю життя, маскуліни мають низькі показники за психологічним благополуччям, метою в житті і гедоністичним благополуччям. Це говорить про те, що не зважаючи на відстояні кордони та здобутки, маскуліни залишаючись соціально ізольованими на інтимному рівні, переживають стан самотності та втрати мети. Наративна думка маскулінів про те, що здобувши перемогу чи звершення, я стану щасливим, є досить помилковою для переживання дійсного щастя. Важливою складовою благополуччя в цілому є саме здатність людини радіти, значним чи незначним речам, під час чорної чи білої полоси. Тобто здатність дивитись на келих, та бачити його на половину наповненим. Або знаходити сенс та радість не тримаючи в руках приз, а знаходячись у процесі його досягнення. В іншому випадку, людина залишається в хронічному почутті недостатності, нестачі чогось для відчуття повного психологічного щастя, і як ми розуміємо, навіть отримавши бажане, щастя, все одно буде на два кроки попереду від нього.

- андрогіни досить збалансований тип гендеру. В рамках дослідження чітко прослідковується адаптивна здатність цих респондентів. На фоні інших гендерів, андрогіни мають чітку та систематизовану систему глобальних цілей та бажань. Які, на відміну від маскулінного типу, задовольняють саме глибинні потреби респондентів. Відповідно до чого маючи високі показники за гедоністичним та евдемонічним благополуччям. Єдність із собою та власними потребами, в поєднанні з адаптивністю, робить андрогінний тип досить успішним в побудові позитивних відносин з іншими. Оскільки респонденти здатні чітко вибудовуючи власні кордони, йти на компроміс, будувати глибокі дружні відносини, без страху стати вразливим для інших. Звісно, що від'ємною стороною такої здатності адаптуватись, стає нижчий (у порівнянні з маскулінами) рівень впливу на оточення. Андрогіни здатні залишати деякі речі не досягнутими та не відстояними, якщо це не руйнує глобальні цілі респондентів. Локально вони можуть бути менш діяльнісним та більш поступливими, але в результаті вони все одно досягають глобальних цілей, можливо більш непрямими методами. Не надто високий рівень їх психологічного благополуччя може бути як спровокований військовими діями в Україні, так і об'єктивно поступатись накалу благополуччя фемінного типу, залишаючись середнім.
- фемінний тип гендеру виділяється своїм високий рівнем психологічного та гедоністичного благополуччя. Аналізуючи зв'язок цих двох шкал, ми розуміємо, що відчуття щастя є зовсім не зовнішнім явищем для фемінів. Це той тип особистості, який рефлексивним та індивідуально освіченим. Феміни розуміють власні сильні та слабкі сторони, вони знаходяться в благополуччі в першу чергу із собою та створюють певний купол комфорту, де навіть не досягнуті цілі та не змінені долі, не руйнують власного відчуття насолоди життя. Це той самий образ переживання життя, в якому келих переважно наполовину повний. Від'ємно

забарвленими у них є шкали впливу на світ та мети в житті, оскільки, у людини, яка живе в благоприємному куполі, втрачається бажання, потреба та віра, що респондент здатен щось змінити у своєму житті. Феміни більше схильні виділяти всюди позитив, що робить їх менш рефлексивними водносно власних помилок та погіршує їх здатність до самовдосконалення. Вони приймають себе цілком та повністю, сприймаючи власний негатив як невід'ємну частину особистості, а поразки власного життя схильні перекладати на відповідальність подіям та явищам, на які вони не мають впливу. Тому і немає сенсу щось робити. Позитивні відносини, у свою чергу, є позитивним доповненням до образу емпатійного, благополучного, довірливого, мало діяльнісного суб'єкта. Феміни є досить безпечними суб'єктами для налагодження близьких довірливих відносин, наприклад, для маскулінів. Оскільки вони є досить вразливими, що нівелює страх того, що фемін скористається слабкістю співрозмовника і навпаки, їх слабкість може стати важелем для тиску. Феміни адаптивні у спілкуванні та взаємодії, не борються за першість та главенство, здатні займати незначні соціальні позиції, при цьому не втрачаючи відчуття психологічного благополуччя. Але потрапляючи в ситуацію, яка потребує від них рішучих дій чи змін, вони схильні покладатись на інших, перекладати відповідальність, закриватись в собі, уникати труднощів.

Висновки до третього розділу

Інтерпретація результатів, отриманих в ході емпіричного дослідження, продемонструвала низку гендерних та статевих особливостей, які визначають психологічне благополуччя студентів під час війни. Зважаючи на поставлені цілі роботи нами були досягнуті такі результати.

1. На основі аналізу дотичних теоретичних джерел в розділі здійснено добір особистісних особливостей сучасної людини, які використані в інтерпретації

статевих та гендерних відмінностей психологічного благополуччя українських студентів, що навчаються в умовах військового сьогодення.

2. Аналіз полюсів гендерної ідентифікації сучасного студентства вияв, що саме андрогінна психологічна стать є домінуючою серед представників як чоловічої, так і жіночої біологічної статі, у той час як класичну та некласичну гендерну ідентифікацію проявляє лише незначна частка сучасних студентів. Це говорить про необхідність у наш час відходити від стереотипних та традиційних уявлень відносно представників чоловічої та жіночої статі.

3. Також було виявлено, що домінуючим серед більшість представників студентської молоді як чоловічої, так і жіночої статі є саме середній рівень благополуччя, у той час, як саме високий рівень життєстійкості у випадку переважаючої кількості представників будь-якої статі є визначним. Це говорить про високий рівень стресостійкості більшості студентів, незалежно від статі, однак разом із цим доводить високий рівень різноманітних впливів на них, що не дає більшості підвищити рівень свого психологічного благополуччя з середнього рівня до високий.

Проаналізовані матеріали наводять на думку про те, що психологічне благополуччя є не результатом благоприємних обставин, а особистісним наративом життя, яке детермінує задоволеність чи незадоволеність особистості власним станом у світі. Також ми прослідкували, що повномасштабна війна в Україні 2022, має значний негативний вплив на різні складові психологічного благополуччя. Оцінити реальний вплив на благополуччя саме цього чинника можна лише порівнявши результати відповідного дослідження до чи після військових дій.

РОЗДІЛ 4

ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ СТАНУ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ПІД ЧАС ВІЙНИ ВІДПОВІДНО ДО ГЕНДЕРНИХ ТА СТАТЕВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ

На основі теоретичного та емпіричного аналізу, а також інтерпретації отриманих результатів дослідження, нами було виділено ряд рекомендацій студентам та викладачам щодо підвищення психологічного благополуччя студентської молоді. Відповідно до результатів нашого дослідження у рекомендаціях нами було зроблено акцент на роботу з компонентами психологічного благополуччя особистості, а також налагодженні організаційної роботи в університеті [3 27; 28].

4.1. Практичні рекомендації викладачам щодо покращення психологічного благополуччя студентської молоді під час війни

Результати проведеного дослідження дохволяють розробити методичні рекомендації, адресовані пізнім суб'єктам освітньо-професійної соціалізації ЗВО щодо покращення психологічного благополуччя студентської молоді під час війни. Так, до рекомендацій викладачам можна віднести наступне:

1. Організація дискусій зі студентами з приводу гендерних стереотипів, а також необхідних форм навчальної діяльності та додаткових заходів у процесі навчання тощо. Проведення дискусій зі студентами дозволяє викладачам зрозуміти потреби сучасного студентства, їхнє відношення до тих або інших особливостей навчальної діяльності та може допомогти визначити ті моменти, яких в рамках університету студентам будь-якої статі (або конкретної) не вистачає для підвищення їхнього психологічного благополуччя.

2. Організація анонімних скриньок для можливості студентства поділитися своїми ідеями з приводу покращення учбового процесу, адже при задоволеності однією з основних діяльностей даного етапу, навчальною діяльністю, має змогу покращити й рівень психологічного благополуччя студентства. Оскільки ділитися відкрито своїми ідеями та пропозиціями для студентів будь-якої статі може бути проблематично через непевненість, сором'язливість або певні сумніви, наявність можливості зробити це анонімно підвищуватиме їхнє прагнення поділитися задумами, а впевненість у тому, що пропозицію роздивляться, лише додаватиме мотивації.

3. Влаштувати відкриті голосування з приводу різних нововведень. Вирішення важливих питань, які стосуються усіх суб'єктів навчальної діяльності, лише "верхівкою" даного механізму часто залишає незадоволеними та розчарованими тих, кого нововведення торкаються в першу чергу. Створення очних та технічних платформ для голосування здатне надати студентам відчуття залученості до ситуації вибору. Це також дозволяє як підвищити можливість впливу студентства на прийняття колективного рішення, так і через свою причетність більш м'яко прийняти те рішення, яке в результаті буде обране для виконання.

4. Для роботи зі стресом та негативом, вивільненням емоцій у студентському колективі при цьому без задушевних розмов, до яких можуть бути готові не всі члени групи, можна використати вправу "Ланцюжок". Вона не займе багато часу від пари, однак допоможе налагодити атмосферу та налаштувати на подальшу роботу, яка, у свою чергу, тоді буде проходити легше, не пригнічуючи психологічне благополуччя студентів через виснаження ресурсів. Суть вправи полягає у тому, що кожного студента по черзі просять написати на дошці/ватмані, які якості, вчинки чи події його дратують останнім

часом найбільше. Людина пише слово та промовляє його вголос, природно, без вказівки на інших та не окреслюючи ситуації. Наступний студент закреслює попереднє слово та пише ще одне. І так по ланцюжку, поки негативні слова не закінчаться.

5. Допомогти студентам у розвитку навичок відстоювання власних кордонів, а отже й у протистоянні стресу та покращенню їхнього психологічного благополуччя також можна за допомогою веселої та короткої вправи. Суть її полягає у тому, аби, розподілившись на пари, кожен з членів пари по черзі на будь-яке запитання партнера, незалежно від правильної відповіді, відповідав «ні». Це дозволить студентам зняти напругу, а також зняти зайву значимість з відмови іншій людині, що підвищує їхню здатність до відстоювання власних кордонів.

4.2. Практичні рекомендації студентам щодо покращення психологічного благополуччя юнаків-студентів під час війни

До рекомендацій студентам щодо покращення психологічне благополуччя можна віднести:

1. Особам чоловічої статі можна запропонувати більше ділитися з іншими своїми переживаннями. Можна обрати людину, якій студент довіряє найбільше, а також скласти список запитань, які можна застосовувати у процесі побудови розмови про власні стани. Починати можна з простих запитань, наприклад: «Як пройшов твій день?» Далі запитання можуть розвиватися та стосуватися стану на даний момент, розмірковуванням щодо причин, що змусили відчувати негативні емоції тощо. Так, у процесі обміну переживаннями з іншою людиною, чоловіки мають змогу здійснювати емоційний обмін, що дозволяє зняти напруження та не

залишатися зі своїми переживаннями один на один, що зможе підвищити рівень психологічного благополуччя.

2. Жінкам корисним буде створення списків бажань. Цей лист призначений для формування власних мотивів, бажань, потреб та шляхів їх досягнення та задоволення. Цей метод допоможе жінкам краще розуміти власні потреби, уникаючи соціально нав'язаного нарративу про орієнтацію та покладання на інших. Це також метод зміцнення самодопомоги, оскільки список потреб детермінує планування вирішення власних проблем, позбавляючи стратегії, у якій жінки вимушені бути слабкими та захищеними в очікуваній перспективі.

3. Для фемінних респондентів важливо правильно розставляти пріоритети та усвідомлювати свої інтереси. Кращий спосіб тримати свій внутрішній робочий розпорядок під контролем, тобто у необхідний момент зосереджувати свої думки та дії на певній діяльності. Виявивши свої домінуючі інтереси, та записавши їх, студент/ка може уявити результат, якого він/вона бажає досягти, а далі можна створювати нагадування, записувати мотивуючі цитати тощо, які б допомогли зосередитись саме на цій конкретній діяльності. У разі, коли людина чітко уявляє свою мету, це допомагає їй у певний момент сконцентруватися на тих обставинах, на які вона в змозі вплинути заради її досягнення.

4. Маскулінному типу гендеру. корисною буде вправа на щоденник маленьких цілей. Респондент вказує в щоденнику власну мету та планує свої кроки для її досягнення. Важливо, роблячи кожен крок до досягнення мети, вказувати, що цінного було в цьому кроці, які нові знання чи навички були досягнуті та чого ти очікуєш в майбутньому. Цей метод дозволить маскулінному типу покращити навички цілепокладання та зрозуміти, що кожен крок та кожен день це вже перемога якій можна радіти.

5. Для підвищення рівня самосприйняття корисною може бути вправа з дзеркалом. Так, людина може стати напроти дзеркала у весь зріст та почати роздивлятися себе, потім спробувати в голос промовити те, як вона сприймає кожну зі своїх частин тіла, обов'язково помітити позитивне. Коли етап з усвідомленням фізичного образу завершився, можна перейти до розгляду рис характеру, особистісних властивостей, умовно позитивних та негативних якостей, які також слід промовляти вголос. Якщо ж існують труднощі з тим, щоб обговорювати наодинці з собою вголос свої особливості, можна записувати їх списком, потім зачитувати без дзеркала, потім - знову практикувати, дивлячись на себе. Такі дії дозволяють людині усвідомити власні особливості та допомагає прийняти їх у собі.

6. Для підвищення рівня психологічного благополуччя андрогінного типу студентам і знизити загальні відчуття напруги, стресу, тривоги та інших негативних станів може допомогти самомасаж. Наприклад, здійснювати масаж певних точок долоні та зап'ястки можна навіть перебуваючи на навчанні чи на роботі. Вдома до них можна додати масаж голови та ніг, живота і навіть самомасаж плечей. Часто перевага такого масажу виявляється у тому, що він не вимагає спеціальних умов, а на його проведення потрібно 10-15 хвилин. Самомасаж може бути корисним для підвищення психологічного благополуччя, адже стрес та напруга обов'язково позначається на фізичному рівні організації людини, а отже, впливати на нього також потрібно не тільки з психологічного боку.

7. Можна також намалювати свій стрес. Малювання як проєктивна здатність знизити напругу та локалізувати негативні почуття відоме вже давно. Тому за необхідності впоратися з ними можна застосовувати як довільне малювання, так і цілеспрямовано

намалювати власний стрес. При цьому не є важливим, як саме буде зображено стрес: конкретно чи абстрактно, однак рекомендується за можливості виконувати малюнок кольоровими олівцями, адже колір виступає додатковим способом більш точно передати свої переживання.

8. Спробувати сприймати проблеми як тимчасове явище. Набагато легше зберігати стійкість в умовах стресу, якщо ставитись до проблем як до тимчасових труднощів, які рано чи пізно вирішаться. Послуговуватись можна такими словами: «Проблема швидко вирішиться. Вона впливає тільки на одну конкретну ситуацію, а не на все моє життя. Я можу з цим впоратися». Такий погляд на ситуацію допомагає впоратися з відчуттям безпорадності та пригніченості. А домогтися такого сприймання проблем можна, наприклад, запитуючи себе: «Чи буде дана проблема значимою для мене через місяць? Пів року? П'ять?». Розгляд ситуації у довгій перспективі дозволяє знизити його значимість для особистості.

9. Заняття медитацією також допомагають знизити загальне напруження, тривожність та інші негативні стани, а також направити думки у відповідне русло. Медитація допомагає зосередитися на важливому та на собі, дозволяючи подивитися на ситуацію об'єктивно, а також зрозуміти чого саме в даній конкретний час людині не вистачає для того, аби почуватися добре. Існує безліч варіантів медитацій, однак не обов'язково заглиблюватися у їхні різновиди, якщо не має бажання. Можна, наприклад, слідкувати за диханням, очима спостерігаючи за полум'ям свічки, або малюючи на аркуші паперу хвили.

10. Для того, аби студентська молодь мала уявлення про власні ресурс в умовах повсякденного життя, можна намалювати або у формі розповіді описати власний ранок. Далі необхідно віднайти у його рутині позитивні моменти та моменти, які можуть стати

ресурсними. Опісля студент може за власним бажанням час від часу або кожен день звертатися до таких ресурсів, перетворюючи їх на приємні ранкові ритуали, що наповнювали б додатковими силами.

11. У разі зіткнення зі стресовою ситуацією, з якою не вдається впоратися звичними механізмами, студент має змогу спробувати зобразити свою здатність контролювати стресову ситуацію у вигляді схеми. Так, описуючи стресову ситуацію, студент до неї складає список змінних відносно цієї ситуації, які він здатен контролювати, а які – ні. Це дозволить людині зосередити свою увагу на тих аспектах ситуації, на які вона здатна вплинути, та здійснити цей вплив, та у той же час зняти з себе відповідальність стосовно тих аспектів, на які вплинути йому неможливо.

12. Для підвищення рівню усвідомлення конструктивних та деструктивних способів вираження власних почуттів для гармонійного переживання власних станів, студент може за допомогою олівців або інших матеріалів у схематичній або художній формі зобразити шляхи вираження своєї агресії (крик, ламання речей тощо). Після цього йде обмірковування зазначених способів, а також виділення серед них конструктивних та деструктивних, які способи є прийнятними та їх можна застосовувати час від часу, а які – ні. Це здатне допомогти людині розширити власне уявлення стосовно способів, якими можна впоратися зі стресом.

13. Для розвитку самоприйняття, а також саморозуміння, студент з близькою людиною або навіть наодинці з самим собою може зайнятися дослідженням своїх станів. Так, на папірцях можна записати різноманітні ситуації, після чого студент, витягаючи папірець, має розповісти близькій людині або занотувати для самого себе свої переживання, реакцію на дану ситуацію тощо. Дана вправа дозволяє усвідомити себе та свої прояви у різних життєвих

ситуаціях, об'єктивно їх оцінити та, детально розглянувши, прийняти як нормальні та допустимі.

Висновок до четвертого розділу

Нами були надані практичні рекомендації, які можуть бути корисними як в рамках окремих гендерів та статей, так і в загальному для покращення власного відчуття благополуччя.

Слідуючи наданим рекомендаціям, респонденти зможуть виявити власні сильні та слабкі сторони особистості, покращити якість власного життя, навчитись новим методам самопомоги, вирішення проблем, досягнення стану психологічного благополуччя.

Важливо розуміти, що для покращення власного та загального відчуття психологічного благополуччя, важливо слідувати деяким принципам.

Це розуміння проблеми, з цим може допомогти просвітницька література, викладачі, близькі, родичі та звичний соціальний простір. Піднімаючи теми проблем статевого виховання та гендерних особливостей ми передуюмо формуванню особистісних дисгармоній та виявляємо власні сильні та слабкі сторони. В цілому, власна просвітницька діяльність допомагає становленню загальної соціальної конструктивної позиції по відношенню до проблеми статі та гендеру.

ВИСНОВКИ

Психологічне благополуччя виступає складним та багатогранним явищем, що є однією з фундаментальних та значущих проблематик в психологічній науці, тому інтерес до неї зберігається протягом всієї історії. Проте саме у наш час дослідження особливостей його розвитку досягло свого піку та постало не аби як гостро. У той же час саме період студентства вважається віком чи не найбільш активним, у якому психологічне благополуччя як структура відносно стала досягає своєї остаточної сформованості разом з іншими психічними функціями та індивідуальними особливостями особистості. Гендерні відмінності чоловіків та жінок, у свою чергу, виступають одним з факторів, що впливає на формування та особливості прояву психологічного благополуччя особистості.

У даній дипломній роботі шляхом аналізу літератури та проведення емпіричного дослідження були зафіксовані гендерні особливості переживання почуття психологічного благополуччя студентською молоддю, відповідно до чого було зроблено наступні висновки:

1. Психологічне благополуччя виступає відносно стійкою властивістю особистості, яка вивчається з точки зору різноманітних підходів, кожен з яких вносить до поняття благополуччя свої особливості, та включає багато складових, компонентів та рівнів. Складність поняття психологічного благополуччя підкреслюється й різноманіттям чинників, суб'єктивних та об'єктивних, що впливають на нього. Проблема психологічного благополуччя вивчалася багатьма вченими, серед яких П. П. Фесенко, Е. Дінер, І. Ф. Аршава, Д. Канеман, Н. Бредберн, Л. В. Куліков, А. Макгрегор, К. Ріфф, М. Селігман, А. Уотерман, Н. Найдьонова, тощо. Одним з факторів впливу на психологічне благополуччя особистості виступають гендерний та

віковий компоненти. В рамках гендерної психології багатьма вченими було виявлено чимало відмінностей між чоловіками та жінками, які здатні впливати на їхнє психологічне благополуччя, серед них особливості захисних механізмів, здатності до автономії, самосприяння тощо. У той же час саме у студентської молоді, незважаючи на складність даного етапу, психологічне благополуччя досягає своєї остаточної сформованості. Сам же етап студентства визначається як складний та суперечливий та вимагає мобілізації всіх ресурсів, а його особливості можуть як сприяти підвищенню психологічного благополуччя, так і навпаки, ставати на заваді його гармонійного розвитку.

2. Виявлено у процесі організації дослідження на основі аналізу теоретичних джерел фактори студентського життя, що впливають на психологічне благополуччя, особливості гендерної ідентифікації особистості, відповідно до чого було підібрано діагностичний інструментарій для проведення емпіричного дослідження гендерних особливостей переживання почуття психологічного благополуччя студентською молоддю, розроблено структуру емпіричного дослідження та присвячено час виділенню його етапів. Також було сформовано вибірку та здійснено підбір критерію для здійснення математичного аналізу результатів дослідження.

3. Визначено, що саме андрогінність є домінуючою психологічною статтю серед представників як чоловічої так і жіночої студентської молоді, у той час як лише незначна кількість респондентів приписують собі психологічну стать яка може не відповідати їх фізичній статі, що говорить про те, що сучасне студентство все більше відходить від стереотипних гендерних уявлень відносно себе. Також було виявлено, що домінуючим серед більшість представників студентської молоді незалежно від статі є саме середній рівень благополуччя, у той час як саме високий рівень життєстійкості у випадку переважаючої

кількості представників будь-якої статі є визначним. Тобто, можна сказати, що у сучасного студентства жіночої та чоловічої статі наявні високі механізми стресостійкості та розвинуте вміння справлятися з труднощами, однак певні фактори та складнощі студентського життя все ж таки не дають можливості більшості з них піднятися на вищий рівень психологічного благополуччя. Було досліджено також фактори психологічного благополуччя студентства відповідно до статі.

4. Ми виявили загальний знижений рівень психологічного благополуччя, який може бути викликаний повномасштабною війною в Україні 2022 року.

5. Було проаналізовано та систематизовано ряд статевих та гендерних закономірностей які впливають на психологічне благополуччя студентства. Так було виявлено, що жінки та чоловіки є заручниками виховання та умовностей, які примушують їх займати традиційно відповідні позиції в соціумі та відносинах і діяти на основі очікувань суспільства. Жіноча чи чоловіча позиція не є негативом в чистому вигляді, але кожна модель несе в собі негативні сторони, які деструктивно впливають на психологічне благополуччя в цілому.

6. З точки зору гендерного аспекту, було виявлено, що представники різних типів гендер, по різному сприймають та приймають сам феномен особистісного щастя і мають унікальні особистісні методи взаємодії зі світом.

7. На основі отриманих даних, були надані практичні рекомендації для студентів та викладачів, які направлені на підвищення рівня психологічного благополуччя студентів та покращення загального самопочуття.

8. Дана, також, може стати плацдармом для подальших наукових досліджень, які розширять проблематику психологічного благополуччя серед студентів, різних статей та гендерів в умовах війни. Серед них є ряд недоведених ідей:

- при дослідженні більшої або соціально відмінної вибірки, чоловіки можуть отримати статистично вищі результати за шкалою контролю у методиці «Тест життєстійкості» С. Мадді.
- рік навчання (1-3 курси) в університеті, характер навчального курсу, а саме психологія, та університет (КНУ), які були характерними для нашої вибірки, можуть статистично значуще впливати на дослідження обраного нами феномену, тим самим роблячи результати дослідження не універсальними для будь якої вибірки.
- повномасштабна війна в Україні може радикально впливати на результати дослідження психологічного благополуччя студентів, важливо розуміти, що наше дослідження було проведено в контексті важкої ситуації в країні, жертвою якої, в тій чи іншій мірі, став кожен наш респондент. Тому порівняння наших результатів, з подальшими дослідженнями, можуть стати репрезентативним зрізом психологічного благополуччя на конкретний момент переживання війни.

Таким чином, можна вважати, що поставлені цілі та задачі були досягнуті в рамках даного дослідження. Робота в подальшому може бути використана для розширення наукових знань про поняття гендера, студентства та психологічного благополуччя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аршава І. Ф. Суб'єктивне благополуччя та його індивідуально-психологічні та особистісні кореляти. Вісник ДНУ. Серія: Педагогіка і психологія. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 18, Т. 20, №9/1. С. 3-10.
2. Возьний К. Гендерні аспекти зайнятості Українські реалії світовий досвід / Світова економіка та зовнішньоекономічна діяльність // Вісник ТНЕУ № 1 2009 С. 69-80.
3. Галецька І. І. Психологічне здоров'я // Психологія здоров'я: теорія і практика. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2006. С. 89–122.
4. Галецька І. І. Критерії психологічного здоров'я // Вісник Львівського університету. Філософські науки, 2007. Вип. 10. С. 317–328.
5. Герасименко Г. Шлях подолання гендерних розривів // Український жіночий конгрес Львів 2018.
6. Герасименко Г. В. Гендерні проблеми на ринку праці України / Г. В. Герасименко // Демографія та соціальна економіка. – 2005. – № 1. – С. 138–145.
7. Данильченко Т. В. Об'єктивні фактори суб'єктивного благополуччя // Актуальні проблеми психології. Психологія особистості. Психологічна допомога особистості, 2014. Т. 13. С. 165-176.
8. Емішянц О. Б. Сучасні теорії глибинної психології / навчальний посібник / Київський Національний Університет імені Тараса Шевченка // Київ 2020. — С. 33-41.
9. Каргіна Н. В. Основні підходи до вивчення психологічного благополуччя особистості: теоретичний аспект // Наука і освіта, 2015. № 3. С. 48 – 55.

10. Карсканова С.В Опитувальник «Шкали Психологічного благополуччя» К. Ріфф: процес та результати адаптації // Практична робота та соціальна робота 2011 / автор практичний психолог Миколаївського науково-методичного центру С. 1-9.
11. Клочко С., Гендерні відмінності ціннісних орієнтацій та їх реалізації студентами психології Харків 2013 С. 167-176.
12. Ковтун В. Особливості психологічного благополуччя на різних етапах онтогенезу // Актуальні проблеми особистісного зростання: Збірник наукових праць за матеріалами І-ї регіональної студентської конференції. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2017. С. 35 – 37.
13. Котлова Л. Психологічне благополуччя чинники та складові // Житомирський державний університет ім. Іван Франка 2006
14. Кімел М. С. Гендероване суспільство / Пер. з англ. С. Альошкіна. Київ : Сфера, 2003. 494 с.
15. Ліза Дені. Гендерні питання у поліції // Женева, 2019. С. 69-78.
16. Малкіна І. Г. Психологія статі. Гендерна терапія. Довідник практичного психолога, 2003.
17. Марценюк Т. Гендер для всіх. Виклик стереотипам. Київ : Основи, 2017. 256 с.
18. Мельникова В. Б. Автономія особистості: огляд зарубіжних підходів до проблематики // Психологічні дослідження. 2014. Т. 7, № 37. С. 9.
19. Найдьонова Н. Психологічне благополуччя людини // Директор школи. Україна. 2007. №2. С. 10–19.
20. Олександров Ю. М. Саморегуляція як чинник психологічного благополуччя студентської молоді: автореф. дис. канд. психол. наук. Харків, 2010. 23 с.
21. Оленко Е. С., Кодочігова А. І., Киричук В. Ф., Деева М. А. Психофізіологічні аспекти гендерної диференціації. Психосоматичні і інтегративні дослідження, 2016. С. 103.

22. Партико Т. Що впливає на психологічне благополуччя жінок і чоловіків, як воно змінюється в залежності від віку, які є статеві відмінності у відчутті щастя і задоволеності життям. // автор: кандидат психологічних наук, професор кафедри психології ЛНУ ім.І. Франка. 2016.
23. Радькіна Г. Психологічний тип «радянський українець» та його еволюція в пострадянському соціум. Наукові записки, Випуск №36. С 386-395.
24. Радько О. В. Феномен психологічного благополуччя особистості в сучасній психології та його компоненти: теоретична модель // журнал Теорія і практика сучасної психології: автор старший викладач кафедри психології Харківська державна академія культури 2019 С. 148-152.
25. Реан А.А. Психологія вивчення особи: Навчальний посібник. // статево-рольовий опитувальник Бем С. – Спб., 1999. – С. 253-256).
26. Свеженцева І. "Бийся, тікай або завмири" — як життя в умовах війни впливає на психоемоційну стабільність людини / видання Суспільне новини, 2022.
27. Сененко С. Рівноправність чоловіків і жінок. Як це було в Америці // Дзеркало тижня. – 2007. – 8-16 берез. (№ 9). – С.18.
28. Тихомандрицька О. А., Малишева Н. Г., Шаехов З. Д., Кабальнов Н. А. Проблема взаємодії особистісних цінностей і психологічного благополуччя у учнів старших класів // Психологічні дослідження. 2018. № 62. С. 9.
29. Шевченко А. В. Соціальні очікування у вимірах психологічного благополуччя // Херсонський державний університет 2020.
30. Alfred Adler by Dr. C. George Boeree . Personality Theories – Alfred Adler by Dr. C. George Boeree // Webspaceship.edu. Retrieved (1937-05-28) 2014-05-19
31. Diener E., Diener C. Most people are happy // Psychological Science. 1996. № 7. P. 181-185.
32. Folkman S., Lazarus R. S., Pimley S., Novacek J. Age differences in stress and coping processes // Psychology and Aging. 1987. 2. P. 171–184.
33. Leontiev D. A. Existential approach in modern personality psychology. Issues of Psychology, 2016, no. 3, 3–15.

34. Leontiev D.A., Rasskazova E.I. Vitality test. Methodological guide on new methodology psychological diagnostics of personality with a wide scope. It is intended for professional psychologists-researchers and practitioners. - M.: Meaning, 2006.
35. McDermot N. Women want to talk about their problems...men just want more sex: The truth about relationship counselling / The daily Mail 2013.
36. Osin E.N., Rasskazova E.I. A short version of the hardiness test: psychometric characteristics and application in an organizational context. Bulletin of Moscow University. Series number 14. Psychology. 2013. No. 2, pp. 147-165
37. Ryan R. M. Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being // American Psychologist, 2000. Vol. 55. P. 68-78.
38. Ryff C. D., Keyes C. L. The Structure of Psychological Well-Being Revisited // Journal of Personality and Social Psychology. 1995. Vol. 69. P. 719.
39. Sean Byrne (2004). Gender psychology. Prime Eurosign. With. 320.
40. Shavel A.Y., Freedman S., Peri T., Brandes D., Sahar T., Orr S.P., Pitman R.K. Prospective study of posttraumatic stress disorder and depression following trauma // National Center for Biotechnology Information. 1998.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Текст статево рольового опитувальника С. Бем

Інструкція: оцініть наявність (або відсутність) у себе названих нижче якостей. Можна відповідати тільки «Так чи ні».

1. Віра в себе.
2. Уміння поступатися.
3. Здатність допомогти.
4. Схильність захищати свої погляди.
5. Життєрадісність.
6. Похмурість.
7. Незалежність.
8. Соромливість.
9. Сумлінність.
10. Атлетичність.
11. Ніжність.
12. Театральність.
13. Напористість.
14. Падкість на лестощі.
15. Удачливість.
16. Сильна особа.
17. Відданість.
18. Непередбачуваність.

19. Сила.
20. Жіночність.
21. Надійність.
22. Аналітичність.
23. Уміння співчувати.
24. Ревнивість.
25. Здібність до лідерства.
26. Турбота про людей.
27. Прямота, правдивість.
28. Схильність до ризику.
29. Розуміння інших.
30. Скритність.
31. Швидкість в ухваленні рішень.
32. Співчуття.
33. Щирість.
34. Самодостатність.
35. Здатність втішити.
36. Пихатість.
37. Владність.
38. Тихий голос.
39. Привабливість.
40. Мужність.
41. Тепло, щирість.
42. Урочистість, важливість.
43. Власна позиція.
44. М'якість.
45. Уміння дружити.
46. Агресивність.
47. Довірливість.
48. Малорезультативність.

49. Схильність вести за собою.
50. Інфантильність.
51. Адаптивність.
52. Індивідуалізм.
53. Нелюбов лайок.
54. Несистематичність.
55. Дух змагання.
56. Любов до дітей.
57. Тактовність.
58. Амбітність.
59. Спокій.
60. Традиційність, схильність до умовностей.

Обробка опитувальника С. Бем

Ключ:

Маскулінність (відповідь «так»): 1, 4, 7, 10, 13, 16, 19, 22, 25, 28, 31, 34, 37, 40, 43, 46, 49, 52, 55, 58.

Фемінінність (відповідь «так»): 2, 5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 26, 29, 32, 35, 38, 41, 44, 47, 50, 53, 56, 59.

За кожен збіг з ключем нараховується 1 бал. Потім визначається показник фемінності (F) і маскулінності (M) відповідно до формули:

$F = (\text{сума балів по фемінності}): 20$

$M = (\text{сума балів по маскулінності}): 20$

Основний індекс IS визначається як

$IS = (F-M) * 2,322.$

Якщо величина індексу полягає в межах від -1 до +1, то робиться висновок про андрогінність. Якщо індекс менший -1, то робиться висновок про маскуліність, якщо індекс більший +1 – про фемінність, у разі, коли індекс більший +2,025 говорять про яскраво виражену фемінність, а якщо індекс менший – 2,025 говорять про яскраво виражену маскуліність.

Бланк опитувальника «Шкали психологічного благополуччя» К. Ріфф

Інструкція: Наступні твердження щодо Ваших відчуттів стосовно себе і Вашого життя. Будь ласка, пам'ятайте, що тут немає правильних та неправильних відповідей.

Повністю не погоджуюсь	Здебільшо не згоден	Де в чому не згоден	Де в чому згоден	Здебільшо згоден	Повністю погоджуюсь
1	2	3	4	5	6

Твердження	1	2	3	4	5	6
1. Багато людей вважають мене люблячим і дбайливим..						
2. Іноді я змінюю свою поведінку або образ думок, щоб відповідати запитам оточуючих.						
3. Взагалі, я вважаю, що сам несу відповідальність за те, як я живу.						
4. Я не зацікавлений в діяльності, яка розширить мій світогляд.						
5. Мені приємно думати про те, що я зробив у минулому і що сподіваюся зробити в майбутньому.						
6. Коли я проглядаю історію свого життя, я випробовую задоволення від того, як все склалося.						
7. Вважаю підтримку близьких відносин складною і даремною.						
8. Я не боюся висловлювати вголос те, що я думаю, навіть якщо це не відповідає думці оточуючих.						
9. Потреби повсякденного життя часто нервують мене.						
10. Взагалі, я вважаю, що продовжую дізнаватися більше про себе з часом.						

11. Я живу одним днем і не замислююся серйозно щодо майбутнього.						
12. Взагалі, я відчуваю упевненість і позитивне відношення до себе.						
13. Я часто відчуваю себе самотнім через те, що у мене мало близьких друзів, з якими є можливість поділитися своїми переживаннями.						
14. Зазвичай на мої рішення не впливають дії оточуючих.						
15. Я не дуже добре відповідаю людям і оточуючому суспільству.						
16. Я належу до людей, які відкриті для всього нового.						
17. Я прагну зосередитися на сьогодні, оскільки майбутнє майже постійно приносить мені проблеми.						
18. Мені здається, що багато з людей, яких я знаю, одержали від життя більше, ніж я.						
19. Я відчуваю задоволення від особистого і взаємного спілкування з членами сім'ї або друзями.						
20. Я схильний турбуватися про те, що оточуючи думають про мене.						
21. Я досить добре справляюся з більшістю щоденних обов'язків.						
22. Я не хочу що-небудь робити по-новому, в моєму житті мене все влаштовує таким, як воно є.						
23. У мене є відчуття спрямованості і мета в житті.						
24. Була б можливість, я б багато що в собі змінив.						
25. Для мене важливо бути хорошим слухачем, коли мої друзі розповідають мені про свої проблеми.						
26. Бути задоволеним самим собою важливіше, ніж отримувати схвалення оточуючих.						
27. Я часто відчуваю себе заваленим своїми обов'язками.						
28. Я вважаю, що важливо переживати новий досвід, який кидає виклик моїй думці про себе і про світ.						
29. Мої повсякденні справи здаються мені банальними і незначними.						
30. Мені подобається більша частина моїх якостей.						
31. Я знаю небагато людей, охочих вислухати, коли мені потрібне з кимсь поговорити.						
32. Я схильний піддаватися впливу людей з твердими переконаннями.						

33. Якби я був незадоволений своєю життєвою ситуацією, я б зробив ефективні кроки, щоб її змінити.						
34. Якщо подумати, я не досяг більшого як особистість за останні декілька років.						
35. Я не маю чіткого усвідомлення того, чого я намагаюся досягти в житті.						
36. У минулому я зробив декілька помилок, але я вважаю, що в цілому все вийшло благополучно.						
37. Я вважаю, що отримую багато від своїх друзів.						
38. Люди рідко переконують мене робити те, що я не хочу.						
39. Зазвичай я добре піклуюся про свої особисті фінанси і справи.						
40. З моєї точки зору люди будь-якого віку здатні продовжувати подальше особове зростання і розвиток.						
41. Я звик ставити перед собою цілі, але зараз це здається марною тратою часу.						
42. У багатьох відношеннях я відчуваю розчарування щодо моїх досягнень в житті.						
43. Мені здається, що у більшості оточуючих людей більше друзів, ніж у мене.						
44. Для мене важливіше пристосуватися до інших, ніж залишитися одному зі своїми принципами.						
45. Я відчуваю стрес через те, що не можу впоратися зі всіма справами, які я вимушений робити щодня.						
46. З часом я почав більше розуміти життя, що зробило мене сильнішою і здібнішою людиною.						
47. Мені приносить задоволення будувати плани на майбутнє і працювати над їх втіленням в життя.						
48. Здебільшого я горджуся тим, хто я є, і життям, яким я живу.						
49. Люди назвали б мене людиною, готовою приділити час іншим.						
50. Я впевнений в своїй думці, навіть якщо вона суперечить загальній.						
51. Мені добре вдається розподілити свій час так, щоб я міг справлятися з усім, що повинно бути зроблено.						
52. Мені здається, що я став значно розвиненіший як особа з часом.						
53. Я — людина, що активно виконує те, що заплановано мною.						
54. Я заздрю тому, як живуть більшість людей.						

55. У мене ніколи не було досить теплих і довірливих стосунків з іншими.						
56. Мені складно висловлювати свою думку щодо спірних питань.						
57. Кожен мій день розписаний, але я отримую відчуття задоволення від того, що зі всім справляюся.						
58. Мені не подобається опинятися в нових ситуаціях, які вимагають від мене зміни старого доброго способу дії.						
59. Деякі люди безцільно блукають життям, але я не відношуся до таких людей.						
60. Моє ставлення до себе, ймовірно, не таке позитивне, як те, що відчувають до себе більшість людей.						
61. Я часто відчуваю, що залишаюся осторонь, коли справа стосується дружби.						
62. Я часто змінюю свої рішення, якщо мої друзі або члени сім'ї не згодні з ними.						
63. Я відчуваю напругу, коли намагаюся розпланувати свої дії, оскільки я ніколи не виконую до кінця все, що запланував.						
64. Для мене життя — це безперервний процес навчання, змін та росту.						
65. Іноді мені здається, що я зробив все в моєму житті, що було потрібно						
66. Багато днів я прокидаюся пригнічений думками про те, як я прожив своє життя.						
67. Я знаю, що можу довіряти своїм друзям, а вони знають, що можуть довіряти мені.						
68. Я не відношуся до людей, які піддаються соціальному тиску думати або поступати певним чином						
69. Мої спроби знайти вид діяльності і взаємовідношення, відповідні для мене, були вельми успішними.						
70. Мені приносить задоволення бачити, як мої погляди міняються і «дорослішають» з роками.						
71. Мої цілі в житті є для мене швидше джерелом задоволення, ніж розчарування.						
72. У минулому були зльоти і падіння, але в цілому я б не став нічого міняти.						
73. Мені складно по-справжньому відкритися, коли я спілкуюся з оточуючими.						
74. Мене турбує те, як люди оцінюють вибори, зроблені мною в						

житті.									
75. Мені складно розпланувати своє життя так, щоб мене це влаштовувало.									
76. Я давним-давно перестав намагатися поліпшити або змінити що-небудь в своєму житті.									
77. Мені приємно думати про те, чого я досяг у житті.									
78. Коли я порівнюю себе з друзями і знайомими, я переживаю приємні почуття від того, ким я є.									
79. Мої друзі і я співпереживаємо проблемам один одного.									
80. Я оцінюю себе за тим, що я вважаю важливим, а не за цінностями, які вважають важливими оточуючі.									
81. Я спромігся створити свій власний будинок і спосіб життя, які найбільш відповідають моїм перевагам.									
82. Правильно говорять, що старого пса новим трюкам не навчиш.									
83. Зрештою я можу з упевненістю сказати, що моє життя не багато стоїть.									
84. У всіх є свої недоліки, але, здається, у мене їх більш ніж достатньо.									

Ключ:

Пункти, підкреслені і виділені жирним шрифтом, при обробці переводяться у шкалу, яка сходить донизу шкалу: 6, 5, 4, 3, 2, 1.

Решта пунктів (не виділені) при обробці переводиться у шкалу, яка підіймається в гору: 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Шкала «Позитивні відносини з тими, що оточують»: 1, 7, 13, 19, 25, 31, 37, 43, 49, 55, 61, 67, 73, 79.

Шкала «Автономія»: 2, 8, 14, 20, 26, 32, 38, 44, 50, 56, 62, 68, 74, 80.

Шкала «Управління середовищем»: 3, 9, 15, 21, 27, 33, 39, 45, 51, 57, 63, 69, 75, 81

Шкала «Особистісне зростання»: 4, 10, 16, 22, 28, 34, 40, 46, 52, 58, 64, 70, 76, 82.

Шкала «Цілі у житті»: 5, 11, 17, 23, 29, 35, 41, 47, 53, 59, 65, 71, 77, 83.

Шкала «Самоприйняття»: 6, 12, 18, 24, 30, 36, 42, 48, 54, 60, 66, 72, 78, 84.

Систематизація балів за рівнями

Рівень	Стін и	Позитивні відношення	Автоном ія	Контроль середови ща	Особистіс ний ріст	Ціль в житт і	Самоприйн яття	Загал ьний бал
низьки й	1	44 і менше	42 і менше	41 і менше	44 і менше	44 і менше	39 і менше	274 і менше
	2	45-48	43-44	42-45	45-48	45-49	40-43	275-294
	3	49-52	45-47	46-50	49-52	50-53	44-48	295-314
средні й	4	53-56	48-51	51-54	53-55	54-57	49-52	315-334
	5	57-61	52-54	55-58	56-59	58-62	53-57	335-353
	6	62-69	55-58	59-67	60-67	63-70	58-66	354-393
	7	70-74	59-62	68-71	68-71	71-75	67-71	394-413
високи й	8	75-78	63-67	72-75	72-75	76-79	72-75	414-433
	9	79-82	68-74	76-79	76-78	80 і більше	76-80	434-453
	10	83-84	75 і більше	80 і більше	79 і більше		81 і більше	454 и более

Тест життєстійкості С. Мадді (скрінінгова версія Осіна)

Інструкція: Дайте відповідь, будь ласка, на кілька питань про себе. Вибирайте ту відповідь, яка найкраще відображає Вашу думку. Тут немає правильних чи неправильних відповідей, оскільки важлива тільки Ваша думка. Прохання працювати в темпі, довго не замислюючись над відповідями. Працюйте послідовно, не пропускаючи запитань.

Твердження	Ні	Більш е ні	Більш е так	Так
1. Інколи мені здається, що до мене всім байдуже.				
2. Мої мрії нечасто збуваються.				
3. Інколи мені здається, що усі мої зусилля марні.				
4. Іноді я відчуваю себе зайвим(вою) навіть у колі друзів.				

5. Я часто шкодую про те, що вже зроблено.				
6. Проблеми, що виникають, часто здаються мені нерозв'язними.				
7. Мені здається, я не живу повним життям, а лише граю роль.				
8. Інколи мене лякають думки про майбутнє.				
9. Буває, на мене навалюється стільки проблем, що просто руки опускаються.				
10. Мені здається, життя проходить повз мене.				
11. Мені здається, якби у минулому у мене було менше розчарувань і знегод, мені було б зараз легше жити на світі.				
12. Я завжди впевнений(а), що зможу втілити в життя те, що задумав(ла).				

Для підрахунку балів відповідям на прямі пункти надаються бали від 0 до 3 («ні» - 0 балів, «Більше ні, ніж так» - 1 бал, «Більше так, ніж ні» - 2 бали, «так» - 3 бали), відповідям на зворотні пункти надаються бали від 3 до 0 («ні» - 3 бали, «так» - 0 балів). Потім підсумовується загальний бал життестійкості та показники для кожної з 3 субшкал (залучення, контролю та прийняття ризику). Отриманий результат можна порівняти з нормативним.

Підрахунок балів

Шкала	Прямі твердження	Зворотні твердження
Залученість		1, 4, 7, 10
Контроль	12	3, 6, 9
Прийняття ризику		2, 5, 8, 11

Систематизація результатів

Рівні	Життестійкість
Середній рівень	11-16
Низький рівень	10 і нижче
Високий рівень	17 і вище

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем психологічного благополуччя у респондентів маскулінного та фемінного типів гендеру за допомогою критерія t-Стьюдента

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Феміни	Маскуліни	Феміни	Маскуліни	Феміни	Маскуліни
1	2	2	-0.6	0.33	0.36	0.1089
2	3	1	0.4	-0.67	0.16	0.4489
3	3	1	0.4	-0.67	0.16	0.4489
4	3	2	0.4	0.33	0.16	0.1089
5	3	2	0.4	0.33	0.16	0.1089
6	1	2	-1.6	0.33	2.56	0.1089
7	2		-0.6		0.36	
8	3		0.4		0.16	
9	3		0.4		0.16	
10	3		0.4		0.16	
Суми:	26	10	-0	-0.02	4.4	1.3334

Середнє:	2.6	1.67				
----------	-----	------	--	--	--	--

Результат: $t_{\text{Емп}} = 2.8$, значущість (0.05)

Критичні значення

$t_{\text{кр}}$	
$p \leq 0.05$	$p \leq 0.01$
2.14	2.98

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем психологічного благополуччя у респондентів андрогінного та фемінного типів гендеру за допомогою критерія t-Ст'юдента

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Феміни	Андрогіни	Феміни	Андрогіни	Феміни	Андрогіни
1	2	2	-0.6	0.06	0.36	0.0036
2	3	2	0.4	0.06	0.16	0.0036
3	3	2	0.4	0.06	0.16	0.0036
4	3	2	0.4	0.06	0.16	0.0036

5	3	2	0.4	0.06	0.16	0.0036
6	1	1	-1.6	-0.94	2.56	0.8836
7	2	2	-0.6	0.06	0.36	0.0036
8	3	2	0.4	0.06	0.16	0.0036
9	3	2	0.4	0.06	0.16	0.0036
10	3	2	0.4	0.06	0.16	0.0036
11		3		1.06		1.1236
12		3		1.06		1.1236
13		3		1.06		1.1236
14		3		1.06		1.1236
15		2		0.06		0.0036
16		2		0.06		0.0036
17		2		0.06		0.0036
18		2		0.06		0.0036
19		2		0.06		0.0036
20		1		-0.94		0.8836

21		2		0.06		0.0036
22		2		0.06		0.0036
23		2		0.06		0.0036
24		2		0.06		0.0036
25		2		0.06		0.0036
26		2		0.06		0.0036
27		2		0.06		0.0036
28		2		0.06		0.0036
29		2		0.06		0.0036
30		2		0.06		0.0036
31		2		0.06		0.0036
32		3		1.06		1.1236
33		3		1.06		1.1236
34		3		1.06		1.1236
35		2		0.06		0.0036
36		2		0.06		0.0036

37		2		0.06		0.0036
38		1		-0.94		0.8836
39		1		-0.94		0.8836
40		2		0.06		0.0036
41		2		0.06		0.0036
42		2		0.06		0.0036
43		2		0.06		0.0036
44		2		0.06		0.0036
45		2		0.06		0.0036
46		2		0.06		0.0036
47		2		0.06		0.0036
48		2		0.06		0.0036
49		2		0.06		0.0036
50		2		0.06		0.0036
51		2		0.06		0.0036
52		3		1.06		1.1236

53		2		0.06		0.0036
54		2		0.06		0.0036
55		2		0.06		0.0036
56		2		0.06		0.0036
57		2		0.06		0.0036
58		2		0.06		0.0036
59		1		-0.94		0.8836
60		1		-0.94		0.8836
61		1		-0.94		0.8836
62		1		-0.94		0.8836
63		2		0.06		0.0036
64		3		1.06		1.1236
65		1		-0.94		0.8836
66		2		0.06		0.0036
67		2		0.06		0.0036
68		1		-0.94		0.8836

69		2		0.06		0.0036
70		1		-0.94		0.8836
71		2		0.06		0.0036
72		1		-0.94		0.8836
73		2		0.06		0.0036
74		3		1.06		1.1236
75		1		-0.94		0.8836
76		2		0.06		0.0036
77		1		-0.94		0.8836
78		1		-0.94		0.8836
79		2		0.06		0.0036
80		2		0.06		0.0036
81		2		0.06		0.0036
82		3		1.06		1.1236
83		2		0.06		0.0036
84		2		0.06		0.0036

85		2		0.06		0.0036
86		2		0.06		0.0036
87		2		0.06		0.0036
88		2		0.06		0.0036
89		1		-0.94		0.8836
90		2		0.06		0.0036
91		2		0.06		0.0036
92		1		-0.94		0.8836
93		1		-0.94		0.8836
94		3		1.06		1.1236
Суми:	26	182	-0	-0.36	4.4	29.6184
Середнє:	2.6	1.94				

Результат: $t_{EMT} = 3.4$, значущість (0.01).

Критичні значення

$t_{кр}$	
$p \leq 0.05$	$p \leq 0.01$

1.97	2.61
-------------	-------------

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем шкали позитивних відносин у респондентів маскулінного та андрогінного типів гендеру за допомогою критерія t-Ст'юдента

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Маскуліни	Андрогіни	Маскуліни	Андрогіни	Маскуліни	Андрогіни
1	1	2	-0.67	-0.59	0.4489	0.3481
2	1	3	-0.67	0.41	0.4489	0.1681
3	2	2	0.33	-0.59	0.1089	0.3481
4	3	3	1.33	0.41	1.7689	0.1681
5	1	2	-0.67	-0.59	0.4489	0.3481
6	2	3	0.33	0.41	0.1089	0.1681
7		3		0.41		0.1681
8		2		-0.59		0.3481
9		3		0.41		0.1681

10		3		0.41		0.1681
11		2		-0.59		0.3481
12		2		-0.59		0.3481
13		2		-0.59		0.3481
14		2		-0.59		0.3481
15		2		-0.59		0.3481
16		2		-0.59		0.3481
17		3		0.41		0.1681
18		3		0.41		0.1681
19		2		-0.59		0.3481
20		2		-0.59		0.3481
21		2		-0.59		0.3481
22		3		0.41		0.1681
23		2		-0.59		0.3481
24		3		0.41		0.1681
25		3		0.41		0.1681

26		2		-0.59		0.3481
27		2		-0.59		0.3481
28		2		-0.59		0.3481
29		2		-0.59		0.3481
30		2		-0.59		0.3481
31		2		-0.59		0.3481
32		3		0.41		0.1681
33		2		-0.59		0.3481
34		2		-0.59		0.3481
35		2		-0.59		0.3481
36		3		0.41		0.1681
37		2		-0.59		0.3481
38		3		0.41		0.1681
39		3		0.41		0.1681
40		3		0.41		0.1681
41		2		-0.59		0.3481

42		2		-0.59		0.3481
43		2		-0.59		0.3481
44		2		-0.59		0.3481
45		3		0.41		0.1681
46		3		0.41		0.1681
47		2		-0.59		0.3481
48		3		0.41		0.1681
49		3		0.41		0.1681
50		2		-0.59		0.3481
51		2		-0.59		0.3481
52		3		0.41		0.1681
53		3		0.41		0.1681
54		3		0.41		0.1681
55		3		0.41		0.1681
56		3		0.41		0.1681
57		3		0.41		0.1681

58		3		0.41		0.1681
59		3		0.41		0.1681
60		3		0.41		0.1681
61		2		-0.59		0.3481
62		2		-0.59		0.3481
63		2		-0.59		0.3481
64		3		0.41		0.1681
65		3		0.41		0.1681
66		3		0.41		0.1681
67		3		0.41		0.1681
68		3		0.41		0.1681
69		3		0.41		0.1681
70		3		0.41		0.1681
71		3		0.41		0.1681
72		3		0.41		0.1681
73		3		0.41		0.1681

74		3		0.41		0.1681
75		3		0.41		0.1681
76		3		0.41		0.1681
77		3		0.41		0.1681
78		3		0.41		0.1681
79		3		0.41		0.1681
80		3		0.41		0.1681
81		3		0.41		0.1681
82		3		0.41		0.1681
83		3		0.41		0.1681
84		3		0.41		0.1681
85		3		0.41		0.1681
86		3		0.41		0.1681
87		3		0.41		0.1681
88		3		0.41		0.1681
89		3		0.41		0.1681

90		2		-0.59		0.3481
91		2		-0.59		0.3481
92		2		-0.59		0.3481
93		2		-0.59		0.3481
94		2		-0.59		0.3481
Суми:	10	243	-0.02	-0.46	3.3334	22.8214
Середнє:	1.67	2.59				

Результат: $t_{\text{Емп}} = 4.2$, значущість (0.01).

Критичні значення

$t_{\text{кр}}$	
$p \leq 0.05$	$p \leq 0.01$
1.98	2.63

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем шкали позитивних відносин у респондентів маскулінного та фемінного типів гендеру за допомогою критерія t-Стьюдента

№	Вибірки	Відхилення від середнього	Квадрати відхилень
---	---------	---------------------------	--------------------

	Маскуліни	Феміни	Маскуліни	Феміни	Маскуліни	Феміни
1	1	3	-0.67	0.6	0.4489	0.36
2	1	2	-0.67	-0.4	0.4489	0.16
3	2	2	0.33	-0.4	0.1089	0.16
4	3	2	1.33	-0.4	1.7689	0.16
5	1	3	-0.67	0.6	0.4489	0.36
6	2	3	0.33	0.6	0.1089	0.36
7		2		-0.4		0.16
8		3		0.6		0.36
9		2		-0.4		0.16
10		2		-0.4		0.16
Суми:	10	24	-0.02	0	3.3334	2.4
Середнє:	1.67	2.4				

Результат: $t_{EMP} = 2.2$, значущість (0.05).

Критичні значення

$t_{кр}$

p≤0.05	p≤0.01
2.14	2.98

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем шкали здатності впливати на оточення у респондентів фемінного та маскулітного типів гендеру за допомогою критерія t-Стюдента

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Феміни	Маскуліни	Феміни	Маскуліни	Феміни	Маскуліни
1	1	2	-0.3	0.17	0.09	0.0289
2	1	2	-0.3	0.17	0.09	0.0289
3	1	2	-0.3	0.17	0.09	0.0289
4	1	2	-0.3	0.17	0.09	0.0289
5	2	1	0.7	-0.83	0.49	0.6889
6	1	2	-0.3	0.17	0.09	0.0289
7	1		-0.3		0.09	
8	1		-0.3		0.09	
9	2		0.7		0.49	

10	2		0.7		0.49	
Суми:	13	11	-0	0.02	2.1	0.8334
Середнє:	1.3	1.83				

Результат: $t_{\text{Емп}} = 2.2$, значущість (0.05).

Критичні значення

$t_{\text{кр}}$	
$p \leq 0.05$	$p \leq 0.01$
2.14	2.98

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем шкали здатності впливати на оточення у респондентів фемінного та андрогінного типів гендеру за допомогою критерія t-Стюдента

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Феміни	Андрогіни	Феміни	Андрогіни	Феміни	Андрогіни
1	1	1	-0.3	-0.87	0.09	0.7569
2	1	3	-0.3	1.13	0.09	1.2769

3	1	1	-0.3	-0.87	0.09	0.7569
4	1	3	-0.3	1.13	0.09	1.2769
5	2	2	0.7	0.13	0.49	0.0169
6	1	2	-0.3	0.13	0.09	0.0169
7	1	2	-0.3	0.13	0.09	0.0169
8	1	1	-0.3	-0.87	0.09	0.7569
9	2	1	0.7	-0.87	0.49	0.7569
10	2	3	0.7	1.13	0.49	1.2769
11		3		1.13		1.2769
12		3		1.13		1.2769
13		3		1.13		1.2769
14		2		0.13		0.0169
15		2		0.13		0.0169
16		1		-0.87		0.7569
17		1		-0.87		0.7569
18		1		-0.87		0.7569

19		1		-0.87		0.7569
20		1		-0.87		0.7569
21		2		0.13		0.0169
22		2		0.13		0.0169
23		2		0.13		0.0169
24		2		0.13		0.0169
25		2		0.13		0.0169
26		2		0.13		0.0169
27		2		0.13		0.0169
28		2		0.13		0.0169
29		1		-0.87		0.7569
30		1		-0.87		0.7569
31		2		0.13		0.0169
32		2		0.13		0.0169
33		2		0.13		0.0169
34		2		0.13		0.0169

35		2		0.13		0.0169
36		2		0.13		0.0169
37		2		0.13		0.0169
38		2		0.13		0.0169
39		1		-0.87		0.7569
40		1		-0.87		0.7569
41		1		-0.87		0.7569
42		2		0.13		0.0169
43		2		0.13		0.0169
44		2		0.13		0.0169
45		2		0.13		0.0169
46		2		0.13		0.0169
47		2		0.13		0.0169
48		2		0.13		0.0169
49		1		-0.87		0.7569
50		2		0.13		0.0169

51		2		0.13		0.0169
52		1		-0.87		0.7569
53		2		0.13		0.0169
54		2		0.13		0.0169
55		1		-0.87		0.7569
56		2		0.13		0.0169
57		2		0.13		0.0169
58		2		0.13		0.0169
59		2		0.13		0.0169
60		1		-0.87		0.7569
61		1		-0.87		0.7569
62		1		-0.87		0.7569
63		1		-0.87		0.7569
64		2		0.13		0.0169
65		2		0.13		0.0169
66		2		0.13		0.0169

67		1		-0.87		0.7569
68		2		0.13		0.0169
69		2		0.13		0.0169
70		2		0.13		0.0169
71		1		-0.87		0.7569
72		1		-0.87		0.7569
73		1		-0.87		0.7569
74		1		-0.87		0.7569
75		1		-0.87		0.7569
76		3		1.13		1.2769
77		3		1.13		1.2769
78		3		1.13		1.2769
79		2		0.13		0.0169
80		2		0.13		0.0169
81		2		0.13		0.0169
82		3		1.13		1.2769

83		3		1.13		1.2769
84		2		0.13		0.0169
85		2		0.13		0.0169
86		3		1.13		1.2769
87		2		0.13		0.0169
88		3		1.13		1.2769
89		3		1.13		1.2769
90		2		0.13		0.0169
91		2		0.13		0.0169
92		3		1.13		1.2769
93		2		0.13		0.0169
94		2		0.13		0.0169
Суми:	13	176	-0	0.22	2.1	40.4686
Середнє:	1.3	1.87				

Результат: $t_{\text{Емп}} = 2.7$, значущість (0.01).

Критичні значення

$t_{кр}$	
$p \leq 0.05$	$p \leq 0.01$
1.97	2.61

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем шкали мета в житті у респондентів андрогінного та маскулінного типів гендеру за допомогою критерія t-Стюдента

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Андрогіни	Маскуліни	Андрогіни	Маскуліни	Андрогіни	Маскуліни
1	2	2	0.09	0.67	0.0081	0.4489
2	2	1	0.09	-0.33	0.0081	0.1089
3	2	1	0.09	-0.33	0.0081	0.1089
4	2	2	0.09	0.67	0.0081	0.4489
5	2	1	0.09	-0.33	0.0081	0.1089
6	2	1	0.09	-0.33	0.0081	0.1089
7	3		1.09		1.1881	

8	3		1.09		1.1881	
9	3		1.09		1.1881	
10	2		0.09		0.0081	
11	2		0.09		0.0081	
12	2		0.09		0.0081	
13	2		0.09		0.0081	
14	2		0.09		0.0081	
15	3		1.09		1.1881	
16	3		1.09		1.1881	
17	3		1.09		1.1881	
18	2		0.09		0.0081	
19	2		0.09		0.0081	
20	2		0.09		0.0081	
21	3		1.09		1.1881	
22	2		0.09		0.0081	
23	1		-0.91		0.8281	

24	1		-0.91		0.8281	
25	3		1.09		1.1881	
26	2		0.09		0.0081	
27	2		0.09		0.0081	
28	2		0.09		0.0081	
29	3		1.09		1.1881	
30	2		0.09		0.0081	
31	1		-0.91		0.8281	
32	2		0.09		0.0081	
33	2		0.09		0.0081	
34	1		-0.91		0.8281	
35	3		1.09		1.1881	
36	2		0.09		0.0081	
37	2		0.09		0.0081	
38	2		0.09		0.0081	
39	3		1.09		1.1881	

40	3		1.09		1.1881	
41	2		0.09		0.0081	
42	2		0.09		0.0081	
43	2		0.09		0.0081	
44	2		0.09		0.0081	
45	3		1.09		1.1881	
46	2		0.09		0.0081	
47	1		-0.91		0.8281	
48	1		-0.91		0.8281	
49	1		-0.91		0.8281	
50	1		-0.91		0.8281	
51	1		-0.91		0.8281	
52	1		-0.91		0.8281	
53	1		-0.91		0.8281	
54	1		-0.91		0.8281	
55	2		0.09		0.0081	

56	2		0.09		0.0081	
57	2		0.09		0.0081	
58	2		0.09		0.0081	
59	1		-0.91		0.8281	
60	1		-0.91		0.8281	
61	1		-0.91		0.8281	
62	2		0.09		0.0081	
63	3		1.09		1.1881	
64	2		0.09		0.0081	
65	2		0.09		0.0081	
66	2		0.09		0.0081	
67	1		-0.91		0.8281	
68	2		0.09		0.0081	
69	1		-0.91		0.8281	
70	1		-0.91		0.8281	
71	1		-0.91		0.8281	

72	2		0.09		0.0081	
73	2		0.09		0.0081	
74	1		-0.91		0.8281	
75	3		1.09		1.1881	
76	2		0.09		0.0081	
77	1		-0.91		0.8281	
78	1		-0.91		0.8281	
79	2		0.09		0.0081	
80	2		0.09		0.0081	
81	1		-0.91		0.8281	
82	2		0.09		0.0081	
83	3		1.09		1.1881	
84	1		-0.91		0.8281	
85	2		0.09		0.0081	
86	2		0.09		0.0081	
87	2		0.09		0.0081	

88	2		0.09		0.0081	
89	2		0.09		0.0081	
90	2		0.09		0.0081	
91	2		0.09		0.0081	
92	2		0.09		0.0081	
93	2		0.09		0.0081	
94	2		0.09		0.0081	
Суми:	180	8	0.46	0.02	39.3214	1.3334
Середнє:	1.91	1.33				

Результат: $t_{EMП} = 2.1$, значущість (0.05).

Критичні значення

$t_{кр}$	
$p \leq 0.05$	$p \leq 0.01$
1.98	2.63

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем шкали мета в житті у респондентів андрогінного та фемінного типів гендеру за допомогою критерія t-Стюдента

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Андрогіни	Феміни	Андрогіни	Феміни	Андрогіни	Феміни
1	2	1	0.09	-0.4	0.0081	0.16
2	2	1	0.09	-0.4	0.0081	0.16
3	2	2	0.09	0.6	0.0081	0.36
4	2	1	0.09	-0.4	0.0081	0.16
5	2	1	0.09	-0.4	0.0081	0.16
6	2	2	0.09	0.6	0.0081	0.36
7	3	1	1.09	-0.4	1.1881	0.16
8	3	1	1.09	-0.4	1.1881	0.16
9	3	2	1.09	0.6	1.1881	0.36
10	2	2	0.09	0.6	0.0081	0.36
11	2		0.09		0.0081	
12	2		0.09		0.0081	

13	2		0.09		0.0081	
14	2		0.09		0.0081	
15	3		1.09		1.1881	
16	3		1.09		1.1881	
17	3		1.09		1.1881	
18	2		0.09		0.0081	
19	2		0.09		0.0081	
20	2		0.09		0.0081	
21	3		1.09		1.1881	
22	2		0.09		0.0081	
23	1		-0.91		0.8281	
24	1		-0.91		0.8281	
25	3		1.09		1.1881	
26	2		0.09		0.0081	
27	2		0.09		0.0081	
28	2		0.09		0.0081	

29	3		1.09		1.1881	
30	2		0.09		0.0081	
31	1		-0.91		0.8281	
32	2		0.09		0.0081	
33	2		0.09		0.0081	
34	1		-0.91		0.8281	
35	3		1.09		1.1881	
36	2		0.09		0.0081	
37	2		0.09		0.0081	
38	2		0.09		0.0081	
39	3		1.09		1.1881	
40	3		1.09		1.1881	
41	2		0.09		0.0081	
42	2		0.09		0.0081	
43	2		0.09		0.0081	
44	2		0.09		0.0081	

45	3		1.09		1.1881	
46	2		0.09		0.0081	
47	1		-0.91		0.8281	
48	1		-0.91		0.8281	
49	1		-0.91		0.8281	
50	1		-0.91		0.8281	
51	1		-0.91		0.8281	
52	1		-0.91		0.8281	
53	1		-0.91		0.8281	
54	1		-0.91		0.8281	
55	2		0.09		0.0081	
56	2		0.09		0.0081	
57	2		0.09		0.0081	
58	2		0.09		0.0081	
59	1		-0.91		0.8281	
60	1		-0.91		0.8281	

61	1		-0.91		0.8281	
62	2		0.09		0.0081	
63	3		1.09		1.1881	
64	2		0.09		0.0081	
65	2		0.09		0.0081	
66	2		0.09		0.0081	
67	1		-0.91		0.8281	
68	2		0.09		0.0081	
69	1		-0.91		0.8281	
70	1		-0.91		0.8281	
71	1		-0.91		0.8281	
72	2		0.09		0.0081	
73	2		0.09		0.0081	
74	1		-0.91		0.8281	
75	3		1.09		1.1881	
76	2		0.09		0.0081	

77	1		-0.91		0.8281	
78	1		-0.91		0.8281	
79	2		0.09		0.0081	
80	2		0.09		0.0081	
81	1		-0.91		0.8281	
82	2		0.09		0.0081	
83	3		1.09		1.1881	
84	1		-0.91		0.8281	
85	2		0.09		0.0081	
86	2		0.09		0.0081	
87	2		0.09		0.0081	
88	2		0.09		0.0081	
89	2		0.09		0.0081	
90	2		0.09		0.0081	
91	2		0.09		0.0081	
92	2		0.09		0.0081	

93	2		0.09		0.0081	
94	2		0.09		0.0081	
Суми:	180	14	0.46	0	39.3214	2.4
Середнє:	1.91	1.4				

Результат: $t_{\text{Емп}} = 2.4$, значущість (0.05).

Критичні значення

$t_{\text{кр}}$	
$p \leq 0.05$	$p \leq 0.01$
1.97	2.61

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем шкали евдемонічного благополуччя у респондентів фемінного та андрогінного типів гендеру за допомогою критерія t-Ст'юдента

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Феміни	Андрогіни	Феміни	Андрогіни	Феміни	Андрогіни
1	2	3	-0.1	0.19	0.01	0.0361
2	2	2	-0.1	-0.81	0.01	0.6561

3	1	1	-1.1	-1.81	1.21	3.2761
4	2	3	-0.1	0.19	0.01	0.0361
5	2	3	-0.1	0.19	0.01	0.0361
6	2	3	-0.1	0.19	0.01	0.0361
7	3	3	0.9	0.19	0.81	0.0361
8	2	3	-0.1	0.19	0.01	0.0361
9	2	3	-0.1	0.19	0.01	0.0361
10	3	2	0.9	-0.81	0.81	0.6561
11		3		0.19		0.0361
12		3		0.19		0.0361
13		3		0.19		0.0361
14		3		0.19		0.0361
15		3		0.19		0.0361
16		3		0.19		0.0361
17		3		0.19		0.0361
18		2		-0.81		0.6561

19		2		-0.81		0.6561
20		3		0.19		0.0361
21		3		0.19		0.0361
22		3		0.19		0.0361
23		3		0.19		0.0361
24		3		0.19		0.0361
25		2		-0.81		0.6561
26		2		-0.81		0.6561
27		3		0.19		0.0361
28		3		0.19		0.0361
29		3		0.19		0.0361
30		3		0.19		0.0361
31		3		0.19		0.0361
32		1		-1.81		3.2761
33		3		0.19		0.0361
34		3		0.19		0.0361

35		3		0.19		0.0361
36		3		0.19		0.0361
37		3		0.19		0.0361
38		3		0.19		0.0361
39		3		0.19		0.0361
40		3		0.19		0.0361
41		3		0.19		0.0361
42		2		-0.81		0.6561
43		3		0.19		0.0361
44		3		0.19		0.0361
45		3		0.19		0.0361
46		3		0.19		0.0361
47		2		-0.81		0.6561
48		3		0.19		0.0361
49		3		0.19		0.0361
50		3		0.19		0.0361

51		3		0.19		0.0361
52		2		-0.81		0.6561
53		3		0.19		0.0361
54		3		0.19		0.0361
55		3		0.19		0.0361
56		3		0.19		0.0361
57		3		0.19		0.0361
58		1		-1.81		3.2761
59		3		0.19		0.0361
60		3		0.19		0.0361
61		2		-0.81		0.6561
62		3		0.19		0.0361
63		3		0.19		0.0361
64		3		0.19		0.0361
65		3		0.19		0.0361
66		3		0.19		0.0361

67		3		0.19		0.0361
68		3		0.19		0.0361
69		3		0.19		0.0361
70		3		0.19		0.0361
71		3		0.19		0.0361
72		3		0.19		0.0361
73		3		0.19		0.0361
74		3		0.19		0.0361
75		3		0.19		0.0361
76		3		0.19		0.0361
77		3		0.19		0.0361
78		3		0.19		0.0361
79		3		0.19		0.0361
80		3		0.19		0.0361
81		3		0.19		0.0361
82		3		0.19		0.0361

83		3		0.19		0.0361
84		3		0.19		0.0361
85		3		0.19		0.0361
86		3		0.19		0.0361
87		2		-0.81		0.6561
88		2		-0.81		0.6561
89		3		0.19		0.0361
90		3		0.19		0.0361
91		3		0.19		0.0361
92		3		0.19		0.0361
93		3		0.19		0.0361
94		3		0.19		0.0361
Суми:	21	264	-0	-0.14	2.9	20.5534
Середнє:	2.1	2.81				

Результат: $t_{\text{Емп}} = 4.5$, значущість (0.01).

Критичні значення

$t_{кр}$	
$p \leq 0.05$	$p \leq 0.01$
1.97	2.61

**Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем шкали
евдемонічного благополуччя у респондентів фемінного та маскулінного типів
гендеру за допомогою критерія t-Ст'юдента**

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Феміни	Маскуліни	Феміни	Маскуліни	Феміни	Маскуліни
1	2	3	-0.1	0.17	0.01	0.0289
2	2	3	-0.1	0.17	0.01	0.0289
3	1	3	-1.1	0.17	1.21	0.0289
4	2	3	-0.1	0.17	0.01	0.0289
5	2	2	-0.1	-0.83	0.01	0.6889
6	2	3	-0.1	0.17	0.01	0.0289
7	3		0.9		0.81	

8	2		-0.1		0.01	
9	2		-0.1		0.01	
10	3		0.9		0.81	
Суми:	21	17	-0	0.02	2.9	0.8334
Середнє:	2.1	2.83				

Результат: $t_{\text{Емп}} = 2.7$, значущість (0.05).

Критичні значення

$t_{\text{кр}}$	
$p \leq 0.05$	$p \leq 0.01$
2.14	2.98

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем шкали гедоністичного благополуччя у респондентів маскулінного та андрогінного типів гендеру за допомогою критерія t-Стьюдента

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Маскуліни	Андрогіни	Маскуліни	Андрогіни	Маскуліни	Андрогіни

1	2	2	0.17	-0.43	0.0289	0.1849
2	2	3	0.17	0.57	0.0289	0.3249
3	2	3	0.17	0.57	0.0289	0.3249
4	1	3	-0.83	0.57	0.6889	0.3249
5	2	2	0.17	-0.43	0.0289	0.1849
6	2	2	0.17	-0.43	0.0289	0.1849
7		3		0.57		0.3249
8		1		-1.43		2.0449
9		3		0.57		0.3249
10		2		-0.43		0.1849
11		2		-0.43		0.1849
12		2		-0.43		0.1849
13		3		0.57		0.3249
14		3		0.57		0.3249
15		2		-0.43		0.1849
16		2		-0.43		0.1849

17		2		-0.43		0.1849
18		2		-0.43		0.1849
19		1		-1.43		2.0449
20		3		0.57		0.3249
21		3		0.57		0.3249
22		3		0.57		0.3249
23		3		0.57		0.3249
24		3		0.57		0.3249
25		2		-0.43		0.1849
26		2		-0.43		0.1849
27		2		-0.43		0.1849
28		3		0.57		0.3249
29		3		0.57		0.3249
30		2		-0.43		0.1849
31		2		-0.43		0.1849
32		2		-0.43		0.1849

33		3		0.57		0.3249
34		1		-1.43		2.0449
35		1		-1.43		2.0449
36		3		0.57		0.3249
37		2		-0.43		0.1849
38		3		0.57		0.3249
39		3		0.57		0.3249
40		3		0.57		0.3249
41		3		0.57		0.3249
42		3		0.57		0.3249
43		3		0.57		0.3249
44		3		0.57		0.3249
45		3		0.57		0.3249
46		3		0.57		0.3249
47		3		0.57		0.3249
48		1		-1.43		2.0449

49		2		-0.43		0.1849
50		2		-0.43		0.1849
51		2		-0.43		0.1849
52		1		-1.43		2.0449
53		2		-0.43		0.1849
54		2		-0.43		0.1849
55		2		-0.43		0.1849
56		2		-0.43		0.1849
57		2		-0.43		0.1849
58		2		-0.43		0.1849
59		2		-0.43		0.1849
60		3		0.57		0.3249
61		2		-0.43		0.1849
62		3		0.57		0.3249
63		3		0.57		0.3249
64		2		-0.43		0.1849

65		3		0.57		0.3249
66		2		-0.43		0.1849
67		3		0.57		0.3249
68		3		0.57		0.3249
69		3		0.57		0.3249
70		3		0.57		0.3249
71		3		0.57		0.3249
72		3		0.57		0.3249
73		3		0.57		0.3249
74		3		0.57		0.3249
75		2		-0.43		0.1849
76		2		-0.43		0.1849
77		1		-1.43		2.0449
78		2		-0.43		0.1849
79		2		-0.43		0.1849
80		3		0.57		0.3249

81		3		0.57		0.3249
82		3		0.57		0.3249
83		3		0.57		0.3249
84		3		0.57		0.3249
85		2		-0.43		0.1849
86		2		-0.43		0.1849
87		2		-0.43		0.1849
88		3		0.57		0.3249
89		3		0.57		0.3249
90		2		-0.43		0.1849
91		3		0.57		0.3249
92		3		0.57		0.3249
93		3		0.57		0.3249
94		1		-1.43		2.0449
Суми:	11	228	0.02	-0.42	0.8334	38.9806
Середнє:	1.83	2.43				

Результат: $t_{EMП} = 2.2$, значущість (0.05).

Критичні значення

$t_{кр}$	
$p \leq 0.05$	$p \leq 0.01$
1.98	2.63

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем шкали гедоністичного благополуччя у респондентів маскулітного та фемінного типів гендеру за допомогою критерія t-Стюдента

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Маскуліни	Феміни	Маскуліни	Феміни	Маскуліни	Феміни
1	2	2	0.17	-0.4	0.0289	0.16
2	2	2	0.17	-0.4	0.0289	0.16
3	2	3	0.17	0.6	0.0289	0.36

4	1	2	-0.83	-0.4	0.6889	0.16
5	2	3	0.17	0.6	0.0289	0.36
6	2	2	0.17	-0.4	0.0289	0.16
7		2		-0.4		0.16
8		3		0.6		0.36
9		3		0.6		0.36
10		2		-0.4		0.16
Суммы:	11	24	0.02	0	0.8334	2.4
Среднее:	1.83	2.4				

Результат: $t_{\text{Эмп}} = 2.3$, значущість (0.05).

Критичні значення

$t_{\text{кр}}$	
$p \leq 0.05$	$p \leq 0.01$
2.14	2.98

Додаток В

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем шкали автономії у респондентів жіночої та чоловічої статі за допомогою критерія t-Стюдента

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Жінки	Чоловіки	Жінки	Чоловіки	Жінки	Чоловіки
1	1	1	-1.11	-1.41	1.2321	1.9881
2	2	3	-0.11	0.59	0.0121	0.3481
3	3	3	0.89	0.59	0.7921	0.3481
4	3	3	0.89	0.59	0.7921	0.3481
5	3	3	0.89	0.59	0.7921	0.3481
6	2	1	-0.11	-1.41	0.0121	1.9881
7	1	3	-1.11	0.59	1.2321	0.3481
8	2	3	-0.11	0.59	0.0121	0.3481
9	3	3	0.89	0.59	0.7921	0.3481
10	3	2	0.89	-0.41	0.7921	0.1681
11	3	2	0.89	-0.41	0.7921	0.1681
12	3	2	0.89	-0.41	0.7921	0.1681
13	2	3	-0.11	0.59	0.0121	0.3481
14	1	3	-1.11	0.59	1.2321	0.3481

15	2	3	-0.11	0.59	0.0121	0.3481
16	2	3	-0.11	0.59	0.0121	0.3481
17	1	3	-1.11	0.59	1.2321	0.3481
18	1	2	-1.11	-0.41	1.2321	0.1681
19	2	2	-0.11	-0.41	0.0121	0.1681
20	2	3	-0.11	0.59	0.0121	0.3481
21	2	1	-0.11	-1.41	0.0121	1.9881
22	1	1	-1.11	-1.41	1.2321	1.9881
23	1	2	-1.11	-0.41	1.2321	0.1681
24	2	2	-0.11	-0.41	0.0121	0.1681
25	2	1	-0.11	-1.41	0.0121	1.9881
26	3	3	0.89	0.59	0.7921	0.3481
27	3	3	0.89	0.59	0.7921	0.3481
28	3	2	0.89	-0.41	0.7921	0.1681
29	2	3	-0.11	0.59	0.0121	0.3481
30	2	3	-0.11	0.59	0.0121	0.3481

31	2	1	-0.11	-1.41	0.0121	1.9881
32	1	3	-1.11	0.59	1.2321	0.3481
33	1	3	-1.11	0.59	1.2321	0.3481
34	3	3	0.89	0.59	0.7921	0.3481
35	3		0.89		0.7921	
36	1		-1.11		1.2321	
37	3		0.89		0.7921	
38	3		0.89		0.7921	
39	1		-1.11		1.2321	
40	2		-0.11		0.0121	
41	2		-0.11		0.0121	
42	2		-0.11		0.0121	
43	2		-0.11		0.0121	
44	2		-0.11		0.0121	
45	2		-0.11		0.0121	
46	3		0.89		0.7921	

47	3		0.89		0.7921	
48	2		-0.11		0.0121	
49	2		-0.11		0.0121	
50	2		-0.11		0.0121	
51	2		-0.11		0.0121	
52	2		-0.11		0.0121	
53	2		-0.11		0.0121	
54	2		-0.11		0.0121	
55	2		-0.11		0.0121	
56	1		-1.11		1.2321	
57	1		-1.11		1.2321	
58	1		-1.11		1.2321	
59	2		-0.11		0.0121	
60	2		-0.11		0.0121	
61	2		-0.11		0.0121	
62	2		-0.11		0.0121	

63	2		-0.11		0.0121	
64	2		-0.11		0.0121	
65	1		-1.11		1.2321	
66	3		0.89		0.7921	
67	3		0.89		0.7921	
68	1		-1.11		1.2321	
69	2		-0.11		0.0121	
70	3		0.89		0.7921	
71	3		0.89		0.7921	
72	3		0.89		0.7921	
73	2		-0.11		0.0121	
74	3		0.89		0.7921	
75	3		0.89		0.7921	
76	3		0.89		0.7921	
Суми:	160	82	-0.36	0.06	39.1596	20.2354
Середнє:	2.11	2.41				

Результат: $t_{\text{Емп}} = 2$, значущість (0.05).

Критичні значення

$t_{\text{кр}}$	
$p \leq 0.05$	$p \leq 0.01$
1.97	2.61

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем життєстійкості у респондентів жіночої та чоловічої статі за допомогою критерія t-Стюдента

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Жінки	Чоловіки	Жінки	Чоловіки	Жінки	Чоловіки
1	3	2	0.89	-0.41	0.7921	0.1681
2	3	3	0.89	0.59	0.7921	0.3481
3	2	3	-0.11	0.59	0.0121	0.3481
4	1	3	-1.11	0.59	1.2321	0.3481
5	1	2	-1.11	-0.41	1.2321	0.1681
6	1	2	-1.11	-0.41	1.2321	0.1681
7	2	2	-0.11	-0.41	0.0121	0.1681

8	2	2	-0.11	-0.41	0.0121	0.1681
9	2	2	-0.11	-0.41	0.0121	0.1681
10	2	3	-0.11	0.59	0.0121	0.3481
11	3	3	0.89	0.59	0.7921	0.3481
12	3	3	0.89	0.59	0.7921	0.3481
13	3	2	0.89	-0.41	0.7921	0.1681
14	3	2	0.89	-0.41	0.7921	0.1681
15	2	2	-0.11	-0.41	0.0121	0.1681
16	1	2	-1.11	-0.41	1.2321	0.1681
17	1	2	-1.11	-0.41	1.2321	0.1681
18	1	2	-1.11	-0.41	1.2321	0.1681
19	2	3	-0.11	0.59	0.0121	0.3481
20	3	3	0.89	0.59	0.7921	0.3481
21	2	3	-0.11	0.59	0.0121	0.3481
22	2	3	-0.11	0.59	0.0121	0.3481
23	2	2	-0.11	-0.41	0.0121	0.1681

24	2	2	-0.11	-0.41	0.0121	0.1681
25	1	3	-1.11	0.59	1.2321	0.3481
26	1	2	-1.11	-0.41	1.2321	0.1681
27	2	2	-0.11	-0.41	0.0121	0.1681
28	2	2	-0.11	-0.41	0.0121	0.1681
29	3	2	0.89	-0.41	0.7921	0.1681
30	3	2	0.89	-0.41	0.7921	0.1681
31	3	2	0.89	-0.41	0.7921	0.1681
32	3	3	0.89	0.59	0.7921	0.3481
33	1	3	-1.11	0.59	1.2321	0.3481
34	2	3	-0.11	0.59	0.0121	0.3481
35	2		-0.11		0.0121	
36	2		-0.11		0.0121	
37	1		-1.11		1.2321	
38	2		-0.11		0.0121	
39	2		-0.11		0.0121	

40	2		-0.11		0.0121	
41	3		0.89		0.7921	
42	3		0.89		0.7921	
43	3		0.89		0.7921	
44	2		-0.11		0.0121	
45	2		-0.11		0.0121	
46	3		0.89		0.7921	
47	1		-1.11		1.2321	
48	1		-1.11		1.2321	
49	1		-1.11		1.2321	
50	1		-1.11		1.2321	
51	3		0.89		0.7921	
52	3		0.89		0.7921	
53	3		0.89		0.7921	
54	1		-1.11		1.2321	
55	2		-0.11		0.0121	

56	2		-0.11		0.0121	
57	2		-0.11		0.0121	
58	2		-0.11		0.0121	
59	2		-0.11		0.0121	
60	2		-0.11		0.0121	
61	3		0.89		0.7921	
62	3		0.89		0.7921	
63	3		0.89		0.7921	
64	2		-0.11		0.0121	
65	2		-0.11		0.0121	
66	2		-0.11		0.0121	
67	3		0.89		0.7921	
68	3		0.89		0.7921	
69	3		0.89		0.7921	
70	2		-0.11		0.0121	
71	1		-1.11		1.2321	

72	2		-0.11		0.0121	
73	2		-0.11		0.0121	
74	2		-0.11		0.0121	
75	2		-0.11		0.0121	
76	2		-0.11		0.0121	
Суми:	160	82	-0.36	0.06	39.1596	8.2354
Середнє:	2.11	2.41				

Результат: $t_{\text{Емп}} = 2.2$, значущість (0.05).

Критичні значення

$t_{\text{кр}}$	
$p \leq 0.05$	$p \leq 0.01$
1.97	2.61

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем шкали залученості у респондентів жіночої та чоловічої статі за допомогою критерія t-Стюдента

№	Вибірки	Відхилення від середнього	Квадрати відхилень
---	---------	---------------------------	--------------------

	Жінки	Чоловіки	Жінки	Чоловіки	Жінки	Чоловіки
1	3	1	0.83	-1.53	0.6889	2.3409
2	3	1	0.83	-1.53	0.6889	2.3409
3	2	3	-0.17	0.47	0.0289	0.2209
4	2	3	-0.17	0.47	0.0289	0.2209
5	2	2	-0.17	-0.53	0.0289	0.2809
6	1	2	-1.17	-0.53	1.3689	0.2809
7	1	3	-1.17	0.47	1.3689	0.2209
8	1	3	-1.17	0.47	1.3689	0.2209
9	2	3	-0.17	0.47	0.0289	0.2209
10	2	3	-0.17	0.47	0.0289	0.2209
11	3	3	0.83	0.47	0.6889	0.2209
12	2	3	-0.17	0.47	0.0289	0.2209
13	2	3	-0.17	0.47	0.0289	0.2209
14	2	3	-0.17	0.47	0.0289	0.2209
15	1	2	-1.17	-0.53	1.3689	0.2809

16	1	2	-1.17	-0.53	1.3689	0.2809
17	2	2	-0.17	-0.53	0.0289	0.2809
18	2	3	-0.17	0.47	0.0289	0.2209
19	2	3	-0.17	0.47	0.0289	0.2209
20	2	2	-0.17	-0.53	0.0289	0.2809
21	3	3	0.83	0.47	0.6889	0.2209
22	2	3	-0.17	0.47	0.0289	0.2209
23	2	2	-0.17	-0.53	0.0289	0.2809
24	2	3	-0.17	0.47	0.0289	0.2209
25	3	2	0.83	-0.53	0.6889	0.2809
26	2	2	-0.17	-0.53	0.0289	0.2809
27	2	1	-0.17	-1.53	0.0289	2.3409
28	2	2	-0.17	-0.53	0.0289	0.2809
29	2	3	-0.17	0.47	0.0289	0.2209
30	2	3	-0.17	0.47	0.0289	0.2209
31	2	3	-0.17	0.47	0.0289	0.2209

32	1	3	-1.17	0.47	1.3689	0.2209
33	3	3	0.83	0.47	0.6889	0.2209
34	3	3	0.83	0.47	0.6889	0.2209
35	3		0.83		0.6889	
36	2		-0.17		0.0289	
37	2		-0.17		0.0289	
38	1		-1.17		1.3689	
39	3		0.83		0.6889	
40	2		-0.17		0.0289	
41	3		0.83		0.6889	
42	3		0.83		0.6889	
43	2		-0.17		0.0289	
44	1		-1.17		1.3689	
45	2		-0.17		0.0289	
46	3		0.83		0.6889	
47	2		-0.17		0.0289	

48	2		-0.17		0.0289	
49	3		0.83		0.6889	
50	1		-1.17		1.3689	
51	2		-0.17		0.0289	
52	3		0.83		0.6889	
53	2		-0.17		0.0289	
54	3		0.83		0.6889	
55	2		-0.17		0.0289	
56	1		-1.17		1.3689	
57	3		0.83		0.6889	
58	1		-1.17		1.3689	
59	2		-0.17		0.0289	
60	3		0.83		0.6889	
61	3		0.83		0.6889	
62	3		0.83		0.6889	
63	2		-0.17		0.0289	

64	2		-0.17		0.0289	
65	2		-0.17		0.0289	
66	2		-0.17		0.0289	
67	2		-0.17		0.0289	
68	2		-0.17		0.0289	
69	3		0.83		0.6889	
70	3		0.83		0.6889	
71	3		0.83		0.6889	
72	3		0.83		0.6889	
73	3		0.83		0.6889	
74	2		-0.17		0.0289	
75	2		-0.17		0.0289	
76	2		-0.17		0.0289	
Суми:	165	86	0.08	-0.02	32.7764	14.4706
Середнє:	2.17	2.53				

Результат: $t_{\text{Емп}} = 2.6$, значущість (0.05).

Критичні значення

$t_{кр}$	
$p \leq 0.05$	$p \leq 0.01$
1.97	2.61

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між показниками шкали залученості у респондентів жіночої та чоловічої статі за допомогою критерія t-Стюдента

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Жінки	Чоловіки	Жінки	Чоловіки	Жінки	Чоловіки
1	3	3	0.74	0.47	0.5476	0.2209
2	3	2	0.74	-0.53	0.5476	0.2809
3	3	3	0.74	0.47	0.5476	0.2209
4	2	2	-0.26	-0.53	0.0676	0.2809
5	2	3	-0.26	0.47	0.0676	0.2209

6	2	3	-0.26	0.47	0.0676	0.2209
7	2	3	-0.26	0.47	0.0676	0.2209
8	2	3	-0.26	0.47	0.0676	0.2209
9	3	2	0.74	-0.53	0.5476	0.2809
10	3	2	0.74	-0.53	0.5476	0.2809
11	2	2	-0.26	-0.53	0.0676	0.2809
12	2	2	-0.26	-0.53	0.0676	0.2809
13	2	3	-0.26	0.47	0.0676	0.2209
14	3	3	0.74	0.47	0.5476	0.2209
15	2	3	-0.26	0.47	0.0676	0.2209
16	2	3	-0.26	0.47	0.0676	0.2209
17	2	2	-0.26	-0.53	0.0676	0.2809
18	3	3	0.74	0.47	0.5476	0.2209
19	2	3	-0.26	0.47	0.0676	0.2209
20	2	2	-0.26	-0.53	0.0676	0.2809
21	2	3	-0.26	0.47	0.0676	0.2209

22	3	1	0.74	-1.53	0.5476	2.3409
23	3	3	0.74	0.47	0.5476	0.2209
24	2	3	-0.26	0.47	0.0676	0.2209
25	1	2	-1.26	-0.53	1.5876	0.2809
26	2	2	-0.26	-0.53	0.0676	0.2809
27	2	2	-0.26	-0.53	0.0676	0.2809
28	1	2	-1.26	-0.53	1.5876	0.2809
29	2	3	-0.26	0.47	0.0676	0.2209
30	2	3	-0.26	0.47	0.0676	0.2209
31	1	3	-1.26	0.47	1.5876	0.2209
32	3	3	0.74	0.47	0.5476	0.2209
33	3	1	0.74	-1.53	0.5476	2.3409
34	3	3	0.74	0.47	0.5476	0.2209
35	3		0.74		0.5476	
36	3		0.74		0.5476	
37	3		0.74		0.5476	

38	3		0.74		0.5476	
39	3		0.74		0.5476	
40	2		-0.26		0.0676	
41	2		-0.26		0.0676	
42	3		0.74		0.5476	
43	2		-0.26		0.0676	
44	3		0.74		0.5476	
45	3		0.74		0.5476	
46	1		-1.26		1.5876	
47	2		-0.26		0.0676	
48	2		-0.26		0.0676	
49	1		-1.26		1.5876	
50	2		-0.26		0.0676	
51	3		0.74		0.5476	
52	3		0.74		0.5476	
53	3		0.74		0.5476	

54	2		-0.26		0.0676	
55	2		-0.26		0.0676	
56	2		-0.26		0.0676	
57	1		-1.26		1.5876	
58	1		-1.26		1.5876	
59	1		-1.26		1.5876	
60	3		0.74		0.5476	
61	3		0.74		0.5476	
62	3		0.74		0.5476	
63	2		-0.26		0.0676	
64	1		-1.26		1.5876	
65	2		-0.26		0.0676	
66	2		-0.26		0.0676	
67	3		0.74		0.5476	
68	3		0.74		0.5476	
69	3		0.74		0.5476	

70	1		-1.26		1.5876	
71	1		-1.26		1.5876	
72	3		0.74		0.5476	
73	3		0.74		0.5476	
74	3		0.74		0.5476	
75	2		-0.26		0.0676	
76	1		-1.26		1.5876	
Суми:	172	86	0.24	-0.02	38.7376	12.4706
СЕРЕДНЄ:	2.26	2.53				

РЕЗУЛЬТАТ: $T_{EMII} = 1.9$, ЗОНА НЕЗНАЧУЩОСТІ.

КРИТИЧНІ ЗНАЧЕННЯ

T_{KP}	
$P \leq 0.05$	$P \leq 0.01$
1.97	2.61

**Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем шкали
евдемонічного благополуччя у респондентів жіночої та чоловічої статі за
допомогою критерія t-Стюдента**

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	Жінки	Чоловіки	Жінки	Чоловіки	Жінки	Чоловіки
1	3	2	0.16	-0.59	0.0256	0.3481
2	3	2	0.16	-0.59	0.0256	0.3481
3	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
4	2	3	-0.84	0.41	0.7056	0.1681
5	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
6	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
7	3	1	0.16	-1.59	0.0256	2.5281
8	3	2	0.16	-0.59	0.0256	0.3481
9	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
10	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
11	3	1	0.16	-1.59	0.0256	2.5281
12	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681

13	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
14	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
15	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
16	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
17	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
18	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
19	2	2	-0.84	-0.59	0.7056	0.3481
20	2	3	-0.84	0.41	0.7056	0.1681
21	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
22	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
23	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
24	3	2	0.16	-0.59	0.0256	0.3481
25	3	2	0.16	-0.59	0.0256	0.3481
26	3	2	0.16	-0.59	0.0256	0.3481
27	3	2	0.16	-0.59	0.0256	0.3481
28	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681

29	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
30	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
31	2	2	-0.84	-0.59	0.7056	0.3481
32	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
33	3	3	0.16	0.41	0.0256	0.1681
34	3	2	0.16	-0.59	0.0256	0.3481
35	3		0.16		0.0256	
36	3		0.16		0.0256	
37	3		0.16		0.0256	
38	3		0.16		0.0256	
39	2		-0.84		0.7056	
40	3		0.16		0.0256	
41	3		0.16		0.0256	
42	3		0.16		0.0256	
43	3		0.16		0.0256	
44	3		0.16		0.0256	

45	2		-0.84		0.7056	
46	3		0.16		0.0256	
47	3		0.16		0.0256	
48	3		0.16		0.0256	
49	2		-0.84		0.7056	
50	3		0.16		0.0256	
51	3		0.16		0.0256	
52	3		0.16		0.0256	
53	3		0.16		0.0256	
54	2		-0.84		0.7056	
55	3		0.16		0.0256	
56	3		0.16		0.0256	
57	3		0.16		0.0256	
58	2		-0.84		0.7056	
59	3		0.16		0.0256	
60	3		0.16		0.0256	

61	3		0.16		0.0256	
62	3		0.16		0.0256	
63	3		0.16		0.0256	
64	3		0.16		0.0256	
65	3		0.16		0.0256	
66	3		0.16		0.0256	
67	2		-0.84		0.7056	
68	2		-0.84		0.7056	
69	2		-0.84		0.7056	
70	3		0.16		0.0256	
71	3		0.16		0.0256	
72	3		0.16		0.0256	
73	3		0.16		0.0256	
74	3		0.16		0.0256	
75	3		0.16		0.0256	
76	3		0.16		0.0256	

Суми:	216	88	0.16	-0.06	10.1056	12.2354
СЕРЕДНЄ:	2.84	2.59				

РЕЗУЛЬТАТ: $T_{EMII} = 2.7$, ЗНАЧУЩІСТЬ (0.01).

КРИТИЧНІ ЗНАЧЕННЯ

T_{KP}	
$P \leq 0.05$	$P \leq 0.01$
1.97	2.61

ДОДАТОК Г

Кореляційний аналіз статистичних відмінностей між рівнем психологічного благополуччя за методикою Індекс щастя Пембертона РНІ (адаптація О.

Власової, Ю.Галай) і шкала психологічного благополуччя К. Ріфф (адаптація Карсканова С.В.) за допомогою критерія t-Стюдента

№	Вибірки		Відхилення від середнього		Квадрати відхилень	
	PHI	Ріфф	PHI	Ріфф	PHI	Ріфф
1	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004
2	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
3	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004
4	2	3	-0.02	1.02	0.0004	1.0404
5	2	3	-0.02	1.02	0.0004	1.0404
6	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
7	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004
8	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
9	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
10	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
11	2	3	-0.02	1.02	0.0004	1.0404
12	3	1	0.98	-0.98	0.9604	0.9604

13	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
14	3	1	0.98	-0.98	0.9604	0.9604
15	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
16	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
17	2	3	-0.02	1.02	0.0004	1.0404
18	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
19	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
20	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
21	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
22	2	1	-0.02	-0.98	0.0004	0.9604
23	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
24	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
25	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
26	2	1	-0.02	-0.98	0.0004	0.9604
27	3	3	0.98	1.02	0.9604	1.0404
28	2	3	-0.02	1.02	0.0004	1.0404

29	2	3	-0.02	1.02	0.0004	1.0404
30	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
31	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
32	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004
33	2	1	-0.02	-0.98	0.0004	0.9604
34	1	1	-1.02	-0.98	1.0404	0.9604
35	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004
36	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
37	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004
38	1	3	-1.02	1.02	1.0404	1.0404
39	1	1	-1.02	-0.98	1.0404	0.9604
40	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
41	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
42	2	3	-0.02	1.02	0.0004	1.0404
43	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
44	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004

45	2	3	-0.02	1.02	0.0004	1.0404
46	2	1	-0.02	-0.98	0.0004	0.9604
47	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
48	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
49	2	1	-0.02	-0.98	0.0004	0.9604
50	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
51	3	1	0.98	-0.98	0.9604	0.9604
52	2	3	-0.02	1.02	0.0004	1.0404
53	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
54	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
55	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
56	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
57	1	1	-1.02	-0.98	1.0404	0.9604
58	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
59	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
60	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004

61	2	1	-0.02	-0.98	0.0004	0.9604
62	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
63	2	3	-0.02	1.02	0.0004	1.0404
64	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
65	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
66	3	1	0.98	-0.98	0.9604	0.9604
67	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
68	2	3	-0.02	1.02	0.0004	1.0404
69	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004
70	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
71	2	1	-0.02	-0.98	0.0004	0.9604
72	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
73	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
74	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
75	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
76	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004

77	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004
78	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
79	2	1	-0.02	-0.98	0.0004	0.9604
80	1	1	-1.02	-0.98	1.0404	0.9604
81	2	1	-0.02	-0.98	0.0004	0.9604
82	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004
83	3	3	0.98	1.02	0.9604	1.0404
84	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004
85	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004
86	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004
87	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
88	2	3	-0.02	1.02	0.0004	1.0404
89	2	3	-0.02	1.02	0.0004	1.0404
90	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
91	2	1	-0.02	-0.98	0.0004	0.9604
92	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004

93	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
94	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
95	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
96	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004
97	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
98	3	2	0.98	0.02	0.9604	0.0004
99	3	1	0.98	-0.98	0.9604	0.9604
100	1	3	-1.02	1.02	1.0404	1.0404
101	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
102	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
103	2	3	-0.02	1.02	0.0004	1.0404
104	3	1	0.98	-0.98	0.9604	0.9604
105	2	1	-0.02	-0.98	0.0004	0.9604
106	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
107	1	3	-1.02	1.02	1.0404	1.0404
108	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004

109	1	2	-1.02	0.02	1.0404	0.0004
110	2	2	-0.02	0.02	0.0004	0.0004
Суми:	222	218	-0.2	0.2	45.964	39.964
СЕРЕДНЄ:	2.02	1.98				

РЕЗУЛЬТАТ: $T_{\text{Емп}} = 0.5$, ЗОНА НЕЗНАЧУЩОСТІ.

КРИТИЧНІ ЗНАЧЕННЯ

$T_{\text{КР}}$	
$P \leq 0.05$	$P \leq 0.01$
1.96	2.58

Аналіз результатів повторного тестування за для виявлення надійності, як стійкості, адаптації О. Власовою і Ю Галай методики “Індекс щастя Пембера” (РНІ) за допомогою метода коефіцієнту лінійної парної кореляції Пірсона

Перше проходження методики (x)	Друге проходження методики (y)	$\ln(y)$	x^2	$\ln(y)^2$	$x \cdot \ln(y)$	$y(x)$	$(y_i - \text{уср})^2$	$(y - y(x))^2$
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
3	3	1.0986	9	1.2069	3.2958	2.999	0.904	2.0E-6
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125

1	1	0	1	0	0	1.189	1.101	0.0357
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
3	2	0.6931	9	0.4805	2.0794	2.999	0.00242	0.997
1	1	0	1	0	0	1.189	1.101	0.0357
3	3	1.0986	9	1.2069	3.2958	2.999	0.904	2.0E-6
1	1	0	1	0	0	1.189	1.101	0.0357
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
3	3	1.0986	9	1.2069	3.2958	2.999	0.904	2.0E-6
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
1	1	0	1	0	0	1.189	1.101	0.0357
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
3	3	1.0986	9	1.2069	3.2958	2.999	0.904	2.0E-6

2	3	1.0986	4	1.2069	2.1972	1.888	0.904	1.236
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
3	3	1.0986	9	1.2069	3.2958	2.999	0.904	2.0E-6
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
1	1	0	1	0	0	1.189	1.101	0.0357
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
1	2	0.6931	1	0.4805	0.6931	1.189	0.00242	0.658
3	3	1.0986	9	1.2069	3.2958	2.999	0.904	2.0E-6
3	3	1.0986	9	1.2069	3.2958	2.999	0.904	2.0E-6
1	1	0	1	0	0	1.189	1.101	0.0357
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
3	3	1.0986	9	1.2069	3.2958	2.999	0.904	2.0E-6
3	3	1.0986	9	1.2069	3.2958	2.999	0.904	2.0E-6
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125

2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
3	2	0.6931	9	0.4805	2.0794	2.999	0.00242	0.997
1	1	0	1	0	0	1.189	1.101	0.0357
1	1	0	1	0	0	1.189	1.101	0.0357
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
1	1	0	1	0	0	1.189	1.101	0.0357
3	3	1.0986	9	1.2069	3.2958	2.999	0.904	2.0E-6
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
1	1	0	1	0	0	1.189	1.101	0.0357
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
3	3	1.0986	9	1.2069	3.2958	2.999	0.904	2.0E-6
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
3	3	1.0986	9	1.2069	3.2958	2.999	0.904	2.0E-6
2	2	0.6931	4	0.4805	1.3863	1.888	0.00242	0.0125
3	2	0.6931	9	0.4805	2.0794	2.999	0.00242	0.997
126	125	40.6216	286	33.9476	95.8127	124.143	22.852	5.669

$$\left(0.894 - 2.299\sqrt{\frac{1-0.894^2}{61-2}}; 0.894 + 2.299\sqrt{\frac{1-0.894^2}{61-2}}\right)$$

Шкала Чеддока:

$0.1 < \eta < 0.3$: слабка;

$0.3 < \eta < 0.5$: помірна;

$0.5 < \eta < 0.7$: помітна;

$0.7 < \eta < 0.9$: висока;

$0.9 < \eta < 1$: дуже висока;

$$\eta = \sqrt{\frac{\sum(\bar{y} - y_x)^2}{\sum(y_i - \bar{y})^2}}$$
$$\eta = \sqrt{\frac{17.184}{22.85}} = 0.867$$

де

$$\sum(\bar{y} - y_x)^2 = 22.85 - 5.67 = 17.184$$

Аналіз надійності питань адаптації О. Власовою і Ю Галай методики “Індекс щастя Пембера” (РНІ) за допомогою метода розщеплення при коефіцієнту лінійної парної кореляції Пірсона

Непарні питання (x)	Парні питання (y)	ln(y)	x ²	ln(y) ²	x*ln(y)	y(x)	(y _i -уср) ²	(y-y(x)) ²
994	961	6.868	988036	47.1691	6826.7666	992.694	20909.16	1004.484
759	842	6.7358	576081	45.3707	5112.457	721.969	655.36	14407.471
820	744	6.612	672400	43.7191	5421.8736	784.182	5241.76	1614.58

919	928	6.833	844 561	46.6903	6279.55 62	896.764	12454. 56	975.71 4
707	607	6.4085	499 849	41.0692	4530.82 99	672.847	43848. 36	4335.8 93
4199	4082	33.4574	358 092 7	224.018 5	28171.4 833	4068.45 5	83109. 2	22338. 142

$$\left(0.848 - 4.177\sqrt{\frac{1-0.848^2}{5-2}}; 0.848 + 4.177\sqrt{\frac{1-0.848^2}{5-2}}\right)$$

$r \in (-0.431; 1)$

Шкала Чеддока:

$0.1 < \eta < 0.3$: слабка;

$0.3 < \eta < 0.5$: помірна;

$0.5 < \eta < 0.7$: помітна;

$0.7 < \eta < 0.9$: висока;

$0.9 < \eta < 1$: дуже висока;

$$\eta = \sqrt{\frac{\sum(\bar{y} - y_x)^2}{\sum(y_i - \bar{y})^2}}$$

$$\eta = \sqrt{\frac{60771.058}{83109.2}} = 0.855$$

де

$$\sum(\bar{y} - y_x)^2 = 83109.2 - 22338.14 = 60771.058$$